ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Στρασβούργο, 11.3.2025
COM(2025) 101 final/2

2025/0059 (COD)

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη θέσπιση κοινού συστήματος για την επιστροφή των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν παράνομα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και την κατάργηση της οδηγίας 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της οδηγίας 2001/40/ΕΚ του Συμβουλίου και της απόφασης 2004/191/ΕΚ του Συμβουλίου

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

- **Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης**

Η Ευρωπαϊκή Ένωση εφαρμόζει ενοποιημένη, βιώσιμη και συνολική μεταναστευτική πολιτική, η οποία είναι ταυτόχρονα δίκαιη και αυστηρή. Το σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο[1] (στο εξής: σύμφωνο), στο οποίο κατέληξαν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο το 2024, παρέχει στην ΕΕ το νομικό πλαίσιο και τα εργαλεία προκειμένου να ενισχύσει περαιτέρω την αποτελεσματική διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της και να θεσπίσει ταχείες και αποτελεσματικές διαδικασίες ασύλου. Οι εργασίες προχωρούν ολοταχώς με στόχο να έχει εξασφαλιστεί έως τα μέσα του 2026 η ολοκληρωμένη εφαρμογή του.

Η θέσπιση αποτελεσματικού και κοινού ενωσιακού συστήματος για τις επιστροφές αποτελεί κομβικό στοιχείο του συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο. Κάθε λειτουργικό σύστημα διαχείρισης της μετανάστευσης πρέπει να διαθέτει αξιόπιστη και αποτελεσματική πολιτική για τις επιστροφές. Όταν παραμένουν στην ΕΕ άτομα που δεν έχουν δικαίωμα παραμονής, υπονομεύεται ολόκληρο το σύστημα μετανάστευσης και ασύλου. Αυτό είναι άδικο για όσους τηρούν τους κανόνες, υποσκάπτει την προσπάθεια της Ευρώπης να προσελκύσει και να διατηρήσει ταλέντα και, τελικά, διαβρώνει την υποστήριξη των πολιτών για ανοικτές και ανεκτικές κοινωνίες. Παρέχει κίνητρα για παράνομες αφίξεις και εκθέτει τους παρανόμως διαμένοντες σε επισφαλείς συνθήκες και σε εκμετάλλευση από εγκληματικά δίκτυα. Επί του παρόντος, το ποσοστό των υπηκόων τρίτων χωρών που πράγματι εγκαταλείπει την Ένωση κατόπιν σχετικής εντολής ανέρχεται σε μόνο 20 % περίπου. Πολλές φορές, τα πρόσωπα που λαμβάνουν εντολή αναχώρησης διαφεύγουν από τις αρχές, μετακινούμενα συχνά προς άλλα κράτη μέλη. Επιπλέον, το ετερόκλητο καθεστώς που έχει δημιουργηθεί λόγω των 27 διαφορετικών εθνικών συστημάτων για τις επιστροφές —που το καθένα ακολουθεί δική του προσέγγιση και διαδικασίες— υπονομεύει την αποτελεσματικότητα των επιστροφών σε ενωσιακό επίπεδο. Η κατάσταση αυτή απαιτεί διεξοδική αναθεώρηση της νομοθεσίας που διέπει την πολιτική της ΕΕ για τις επιστροφές.

Στις πολιτικές κατευθύνσεις της προέδρου κ. von der Leyen για την περίοδο 2024-2029[2] εξαγγέλθηκε η πρόθεση για νέα κοινή προσέγγιση όσον αφορά τις επιστροφές με την πρόταση νέου νομοθετικού πλαισίου που θα έχει στόχο την επιτάχυνση και την απλούστευση της διαδικασίας επιστροφής.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχει επανειλημμένα τονίσει την ανάγκη για μια ενιαία, συνολική και αποτελεσματική πολιτική για την επιστροφή και την επανεισδοχή[3]. Τον Οκτώβριο του 2024 κάλεσε την Επιτροπή να υποβάλει επειγόντως νέα νομοθετική πρόταση για τις επιστροφές[4]. Στο πλαίσιο του συμφώνου, οι αιτήσεις ασύλου θα διεκπεραιώνονται ταχύτερα και αποδοτικότερα. Για να είναι βιώσιμη αυτή η αλλαγή, οι επιστροφές πρέπει να διεκπεραιώνονται χωρίς καθυστέρηση, ώστε να αποτρέπεται η υπερφόρτωση των

---

1 Νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο, διαθέσιμο στη διεύθυνση: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0609.

2 Πολιτικές κατευθύνσεις για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2024-2029 — «Η επιλογή της Ευρώπης».

3 Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 9ης Φεβρουαρίου 2023, EUCO 1/23· συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 17ης Οκτωβρίου 2024, EUCO 25/24.

4 Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 9ης Φεβρουαρίου 2023, EUCO 1/23· συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 17ης Οκτωβρίου 2024, EUCO 25/24.

συστημάτων μας, να μη βρίσκονται τα ενδιαφερόμενα άτομα σε κατάσταση αναμονής και να ανακόπτονται οι προσπάθειες περαιτέρω μετακίνησης εντός της ΕΕ.

Σε επίπεδο ΕΕ, η πολιτική για τις επιστροφές διέπεται από την οδηγία 2008/115/ΕΚ[5] (στο εξής: οδηγία για τις επιστροφές). Επί του παρόντος, η αποδοτικότητα και η αποτελεσματικότητα των επιστροφών υπονομεύονται από διάφορες προκλήσεις — από αντιπαραγωγικές διαδικασίες σε εθνικό επίπεδο μέχρι την ανεπαρκή συνεργασία τρίτων χωρών όσον αφορά την επανεισδοχή των υπηκόων τους. Στη διαδικασία επιστροφής εμπλέκονται συχνά πολλές αρχές και παράγοντες, ενώ η ίδια έχει καταστεί ιδιαίτερα περίπλοκη σε πολλά κράτη μέλη. Η ισχύουσα οδηγία για τις επιστροφές αφήνει σημαντικά περιθώρια στη μεν εθνική νομοθεσία να εφαρμόσει τους ενωσιακούς κανόνες, στα δε εθνικά δικαστήρια να τους ερμηνεύσουν. Τα κράτη μέλη αναφέρουν ζητήματα που συνδέονται με την έλλειψη σαφήνειας των κανόνων και τις παρατεταμένες διοικητικές διαδικασίες, στοιχεία τα οποία υπονομεύουν την τήρηση της διαδικασίας. Η κατάσταση αυτή δημιουργεί ασάφεια και αβεβαιότητα για τους οικείους υπηκόους τρίτων χωρών, καθώς και για τις αρχές που διαχειρίζονται τις επιστροφές. Η απουσία συνεργασίας των υπηκόων τρίτων χωρών, οι οποίοι ενδέχεται να αντισταθούν, να διαφύγουν ή να ματαιώσουν με άλλον τρόπο τις προσπάθειες επιστροφής, δυσχεραίνει την εκτέλεση των αποφάσεων επιστροφής. Τα κράτη μέλη δυσκολεύονται να παρακολουθούν πού βρίσκονται οι υπήκοοι τρίτων χωρών κατά τα διάφορα στάδια των διαδικασιών επιστροφής, γεγονός που επιβραδύνει ή εμποδίζει την επίτευξη προόδου.

Μολονότι έχει σημειωθεί πρόοδος όσον αφορά τη χρήση της οικειοθελούς επιστροφής, οι προσπάθειες αυτές παρεμποδίζονται από την έλλειψη αξιόπιστης πολιτικής περί αναγκαστικής επιστροφής. Επιπλέον, οι υπήκοοι τρίτων χωρών που λαμβάνουν εντολή να εγκαταλείψουν ένα κράτος μέλος και καταφεύγουν σ' ένα άλλο υφίστανται επί του παρόντος ελάχιστες συνέπειες: στα περισσότερα κράτη μέλη, η διαδικασία επιστροφής απλώς επανεκκινείται με νέα απόφαση επιστροφής. Αυτό υπονομεύει τις αποφάσεις που λαμβάνονται με τη δέουσα διαδικασία στο πρώτο κράτος μέλος, καθώς καταστρατηγούν στην πράξη το σύστημα για τις επιστροφές.

Τα εθνικά συστήματα και πρακτικές στερούνται συνοχής και, προς το παρόν, δεν υπάρχει συστηματική διαρθρωμένη διαδικασία με στόχο, αφενός, τον εντοπισμό των υπηκόων τρίτων χωρών που συνιστούν κίνδυνο για την ασφάλεια και, αφετέρου, την επιτάχυνση της επιστροφής τους.

Στις πολλές αποκλίσεις μεταξύ των πρακτικών των κρατών μελών περιλαμβάνονται επίσης διαφορετικές προσεγγίσεις ως προς τη διαδικασία επανεισδοχής. Το γεγονός αυτό έχει άμεσο αντίκτυπο στη συνοχή της προσέγγισης που ακολουθεί η ΕΕ και τα κράτη μέλη έναντι των τρίτων χωρών όσον αφορά την επανεισδοχή.

Η μεταρρύθμιση των ενωσιακών κανόνων για τις επιστροφές αποτελεί ουσιαστική παράμετρο των συνεχιζόμενων προσπαθειών της Ένωσης για τη μεταρρύθμιση των κανόνων διαχείρισης της μετανάστευσης. Επιπλέον, για την προάσπιση του ενωσιακού χώρου ελεύθερης κυκλοφορίας χωρίς εσωτερικά σύνορα έχει θεμελιώδη σημασία να εφαρμόζονται αποτελεσματικές και σύγχρονες διαδικασίες για την επιστροφή των αιτούντων άσυλο που απορρίφθηκε η αίτησή τους και των προσώπων που υπερβαίνουν την επιτρεπόμενη διάρκεια παραμονής.

---

[5] Οδηγία 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών.

Μετά την έκδοση της οδηγίας για τις επιστροφές το 2008, ο χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης καθώς και η μεταναστευτική πολιτική της Ένωσης έχουν γίνει αντικείμενο εκτεταμένης μεταρρύθμισης. Το δίκαιο της ΕΕ στον τομέα της μετανάστευσης έχει μετατοπιστεί από μια νομοθεσία με ελάχιστα πρότυπα σε μια προσέγγιση των πρακτικών των κρατών μελών, η οποία συμπεριλαμβάνει την ανάπτυξη επιχειρησιακών και πρακτικών δράσεων και την απτή στήριξη μιας πιο συνεκτικής προσέγγισης σε ενωσιακό επίπεδο. Η Επιτροπή κινήθηκε προδραστικά, επιδιώκοντας να εξορθολογίσει τις πρακτικές ώστε να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των επιστροφών, μεταξύ άλλων μέσω των συστάσεων του 2017[6] και του 2023[7] και της στρατηγικής της ΕΕ του 2021 για την οικειοθελή επιστροφή και την επανένταξη[8]. Η Επιτροπή διόρισε συντονιστή επιστροφών, υποστηριζόμενο από δίκτυο υψηλού επιπέδου για τις επιστροφές.

Η μεταρρύθμιση των κανόνων για τις επιστροφές αποτελεί πολιτική προτεραιότητα και στόχο από το 2018, όταν η Επιτροπή υπέβαλε την πρότασή της για αναδιατύπωση της ισχύουσας οδηγίας για τις επιστροφές[9]. Ενώ ο νέος κανονισμός για τη διαδικασία επιστροφής στα σύνορα[10] τέθηκε σε ισχύ ως μέρος της νομοθεσίας του συμφώνου, οι γενικοί κανόνες για τις επιστροφές εξακολουθούν να διέπονται από την οδηγία του 2008 για τις επιστροφές, η οποία δεν εξυπηρετεί πλέον τον επιδιωκόμενο σκοπό. Η παρούσα πρόταση αντικαθιστά την πρόταση οδηγίας της Επιτροπής σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών [COM(2018) 634 final, 2018/0329 (COD)], η οποία εκδόθηκε από την Επιτροπή στις 12 Σεπτεμβρίου 2018 και πλέον αποσύρεται. Τα υπόλοιπα μέρη της πρωτοβουλίας του 2018 δεν έλαβαν επαρκή στήριξη ώστε οι διαπραγματεύσεις να συνεχιστούν επιτυχώς από τους συννομοθέτες και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να αποσυρθούν.

Σκοπός της παρούσας πρότασης είναι να κάνει αποδοτικότερη τη διαδικασία επιστροφής, παρέχοντας στα κράτη μέλη σαφείς, σύγχρονους, απλουστευμένους και κοινούς κανόνες για την αποτελεσματική διαχείριση των επιστροφών. Επιδιώκει να εξασφαλίσει τη συνεργασία των υπηκόων τρίτων χωρών με τις αρχές μέσω ενός συνδυασμού υποχρεώσεων, κινήτρων και συνεπειών σε περίπτωση άρνησης συνεργασίας. Η πρόταση επιδιώκει επίσης να αποτρέψει την καταστρατήγηση των κανόνων και να ανακόψει τις μη επιτρεπόμενες περαιτέρω μετακινήσεις εντός του χώρου Σένγκεν. Στόχος της πρότασης είναι να εξασφαλιστεί ότι, όταν κάποιος λαμβάνει εντολή να εγκαταλείψει την ΕΕ, θα το κάνει, είτε διά της βίας είτε οικειοθελώς, εάν το επιτρέπουν οι συνθήκες και με παράλληλο σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Επιπλέον, η πρόταση αποβλέπει στη θέσπιση κοινών κανόνων για τα κράτη μέλη όσον αφορά τον εντοπισμό και την επιτάχυνση της επιστροφής υπηκόων τρίτων χωρών που συνιστούν κίνδυνο για την ασφάλεια. Επίσης, ενσωματώνει για πρώτη φορά την

---

6 Σύσταση (ΕΕ) 2017/2338 της Επιτροπής, της 16ης Νοεμβρίου 2017, για την καθιέρωση κοινού «εγχειριδίου περί επιστροφής» προς χρήση από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών κατά την εκτέλεση σχετικών με την επιστροφή καθηκόντων — C(2017) 6505 (ΕΕ L 339 της 19.12.2017, σ. 83).

7 Σύσταση (ΕΕ) 2023/682 της Επιτροπής, της 16ης Μαρτίου 2023, σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων επιστροφής και την επίσπευση των επιστροφών κατά την εφαρμογή της οδηγίας 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου — C(2023) 1763 (ΕΕ L 86 της 24.3.2023, σ. 58).

8 Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Στρατηγική της ΕΕ για την οικειοθελή επιστροφή και την επανένταξη», Βρυξέλλες, 27.4.2021 [COM(2021) 120 final].

9 Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (αναδιατύπωση), Βρυξέλλες, 12.9.2018 [COM(2018) 634 final, 2018/0329 (COD)].

10 Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1349 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση διαδικασίας επιστροφής στα σύνορα και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1148 (PE/17/2024/REV/1 — ΕΕ L 2024/1349, 22.5.2024)

επανεισδοχή στο πλαίσιο της διαδικασίας επιστροφής. Επιπροσθέτως, η πρόταση διασφαλίζει τα θεμελιώδη δικαιώματα των επιστρεφόντων μέσω σαφών διαδικαστικών εγγυήσεων, όπως το δικαίωμα προσφυγής και η απαγόρευση της επαναπροώθησης, μεριμνώντας ώστε οι αποφάσεις επιστροφής να υπόκεινται σε έλεγχο και να δίνεται η δέουσα προσοχή στα ευάλωτα πρόσωπα και στο υπέρτερο συμφέρον του παιδιού. Η πρόταση, καλύπτοντας κενά της διαδικασίας, θα αποτρέπει καταστάσεις στις οποίες απόφαση επιστροφής που έχει εκδοθεί σ' ένα κράτος μέλος μπορεί να παρακαμφθεί ή να παραταθεί σημαντικά αν ο οικείος υπήκοος τρίτης χώρας μετακινηθεί σε άλλο κράτος μέλος. Ο μηχανισμός για την αναγνώριση των αποφάσεων επιστροφής που προβλέπεται στην πρόταση θα συμβάλει στην επίτευξη αυτού του στόχου.

Ένα αρραγές και σύγχρονο νομικό πλαίσιο το οποίο είναι αυστηρό αλλά δίκαιο, σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και παρέχει στην Ένωση και τα κράτη μέλη τα απαραίτητα εργαλεία για την αποτελεσματική επιστροφή των υπηκόων τρίτων χωρών που δεν έχουν δικαίωμα παραμονής αποτελεί αναγκαία συνιστώσα ενός πραγματικά ευρωπαϊκού συστήματος μετανάστευσης.

- **Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Η παρούσα πρόταση αποτελεί μέρος της συνολικής προσέγγισης για τη διαχείριση της μετανάστευσης, όπως ορίζεται στον κανονισμό για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης[11], και συμπληρώνει το νομοθετικό πλαίσιο του συμφώνου που εγκρίθηκε τον Μάιο του 2024. Βασική πτυχή της νομοθεσίας του συμφώνου είναι η προσέγγιση των διαδικασιών ασύλου και επιστροφής, με τον κανονισμό για τη διαδικασία ασύλου και τον κανονισμό για τη διαδικασία επιστροφής στα σύνορα. Η παρούσα πρόταση συμπληρώνει τη μεταρρύθμιση προσθέτοντας στο νομοθετικό πλαίσιο της Ένωσης κοινούς κανόνες για την επιστροφή των υπηκόων τρίτων χωρών που δεν έχουν δικαίωμα παραμονής.

Η παρούσα πρόταση συνάδει με ορισμένες από τις βασικές καινοτομίες που προβλέπονται στις νομικές πράξεις που απαρτίζουν το σύμφωνο. Με τον τρόπο αυτό, επιδιώκει να εξασφαλίσει δίκαιη και διαφανή διαδικασία τόσο για τους υπηκόους τρίτων χωρών όσο και για τις εθνικές αρχές. Για παράδειγμα, η εκτίμηση της ηλικίας των ανηλίκων στην παρούσα πρόταση αντικατοπτρίζει τη λύση που υιοθετήθηκε στον κανονισμό για τη διαδικασία ασύλου. Η πρόταση προβλέπει επίσης τον διορισμό εκπροσώπου για ασυνόδευτους ανηλίκους, ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι ανήλικοι τυγχάνουν της δέουσας μεταχείρισης καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας μετανάστευσης και λαμβάνουν την κατάλληλη στήριξη. Επιπλέον, η υποχρέωση των υπηκόων τρίτων χωρών να συνεργάζονται καθώς και οι συνέπειες σε περίπτωση άρνησης συνεργασίας αντισταθμίζονται από το δικαίωμα των εν λόγω υπηκόων να ενημερώνονται για τις συγκεκριμένες υποχρεώσεις. Έτσι, διαμορφώνεται μια διαδικασία που είναι σαφής και δίκαιη για τους υπηκόους τρίτων χωρών και για τις εθνικές αρχές.

Η παρούσα πρόταση ευθυγραμμίζεται επίσης με τους ενισχυμένους κανόνες των νομικών πράξεων που απαρτίζουν το σύμφωνο σχετικά με τους υπηκόους τρίτων χωρών χωρίς δικαίωμα παραμονής που συνιστούν κίνδυνο για την ασφάλεια, ώστε να εξασφαλίζεται ότι όλα τα εργαλεία σε ενωσιακό επίπεδο αξιοποιούνται στο έπακρο προκειμένου να ταυτοποιούνται ορθά οι εν λόγω υπήκοοι τρίτων χωρών και να είναι εγγυημένη η ταχεία και αποτελεσματική επιστροφή τους.

[11] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1351 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1147 και (ΕΕ) 2021/1060 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 (ΕΕ L 2024/1351, 22.5.2024)

Όσον αφορά τη διαφυγή, η παρούσα πρόταση βασίζεται σε ορισμένες από τις νομοθετικές λύσεις που αποτελούν μέρος της νέας οδηγίας σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή[12], προσαρμοσμένες στο πλαίσιο της επιστροφής, προκειμένου να κατοχυρώνεται συνεκτικότερη προσέγγιση για την αντιμετώπιση της διαφυγής.

Η πρόταση παρέχει περισσότερες επιλογές στα κράτη μέλη όσον αφορά την από κοινού διαχείριση των αντικανονικών μετακινήσεων μεταξύ των κρατών μελών, προκειμένου να διαφυλαχθεί ο χώρος χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα.

Σκοπός της παρούσας πρότασης είναι να θεσπιστούν κανόνες για τις επιστροφές εξίσου φιλόδοξοι με το υπόλοιπο νομικό πλαίσιο για τη μετανάστευση και τη διαχείριση των συνόρων, ώστε να υπάρξει απρόσκοπτη διασύνδεση και συνέχεια μεταξύ των διαφόρων σταδίων της διαδικασίας διαχείρισης της μετανάστευσης στην Ένωση.

- **Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

Η παρούσα πρόταση θέτει επίσης σε εφαρμογή τους στρατηγικούς προσανατολισμούς του νομοθετικού και επιχειρησιακού προγραμματισμού στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης, οι οποίοι εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων στις 12 Δεκεμβρίου 2024. Σύμφωνα με τους εν λόγω στρατηγικούς προσανατολισμούς, η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της πρέπει να διασφαλίζουν την πραγματική επιστροφή όσων δεν έχουν δικαίωμα παραμονής. Για τον σκοπό αυτό, οι στρατηγικοί προσανατολισμοί ζητούν να αναπτυχθεί και να εφαρμοστεί μια πιο δυναμική και ολοκληρωμένη προσέγγιση όσον αφορά τις επιστροφές, με την επείγουσα αναβάθμιση του νομικού πλαισίου και των ικανοτήτων μας, σε συνδυασμό με τη χρήση των εσωτερικών και εξωτερικών εργαλείων που έχουμε στη διάθεσή μας. Τέλος, οι στρατηγικοί προσανατολισμοί υπενθυμίζουν ότι μια επιτυχής πολιτική για τις επιστροφές αποτελεί θεμελιώδη πυλώνα ενός ολοκληρωμένου και αξιόπιστου συστήματος ασύλου και μετανάστευσης της ΕΕ, το οποίο ο παρών κανονισμός προτίθεται να ενεργοποιήσει.

Η παρούσα πρόταση συνάδει επίσης με τη δράση της Ένωσης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης, τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης και τη διατήρηση του χώρου Σένγκεν χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα.

Η παρούσα πρόταση απηχεί την προσέγγιση της ΕΕ για τη δημιουργία ισορροπημένων και ολοκληρωμένων εταιρικών σχέσεων με τρίτες χώρες —στο πλαίσιο των οποίων η μετανάστευση θα πρέπει να αποτελεί κομβικό ζήτημα— και για τη στενή συνεργασία με τρίτες χώρες όσον αφορά την επιστροφή, την επανεισδοχή και την επανένταξη. Η ΕΕ, καθιστώντας αποτελεσματικότερο το σύστημα για τις επιστροφές, θα είναι σε θέση να αξιοποιήσει καλύτερα τη βελτιωμένη συνεργασία για την επανεισδοχή, που ενισχύεται με τη χρήση όλων των σχετικών πολιτικών και εργαλείων, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής θεωρήσεων, του εμπορίου, της ανάπτυξης και της διπλωματίας.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

- **Νομική βάση**

Δεδομένου του περιεχομένου της πρότασης, η νομική βάση είναι το άρθρο 79 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

[12] Οδηγία (ΕΕ) 2024/1346 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (PE/69/2023/REV/1 — ΕΕ L 2024/1346, 22.5.2024).

Ως προς τη μεταβλητή γεωμετρία, η παρούσα πρόταση ακολουθεί συγκρίσιμη προσέγγιση με της ισχύουσας οδηγίας για τις επιστροφές.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 σχετικά με τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στις Συνθήκες, η Δανία αποφασίζει, εντός έξι μηνών αφότου το Συμβούλιο αποφασίσει επί του παρόντος κανονισμού, αν θα εφαρμόσει στο εθνικό της δίκαιο την παρούσα πρόταση, η οποία βασίζεται στο κεκτημένο του Σένγκεν.

Όσον αφορά την Ιρλανδία, η ισχύουσα οδηγία για τις επιστροφές έχει υβριδικό χαρακτήρα, όπως αποτυπώνεται στις αιτιολογικές σκέψεις της. Με βάση την ίδια προσέγγιση που ακολουθείται στην παρούσα πρόταση, τόσο το πρωτόκολλο αριθ. 19 σχετικά με το κεκτημένο του Σένγκεν που έχει ενσωματωθεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και το πρωτόκολλο αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που αμφότερα προσαρτώνται στις Συνθήκες, εφαρμόζονται στην παρούσα πρόταση.

Στον βαθμό που ο προτεινόμενος κανονισμός αποτελεί ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν, οι διατάξεις του εφαρμόζονται στην Ισλανδία, τη Νορβηγία, την Ελβετία και το Λιχτενστάιν σύμφωνα με τις αντίστοιχες συμφωνίες για τη σύνδεση των εν λόγω χωρών με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν.

- **Επικουρικότητα**

Στόχος της παρούσας πρότασης είναι η θέσπιση κοινής διαδικασίας επιστροφής και η αντιμετώπιση των βασικών ελλείψεων και προκλήσεων που συναντούν τα κράτη μέλη κατά την επιστροφή υπηκόων τρίτων χωρών που δεν έχουν δικαίωμα παραμονής στην Ένωση. Η πρόληψη και η καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και η διασφάλιση της επιστροφής όσων δεν έχουν νόμιμο δικαίωμα παραμονής αποτελούν κοινό συμφέρον των κρατών μελών, το οποίο δεν μπορούν να προασπίσουν μόνα τους. Επί του παρόντος, πολλές από τις αδυναμίες στην εφαρμογή της πολιτικής για τις επιστροφές πηγάζουν από την έλλειψη αλληλεπίδρασης μεταξύ των εθνικών συστημάτων, η οποία μπορεί να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά μόνο σε επίπεδο ΕΕ.

Σκοπός είναι να καθιερωθεί σε όλα τα κράτη μέλη απρόσκοπτη και αποδοτική διαδικασία και να προλαμβάνονται οι μετακινήσεις μεταξύ κρατών μελών οι οποίες ματαιώνουν τη διαδικασία επιστροφής.

Η νέα διαδικασία θα πρέπει να διέπεται από τους ίδιους κανόνες, ανεξάρτητα από το κράτος μέλος που τους εφαρμόζει, ώστε να εξασφαλίζεται η ισότιμη και ενιαία μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών που δεν έχουν δικαίωμα παραμονής, καθώς και η σαφήνεια και η ασφάλεια δικαίου για το εκάστοτε πρόσωπο.

Επιπλέον, η θέσπιση κανόνων σε εθνικό επίπεδο προκειμένου να μειωθούν τα κίνητρα μη επιτρεπόμενων μετακινήσεων μεταξύ κρατών μελών οι οποίες ματαιώνουν τις επιστροφές δεν θα επέλυε αποτελεσματικά το πρόβλημα. Ως εκ τούτου, οι στόχοι της παρούσας πρότασης δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και μόνο, αλλά μπορούν, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων του παρόντος κανονισμού, να επιτευχθούν καλύτερα σε ενωσιακό επίπεδο. Συνεπώς, η Ένωση οφείλει να δράσει και μπορεί να λάβει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας που ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **Αναλογικότητα**

Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, που διατυπώνεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίτευξη των στόχων του.

Όσον αφορά τον στόχο της θέσπισης κοινής διαδικασίας για τις επιστροφές, που θα περιλαμβάνει μηχανισμό για την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων επιστροφής, ενισχυμένους κανόνες για τα πρόσωπα που συνιστούν κίνδυνο για την ασφάλεια, και σαφείς διαδικαστικές εγγυήσεις, όλα τα στοιχεία της πρότασης περιορίζονται στα μέτρα που είναι αναγκαία για τη θέσπιση και την εφαρμογή της εν λόγω κοινής διαδικασίας, τον εξορθολογισμό και την απλούστευσή της, τη διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης όσον αφορά τα δικαιώματα και τις εγγυήσεις που προβλέπονται από το ενωσιακό και το διεθνές δίκαιο για τους υπηκόους τρίτων χωρών, καθώς και την αποφυγή αποκλίσεων στις εθνικές διαδικασίες, που έχουν ως ανεπιθύμητο επακόλουθο την ενθάρρυνση των μη επιτρεπόμενων μετακινήσεων. Οι αλλαγές αυτές αποσκοπούν στην εξεύρεση της χρυσής τομής μεταξύ της δίκαιης μεταχείρισης των υπηκόων τρίτων χωρών και της διασφάλισης ενός συστήματος που δεν θα μπορεί να παρακάμπτεται από υπηκόους τρίτων χωρών που επιδιώκουν να εμποδίσουν την απομάκρυνσή τους από την Ένωση. Έχουν θεσπιστεί όλες οι αναγκαίες διασφαλίσεις ώστε να κατοχυρώνεται ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών τυγχάνουν ανθρώπινης και δίκαιης μεταχείρισης, με πλήρη σεβασμό του Χάρτη.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Η Επιτροπή προτείνει κανονισμό. Παρά τις συστάσεις του 2017 και του 2023 και τις περιοδικές αξιολογήσεις Σένγκεν με στόχο να ενθαρρυνθούν τα κράτη μέλη να χρησιμοποιήσουν όλα τα περιθώρια ευελιξίας που παρέχει η οδηγία για τις επιστροφές, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά διαδικαστικά εμπόδια.

Οι προσπάθειες για αποτελεσματικότερη εφαρμογή δεν αποδείχθηκαν επαρκείς ώστε να αντιμετωπιστούν οι διαφορές ως προς τα είδη των χρησιμοποιούμενων διαδικασιών, τα δικαιώματα και τις διαδικαστικές εγγυήσεις όσον αφορά τους υπηκόους τρίτων χωρών και να διασφαλιστεί συνεκτική προσέγγιση μεταξύ των κρατών μελών.

Ο κανονισμός για τη θέσπιση κοινού ενωσιακού συστήματος για τις επιστροφές, οι διατάξεις του οποίου είναι άμεσα εφαρμοστέες, παρέχει τον αναγκαίο βαθμό ομοιομορφίας και αποτελεσματικότητας που απαιτείται για μια νέα κοινή προσέγγιση όσον αφορά τις επιστροφές. Ο κανονισμός διασφαλίζει ότι βασικές καινοτομίες, όπως οι διαδικαστικοί κανόνες, οι υποχρεώσεις των υπηκόων τρίτων χωρών και η αμοιβαία αναγνώριση, που εισάγονται προκειμένου να υπάρξει μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα, εφαρμόζονται συνεκτικά σε όλα τα κράτη μέλη, κάτι που θα αποτρέψει στρεβλωτικές επιπτώσεις και κενά στη λειτουργία του ενωσιακού συστήματος για τις επιστροφές. Επιπλέον, με τον τρόπο αυτό θα ευθυγραμμιστούν οι κανόνες για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών με τους ειδικούς κανόνες που ορίζονται στον κανονισμό για τη διαδικασία επιστροφής στα σύνορα.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Εκ των υστέρων αξιολογήσεις / έλεγχοι καταλληλότητας της ισχύουσας νομοθεσίας**

Από την έναρξη ισχύος της οδηγίας για τις επιστροφές, οι συζητήσεις σε επίπεδο εμπειρογνωμόνων που διεξήχθησαν στο πλαίσιο της ομάδας επαφής για τις επιστροφές στην οποία συμμετείχαν εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, υπό την προεδρία της Επιτροπής, ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (στο εξής: Frontex) ανέλυσαν την ερμηνεία συγκεκριμένων στοιχείων της οδηγίας. Χάρη στις συζητήσεις αυτές, η Επιτροπή μπόρεσε, με την πάροδο του χρόνου, να αποκτήσει σαφή εικόνα των δυσκολότερων παραμέτρων ως προς την ερμηνεία και την

εφαρμογή της οδηγίας για τις επιστροφές. Η ομάδα εμπειρογνωμόνων για την επανεισδοχή και οι ειδικές ανά χώρα ομάδες εργασίας που οργάνωσε ο Frontex εξετάζουν και αναλύουν τακτικά τις προκλήσεις στη διαδικασία επανεισδοχής.

Οι περιοδικές αξιολογήσεις Σένγκεν και η θεματική αξιολόγηση Σένγκεν του 2024 σχετικά με τις επιστροφές[13] παρείχαν λεπτομερή εικόνα του ισχύοντος συστήματος. Χάρη στην προσέγγιση μεταξύ ομοτίμων, μια ομάδα αποτελούμενη από εμπειρογνώμονες των κρατών μελών και της Επιτροπής, με την υποστήριξη οργανισμών της ΕΕ, αξιολογεί, τουλάχιστον μία φορά ανά επταετία, κάθε κράτος μέλος και συνδεδεμένη χώρα Σένγκεν που εφαρμόζουν πλήρως το κεκτημένο του Σένγκεν. Οι αξιολογήσεις αυτές ανέδειξαν συχνά συγκεκριμένα ζητήματα της εθνικής νομοθεσίας για τη μεταφορά της οδηγίας για τις επιστροφές στο εθνικό δίκαιο και έδωσαν στην Επιτροπή τη δυνατότητα να αποκτήσει γενική εικόνα των βασικών προκλήσεων που συνδέονται με την εφαρμογή της ισχύουσας οδηγίας.

Η πρόταση βασίζεται επίσης στις προκαταρκτικές διαπιστώσεις της μελέτης «Gaps and needs of EU law in the area of return» (Κενά και ανάγκες του δικαίου της ΕΕ στον τομέα των επιστροφών), η οποία είχε ανατεθεί από τη Γενική Διεύθυνση Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων. Η μελέτη διενεργήθηκε υπό την καθοδήγηση κοινοπραξίας του ICF, σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής (MPI), το Κέντρο Ευρωπαϊκής Πολιτικής (EPC) και το Δίκτυο Odysseus, και παρείχε υψηλής ποιότητας αναλύσεις των πιθανών επιλογών σχετικά με το νέο νομοθετικό πλαίσιο για τις επιστροφές, βάσει εμπεριστατωμένων διαβουλεύσεων που διενεργήθηκαν μέσω ερευνών, εργαστηρίων και συνεντεύξεων με βασικά ενδιαφερόμενα μέρη. Παρότι η μελέτη θα ολοκληρωθεί αργότερα εντός του 2025, η εν εξελίξει διαδικασία διαβούλευσης στο πλαίσιο της μελέτης και οι προκαταρκτικές διαπιστώσεις συνέβαλαν καθοριστικά στην τεκμηρίωση της πρότασης.

Η Επιτροπή διεξάγει τακτικές διαβουλεύσεις με επαγγελματίες των κρατών μελών, διεθνείς οργανισμούς και μη κυβερνητικές οργανώσεις μέσω της ομάδας εμπειρογνωμόνων για τις επιστροφές του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης (EMN-REG). Οι εν εξελίξει εργασίες του EMN-REG έχουν παράσχει πολύτιμη βάση πρακτικών στοιχείων, εξασφαλίζοντας ότι η πρόταση βασίζεται σε αυθεντική εμπειρία. Το EMN-REG διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο, διευκολύνοντας τη συνεχή συνεργασία και ανταλλάσσοντας βέλτιστες πρακτικές στον τομέα της επιστροφής και της επανένταξης. Μέσω τακτικών εργαστηρίων και σεμιναρίων, το EMN-REG εξετάζει βασικά θέματα όπως η παροχή συμβουλών σε θέματα επιστροφών, η οικειοθελής επιστροφή και η επανένταξη, η επιστροφή ευάλωτων ομάδων και οι εναλλακτικές λύσεις αντί της κράτησης. Η δομή του EMN-REG έχει καταστήσει εφικτή τη συνεχή ανατροφοδότηση, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση των επιλογών πολιτικής για την παρούσα πρόταση.

Η πρόταση βασίστηκε σε διάφορα (εν εξελίξει) ερευνητικά έργα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ στον τομέα της επιστροφής και της αντικανονικής μετανάστευσης. Πρόκειται, ειδικότερα, για τα εξής έργα: το «Measuring Irregular Migration and related Policies — MIrreM» (Μέτρηση της αντικανονικής μετανάστευσης και των συναφών πολιτικών), το οποίο αφορά γενικά την αντικανονική μετανάστευση, το «De-centring the Study of Migrant Returns and Readmission Policies in Europe and Beyond — GAPs» (Αποκέντρωση της μελέτης των πολιτικών επιστροφής και επανεισδοχής μεταναστών στην Ευρώπη και πέραν αυτής), το «Motivations, experiences and consequences of returns and readmissions policy: revealing and developing effective alternatives — MORE» (Κίνητρα, εμπειρίες και συνέπειες

[13] Έκθεση θεματικής αξιολόγησης Σένγκεν — «Bridging national gaps: towards an effective EU return system» (Γεφύρωση των εθνικών κενών: Προς ένα αποτελεσματικό ενωσιακό σύστημα για τις επιστροφές).

της πολιτικής για την επιστροφή και την επανεισδοχή: παρουσίαση και ανάπτυξη αποτελεσματικών εναλλακτικών λύσεων), και το «Finding Agreement in Return — FAIR» (Επίτευξη συμφωνίας στον τομέα των επιστροφών) σχετικά με την επιστροφή, την επανένταξη και την επανεισδοχή. Τα εν λόγω ερευνητικά έργα φέρνουν σε επαφή ακαδημαϊκούς, την κοινωνία των πολιτών, κυβερνήσεις και διεθνείς οργανισμούς για να εξετάσουν, μεταξύ άλλων, την τακτοποίηση, τα εμπόδια και τους παράγοντες διευκόλυνσης της διεθνούς συνεργασίας σε θέματα επιστροφών, τα κίνητρα, τις εμπειρίες και τις συνέπειες της πολιτικής για την επιστροφή και την επανεισδοχή, καθώς και τις πτυχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην οικειοθελή και αναγκαστική επιστροφή.

Η υποκατάστατη εκτίμηση επιπτώσεων της αναδιατυπωμένης πρότασης οδηγίας για τις επιστροφές[14] η οποία υποβλήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η έκθεση εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την οδηγία για τις επιστροφές[15] εξετάστηκαν προσεκτικά κατά την εκπόνηση της νέας πρότασης.

Σύντομα θα δημοσιευθεί έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής το οποίο θα περιλαμβάνει λεπτομερή απολογισμό της διαδικασίας διαβούλευσης καθώς και τα στοιχεία που τροφοδοτούν την παρούσα πρόταση.

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Η πρόταση βασίστηκε σε διαβουλεύσεις με ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων των κρατών μελών και των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, διεθνών οργανισμών, μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ), της κοινωνίας των πολιτών, ερευνητικών οντοτήτων και τρίτων χωρών.

Μεταξύ Οκτωβρίου 2024 και Φεβρουαρίου 2025, η Επιτροπή ενέτεινε τις ήδη στενές και εν εξελίξει διαβουλεύσεις με βασικά ενδιαφερόμενα μέρη: από τα κράτη μέλη και την κοινωνία των πολιτών μέχρι εμπειρογνώμονες και επαγγελματίες στον τομέα των επιστροφών. Οι διαβουλεύσεις πραγματοποιήθηκαν σε πολιτικό, στρατηγικό και τεχνικό επίπεδο, με στόχο να εξασφαλιστεί ότι συνυπολογίζονται η πραγματική κατάσταση και οι ανάγκες όλων των οικείων μερών. Στο πλαίσιο αυτό, τα ενδιαφερόμενα μέρη κοινοποίησαν στην Επιτροπή σχετικούς πόρους και στοχευμένες πληροφορίες.

Οι εν εξελίξει εργασίες του EMN-REG έχουν παράσχει πολύτιμη βάση πρακτικών στοιχείων, εξασφαλίζοντας ότι η πρόταση βασίζεται σε δοκιμασμένες εμπειρίες και πρακτικές. Το περασμένο έτος το EMN-REG, μέσω τακτικών εργαστηρίων και σεμιναρίων, εξέτασε θέματα όπως η αμοιβαία αναγνώριση, η παροχή συμβουλών σε θέματα επιστροφών, η οικειοθελής επιστροφή και η επανένταξη, η επιστροφή ευάλωτων ομάδων και οι εναλλακτικές λύσεις αντί της κράτησης. Από τον Νοέμβριο του 2024 το EMN-REG χρησιμοποιείται επίσης με στοχευμένο τρόπο για να προβάλλει τις απόψεις της ομάδας, ιδίως όσον αφορά τα ευάλωτα άτομα στη διαδικασία επιστροφής.

Το δίκτυο υψηλού επιπέδου για τις επιστροφές, υπό την προεδρία του συντονιστή επιστροφών της ΕΕ, διεξήγαγε επίσης στοχευμένες συζητήσεις τον Σεπτέμβριο του 2024 και τον Ιανουάριο του 2025, ιδίως όσον αφορά τις διάφορες επιλογές πολιτικής και τους προβληματισμούς σχετικά με την πρόταση.

Τον Νοέμβριο του 2024, στο Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τη Μετανάστευση, η Επιτροπή διοργάνωσε διάφορες ειδικές συνεδριάσεις σχετικά με τη μελλοντική νομοθεσία στον τομέα

---

14 https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_STU(2019)631727.

15 Κείμενα που εγκρίθηκαν — Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για την επιστροφή — Πέμπτη 17 Δεκεμβρίου 2020.

των επιστροφών, οι οποίες αποτέλεσαν το βήμα για την περαιτέρω προβολή απόψεων και ιδεών, ιδίως από την κοινωνία των πολιτών.

Η ομάδα εμπειρογνωμόνων της Επιτροπής για τους μετανάστες πραγματοποίησε επίσης ειδική συζήτηση σχετικά με τη μελλοντική νομοθεσία για τις επιστροφές στις 15 Ιανουαρίου 2025.

Το περασμένο έτος, το Συμβούλιο, υπό την ηγεσία των εκ περιτροπής Προεδριών, διοργάνωσε πολυάριθμες συζητήσεις σε τεχνικό, στρατηγικό και υπουργικό επίπεδο σχετικά με τη μελλοντική νομοθεσία στον τομέα των επιστροφών.

Από τον Νοέμβριο του 2024 έως τον Φεβρουάριο του 2025 διεξήχθη εντατική διαβούλευση στο πλαίσιο της μελέτης «Gaps and needs of EU law in the area of return» (Κενά και ανάγκες του δικαίου της ΕΕ στον τομέα των επιστροφών), η οποία είχε ανατεθεί από τη Γενική Διεύθυνση Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων. Η μελέτη διενεργήθηκε υπό την καθοδήγηση κοινοπραξίας του ICF, σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής (MPI), το Κέντρο Ευρωπαϊκής Πολιτικής (EPC) και το Δίκτυο Odysseus και κατέστησε εφικτές εμπεριστατωμένες διαβουλεύσεις μέσω ερευνών, εργαστηρίων και συνεντεύξεων με βασικά ενδιαφερόμενα μέρη.

Τέλος, και όσο εντείνονταν οι εργασίες επί της πρότασης, η Επιτροπή έλαβε πολυάριθμα έγγραφα θέσης, σημειώματα και αναλύσεις που επισήμαιναν προκλήσεις και προβλήματα και πρότειναν λύσεις, τα οποία εξετάστηκαν δεόντως και ελήφθησαν υπόψη κατά την κατάρτιση της πρότασης.

Σύντομα θα δημοσιευθεί έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής το οποίο θα περιλαμβάνει λεπτομερή απολογισμό της διαδικασίας διαβούλευσης καθώς και τα στοιχεία που τροφοδοτούν την παρούσα πρόταση.

- **Συλλογή και χρήση εμπειρογνωσίας**

Η Επιτροπή αξιοποίησε την εμπειρογνωσία των πολυάριθμων δικτύων και ομάδων εμπειρογνωμόνων που δραστηριοποιούνται στον τομέα των επιστροφών, συμπεριλαμβανομένης της ομάδας εμπειρογνωμόνων του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης για τις επιστροφές (EMN-REG), της ομάδας επαφής για την οδηγία για τις επιστροφές, της ομάδας εμπειρογνωμόνων για την επανεισδοχή, του δικτύου υψηλού επιπέδου για τις επιστροφές υπό την προεδρία του συντονιστή επιστροφών της ΕΕ, και των εμπειρογνωμόνων που εργάζονται στο πλαίσιο της μελέτης με τίτλο «Gaps and needs of EU law in the area of return» (Κενά και ανάγκες του δικαίου της ΕΕ στον τομέα των επιστροφών).

Επιπλέον, η Επιτροπή έλαβε υπόψη τα πολυάριθμα έγγραφα και έγγραφα θέσης καθώς και το ερευνητικό υλικό που διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή, ιδίως κατά τους τελευταίους μήνες, καθώς εντατικοποιούνταν οι εργασίες επί της πρότασης.

- **Εκτίμηση επιπτώσεων**

Μολονότι δεν διενεργήθηκε εκτίμηση επιπτώσεων, λόγω του επείγοντος χαρακτήρα της πρότασης νέων κανόνων στον τομέα των επιστροφών, η πρόταση βασίζεται στο ευρύ φάσμα διαβουλεύσεων, μελετών και αξιολογήσεων που αναφέρονται ανωτέρω.

Σύντομα θα δημοσιευθεί έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, στο οποίο θα περιγράφεται η διαδικασία διαβούλευσης που οδήγησε στην πρόταση και θα αναλύονται ορισμένες από τις βασικές επιλογές πολιτικής που εξετάστηκαν.

- **Καταλληλότητα και απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου**

Η πρόταση αποσκοπεί στην απλούστευση και τον εξορθολογισμό του ισχύοντος νομικού πλαισίου, το οποίο αναπτύχθηκε περαιτέρω από τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των εθνικών δικαστηρίων, με αποτέλεσμα την ιδιαίτερη πολυπλοκότητα στην εφαρμογή των κανόνων.

Η υποχρέωση συνεργασίας θα μειώσει τον διοικητικό φόρτο για τα κράτη μέλη, καθώς οι υπήκοοι τρίτων χωρών θα υποχρεούνται να συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία επιστροφής με την παροχή όλων των αναγκαίων πληροφοριών και να παραμένουν συνεχώς παρόντες και διαθέσιμοι. Μέσω ενός μηχανισμού για την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων επιστροφής θα αποφευχθεί η αλληλεπικάλυψη των προσπαθειών μεταξύ των κρατών μελών και οι πολλαπλές αξιολογήσεις για τον ίδιο υπήκοο τρίτης χώρας. Επιπλέον, η ενωσιακή εντολή επιστροφής θα διευκολύνει την ανταλλαγή των πληροφοριών που είναι αναγκαίες για την αναγνώριση των αποφάσεων επιστροφής άλλων κρατών μελών.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Η παρούσα πρόταση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και συνάδει με τις αρχές που κατοχυρώνονται ειδικότερα στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης[16], καθώς και με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το διεθνές δίκαιο, και συγκεκριμένα από τη Σύμβαση της Γενεύης περί του καθεστώτος των προσφύγων[17], την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών[18], το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά των βασανιστηρίων[19] και τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού[20].

Η παρούσα πρόταση μεριμνά ώστε οι επιστροφές να πραγματοποιούνται κατά τρόπο που σέβεται την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, το δικαίωμα στη ζωή, την απαγόρευση των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, το δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια, το δικαίωμα στην οικογενειακή και ιδιωτική ζωή, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, την προστασία σε περίπτωση απομάκρυνσης και απέλασης, ιδίως την αρχή της μη επαναπροώθησης και την προστασία από συλλογικές απελάσεις, την απαγόρευση των διακρίσεων και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής.

Το δικαίωμα στην ελευθερία προστατεύεται μέσω του αυστηρού καθορισμού των περιπτώσεων επιβολής κράτησης: η κράτηση δικαιολογείται μόνο για συγκεκριμένους λόγους που ορίζονται σαφώς στον κανονισμό και όταν αποδεικνύεται αναγκαία και αναλογική, βάσει ατομικής αξιολόγησης κάθε υπόθεσης που υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο. Ο κανονισμός καθορίζει επίσης τη χρήση εναλλακτικών λύσεων αντί της κράτησης, καθώς, παρότι αυτές οι εναλλακτικές λύσεις είναι λιγότερο παρεμβατικές από την κράτηση, συνεπάγονται ωστόσο περιορισμούς της ελευθερίας. Η πρόταση εγγυάται ότι το **υπέρτερο συμφέρον του παιδιού** θα πρέπει να αποτελεί το κύριο μέλημα κατά την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού. Στο πλαίσιο της διαδικασίας επιστροφής ισχύουν ειδικοί κανόνες για τους ανηλίκους, ιδίως όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης. Επιπλέον, ορισμένες από τις βασικές καινοτομίες που εισήγαγε η νομοθεσία του συμφώνου, ιδίως όσον αφορά την εκτίμηση της

16 Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ C 326 της 26.10.2012, σ. 391).

17 Σύμβαση της Γενεύης περί του καθεστώτος των προσφύγων (1951), Σειρά Συνθηκών των Ηνωμένων Εθνών.

18 Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (1950), Συμβούλιο της Ευρώπης.

19 Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (1966), Ηνωμένα Έθνη.

20 Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού (1989), Ηνωμένα Έθνη.

ηλικίας των ανηλίκων και την πρακτική του διορισμού εκπροσώπου που θα συνοδεύει ασυνόδευτο ανήλικο, εισάγονται πλέον και για τη διαδικασία επιστροφής μέσω του παρόντος κανονισμού. Η πρόταση αποκλείει επίσης την επιστροφή ασυνόδευτων ανηλίκων και οικογενειών με ανηλίκους σε χώρες όπου υπάρχει συμφωνία ή ρύθμιση. Με την ενίσχυση των κανόνων για τους υπηκόους τρίτων χωρών που συνιστούν κίνδυνο για την ασφάλεια, η πρόταση προάγει επίσης το δικαίωμα στην ασφάλεια.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Όπως ορίζεται στο συνοδευτικό νομοθετικό δημοσιονομικό και ψηφιακό δελτίο, οι επενδύσεις που απαιτούνται σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών είναι συμβατές με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) 2021-2027 και μπορούν να χρηματοδοτηθούν κατά τη διάρκεια του ΠΔΠ 2021-2027 από τα Ταμεία Εσωτερικών Υποθέσεων, με χρήση του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ)[21]. Η χρηματοδότηση πέραν του έτους 2027 εμπίπτει στις διαπραγματεύσεις του επόμενου ΠΔΠ. Προτείνεται να ενισχυθεί ο προϋπολογισμός του Frontex για τις επιστροφές, εάν χρειαστεί, το 2025, το 2026 και το 2027, με την εσωτερική διάθεση πόρων στο πλαίσιο του προϋπολογισμού του Frontex, ανάλογα με την πραγματική κατανάλωση.

Τα κράτη μέλη θα μπορούν να χρησιμοποιούν τα κονδύλια που διατίθενται στο πλαίσιο των εθνικών προγραμμάτων τους υπό το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης για τη στήριξη οποιωνδήποτε επενδύσεων απαιτούνται στις υποδομές και τις διαδικασίες για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού. Ο Frontex μπορεί να στηρίζει τα κράτη μέλη με προσωπικό και δραστηριότητες εντός των ορίων της εντολής του, όπως ο συντονισμός των επιχειρήσεων επιστροφής, μεταξύ άλλων καλύπτοντας δαπάνες που σχετίζονται με επιχειρήσεις επιστροφής, τη ναύλωση αεροσκαφών ή την κράτηση εισιτηρίων για επιστροφές με εμπορικές πτήσεις, για τον ίδιο σκοπό.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων**

Η Επιτροπή θα παρακολουθεί τακτικά την εφαρμογή του κανονισμού, μεταξύ άλλων μέσω του μηχανισμού αξιολόγησης Σένγκεν. Η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού πέντε έτη από την έναρξη ισχύος του.

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

Βασικός στόχος της πρότασης είναι να απλουστευθεί η διαδικασία επιστροφής και να καταστεί σαφέστερη τόσο για τις εθνικές αρχές όσο και για τους οικείους υπηκόους τρίτων χωρών.

Η πρόταση λαμβάνει τη μορφή κανονισμού και, ως εκ τούτου, διασφαλίζει την άμεση εφαρμογή των κανόνων στα κράτη μέλη και την ομοιόμορφη διαχείριση των επιστροφών σε ολόκληρη την Ένωση. Η παράμετρος αυτή δημιουργεί σαφήνεια και προβλεψιμότητα και μειώνει το περιθώριο καταστρατήγησης του συστήματος για τις επιστροφές με τη μετακίνηση από ένα κράτος μέλος σ' ένα άλλο.

Κοινοί διαδικαστικοί κανόνες για την έκδοση αποφάσεων σχετικά με τις επιστροφές: Η πρόταση προβλέπει κοινούς κανόνες για την έκδοση αποφάσεων επιστροφής και την επιβολή

[21] Στον βαθμό που οι δραστηριότητες θα χρηματοδοτηθούν από το θεματικό μέσο ΤΑΜΕ, μπορούν να υλοποιούνται στο πλαίσιο της άμεσης, έμμεσης ή επιμερισμένης διαχείρισης.

απαγορεύσεων εισόδου. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών σε όλα τα κράτη μέλη και εξασφαλίζεται ότι οι αποκλίσεις μεταξύ των συστημάτων των κρατών μελών δεν μπορούν να γίνουν αντικείμενο εκμετάλλευσης. Οι ορισμοί επικαιροποιήθηκαν υπό το πρίσμα της πρακτικής εμπειρίας που αποκτήθηκε από την έκδοση της οδηγίας για τις επιστροφές και, κατά περίπτωση, ευθυγραμμίστηκαν με τους ορισμούς των πρόσφατων νομικών πράξεων που απαρτίζουν το σύμφωνο, διασφαλίζοντας ομοιομορφία, σαφήνεια και προβλεψιμότητα σε ολόκληρη τη διαδικασία μετανάστευσης. Τα θεμελιώδη δικαιώματα των επιστρεφόντων κατοχυρώνονται μέσω σαφών διαδικαστικών εγγυήσεων, όπως το δικαίωμα προσφυγής και η απαγόρευση της επαναπροώθησης, κάτι που εγγυάται ότι οι αποφάσεις επιστροφής θα υπόκεινται σε έλεγχο και θα δίνεται η δέουσα προσοχή στα ευάλωτα πρόσωπα και στο υπέρτερο συμφέρον του παιδιού.

Ενίσχυση της αναγκαστικής επιστροφής και παροχή κινήτρων για οικειοθελή επιστροφή: Η πρόταση διευκρινίζει πότε η απόφαση επιστροφής θα πρέπει να εκτελείται μέσω απομάκρυνσης και ορίζει την οικειοθελή επιστροφή, δημιουργώντας έτσι σαφήνεια και προβλεψιμότητα τόσο για τις αρμόδιες αρχές όσο και για τους υπηκόους τρίτων χωρών. Το στοιχείο αυτό με τη σειρά του ενισχύει τις οικειοθελείς επιστροφές, καθώς η αναγκαστική επιστροφή καθίσταται σαφές και αξιόπιστο μέσο. Η πρόταση αποσαφηνίζει τις διατάξεις σχετικά με την παρακολούθηση της αναγκαστικής επιστροφής.

Διαδικαστικές εγγυήσεις: Οι κανόνες της παρούσας πρότασης εφαρμόζονται πάντα με πλήρη σεβασμό του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων της αρχής της μη επαναπροώθησης, του δικαιώματος στην ελευθερία, του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής και του υπέρτερου συμφέροντος του παιδιού. Οι προθεσμίες για την κατάθεση προσφυγών κατά των αποφάσεων επιστροφής διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών, καθώς κυμαίνονται από λίγες ημέρες έως έναν μήνα ή περισσότερο. Σύμφωνα με τα θεμελιώδη δικαιώματα, οι προθεσμίες πρέπει να παρέχουν επαρκή χρόνο για τη διασφάλιση της πρόσβασης σε πραγματική προσφυγή, χωρίς να καθυστερούν τις διαδικασίες επιστροφής. Η πρόταση εναρμονίζει επίσης τους κανόνες για την παροχή, κατόπιν αιτήματος, δωρεάν νομικής συνδρομής και/ή εκπροσώπησης, σύμφωνα με τους πρόσφατα εγκριθέντες κανόνες του συμφώνου. Τέλος, η πρόταση ευθυγραμμίζεται με τους κανόνες του κεκτημένου στον τομέα του ασύλου σχετικά με την εκτίμηση της ηλικίας των ανηλίκων, καθώς και σχετικά με τον διορισμό εκπροσώπου που θα συνοδεύει τους ασυνόδευτους ανηλίκους κατά τη διαδικασία επιστροφής. Η πρόταση, καθιερώνοντας σύνδεση με τη διαδικασία ασύλου, διασφαλίζει ότι το σύνολο των ενωσιακών κανόνων για τη διαχείριση της μετανάστευσης μεριμνά για την κατάλληλη και ομοιόμορφη μεταχείριση των ανηλίκων, στοιχείο που προσδίδει σαφήνεια, απλούστευση και προβλεψιμότητα.

Υποχρέωση συνεργασίας και δικαίωμα ενημέρωσης: Η έλλειψη συνεργασίας του υπηκόου τρίτης χώρας κατά τη διάρκεια των διαδικασιών επιστροφής αποτελεί βασικό ζήτημα που εμποδίζει την επιστροφή. Για τον λόγο αυτό, η παρούσα πρόταση εισάγει ρητή υποχρέωση για τους υπηκόους τρίτων χωρών να συνεργάζονται με τις εθνικές αρχές σε όλα τα στάδια της διαδικασίας επιστροφής, ιδίως για την εξακρίβωση και την επαλήθευση της ταυτότητάς τους με σκοπό την απόκτηση έγκυρου ταξιδιωτικού εγγράφου, παρέχοντας προσωπικά δεδομένα, ταξιδιωτικές πληροφορίες και βιομετρικά στοιχεία. Οι προτεινόμενοι κανόνες περιγράφουν αδρομερώς σε τι συνίσταται η συνεργασία και ποιες είναι οι συνέπειες σε περίπτωση άρνησης συνεργασίας, ενώ παράλληλα ορίζουν κίνητρα για την εξασφάλιση συνεργασίας, μεταξύ άλλων την παροχή συμβουλών σε θέματα επιστροφής και τη στήριξη της οικειοθελούς επιστροφής. Για να διασφαλιστεί ότι ο υπήκοος τρίτης χώρας γνωρίζει δεόντως τι αναμένεται από αυτόν κατά τη διαδικασία επιστροφής, η πρόταση προβλέπει το δικαίωμα ενημέρωσης του υπηκόου τρίτης χώρας, με βάση ορισμένες από τις πρακτικές που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη, και περιλαμβάνει παρόμοιες διατάξεις με εκείνες που θεσπίστηκαν στον

κανονισμό για τη διαδικασία ασύλου. Το σύστημα παρέχει τη δυνατότητα προσβολής ορισμένων αποφάσεων και πρόσβασης σε μέσα έννομης προστασίας.

Διαχείριση και πρόληψη της διαφυγής και των μη επιτρεπόμενων μετακινήσεων μεταξύ των κρατών μελών: Η πρόταση παρέχει στα κράτη μέλη ενισχυμένους κανόνες για τη διασφάλιση της διαθεσιμότητας των υπηκόων τρίτων χωρών που υπόκεινται σε επιστροφή, δημιουργώντας ένα σύστημα πιο ικανό να αξιολογεί και να διαχειρίζεται τον κίνδυνο διαφυγής. Εισάγει εξαντλητικό κατάλογο για την αξιολόγηση του κινδύνου διαφυγής, διασφαλίζοντας συνεκτική και ομοιόμορφη προσέγγιση μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και εξαντλητικό κατάλογο των λόγων κράτησης. Οι κανόνες που συμπληρώνουν την υποχρέωση συνεργασίας, ώστε να διασφαλίζεται ότι ο επιστρέφων παραμένει διαθέσιμος καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας επιστροφής, αντικατοπτρίζουν εν μέρει τις λύσεις που συμφωνήθηκαν για τον σκοπό του ασύλου στις νομικές πράξεις που απαρτίζουν το σύμφωνο, για παράδειγμα τη δυνατότητα να επιβληθεί στον υπήκοο τρίτης χώρας η υποχρέωση να διαμένει σε συγκεκριμένη γεωγραφική θέση, όπως μια περιοχή.

Επιστροφές υπηκόων τρίτων χωρών που συνιστούν κίνδυνο για την ασφάλεια: Οι υπήκοοι τρίτων χωρών που δεν έχουν δικαίωμα παραμονής στην Ένωση και συνιστούν κίνδυνο για την ασφάλεια πρέπει να ταυτοποιούνται και να επιστρέφουν γρήγορα. Για τον σκοπό αυτό, η πρόταση προβλέπει γενική υποχρέωση των αρμόδιων αρχών να διενεργούν τις αναγκαίες επαληθεύσεις σε πρώιμο στάδιο της διαδικασίας επιστροφής, ώστε να διευκολύνεται η ταυτοποίηση και να επαληθεύεται τυχόν κίνδυνος για την ασφάλεια. Η πρόταση καθορίζει περιπτώσεις υπηκόων τρίτων χωρών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των ειδικών διαδικαστικών κανόνων για τα άτομα που συνιστούν κίνδυνο για την ασφάλεια, για παράδειγμα όταν έχει διαπραχθεί αξιόποινη πράξη ορισμένου βαθμού σοβαρότητας. Οι εν λόγω υπήκοοι τρίτων χωρών θα υπόκεινται σε αναγκαστική επιστροφή, απαγορεύσεις εισόδου μεγαλύτερης διάρκειας και ξεχωριστό λόγο κράτησης. Οι κανόνες αυτοί αντικατοπτρίζουν τους κανόνες του πρόσφατα εγκριθέντος συμφώνου και του κώδικα συνόρων του Σένγκεν, οι οποίοι συνολικά περιλαμβάνουν κανόνες για την αντιμετώπιση ειδικά των μεταναστών που συνιστούν κίνδυνο για την ασφάλεια. Η πρόταση παρέχει επίσης σαφείς διασφαλίσεις για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Ευρωπαϊκή εντολή επιστροφής: Παρότι τα κράτη μέλη θα εξακολουθήσουν να εκδίδουν τις δικές τους αποφάσεις επιστροφής, η πρόταση εισάγει την ευρωπαϊκή εντολή επιστροφής, η οποία θα συμπληρώνει τις αποφάσεις επιστροφής των κρατών μελών, ώστε να παρέχεται σαφήνεια σε όλα τα κράτη μέλη. Η ευρωπαϊκή εντολή επιστροφής, η οποία αποτελεί κοινό έντυπο που θα περιλαμβάνει τα βασικά στοιχεία της απόφασης επιστροφής, θα είναι διαθέσιμη μέσω του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν. Ενδεχόμενες τεχνικές αλλαγές που θα απαιτηθούν για τη διευκόλυνση της ταχείας πρόσβασης στην ευρωπαϊκή εντολή επιστροφής θα εξεταστούν στο πλαίσιο τυχόν μελλοντικών εκτιμήσεων για αλλαγές στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1860 σχετικά με τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν για την επιστροφή παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών. Η ευρωπαϊκή εντολή επιστροφής θα θεσπιστεί μέσω εκτελεστικής πράξης.

Μηχανισμός αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων που εκδίδονται από άλλο κράτος μέλος: Η παρούσα πρόταση εισάγει σημαντική διαδικαστική απλούστευση, προβλέποντας μηχανισμό για την άμεση εκτέλεση απόφασης επιστροφής που έχει εκδοθεί από άλλο κράτος μέλος. Σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες, τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν την υποχρέωση να εκδίδουν νέα απόφαση επιστροφής για το οικείο πρόσωπο, ακόμη και σε περίπτωση που άλλο κράτος μέλος έχει ήδη εκδώσει απόφαση επιστροφής. Η παρούσα πρόταση παρέχει στα κράτη μέλη το εργαλείο για την εκτέλεση απόφασης επιστροφής που έχει εκδοθεί προηγουμένως από το άλλο κράτος μέλος. Με τον τρόπο αυτό, θα εξαλειφθεί ένα βήμα στη διαδικασία και θα αποφευχθούν οι αλληλεπικαλύψεις. Έως την 1η Ιουλίου

2027 η Επιτροπή θα εξετάσει κατά πόσον τα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει κατάλληλες νομικές και τεχνικές ρυθμίσεις για την αποτελεσματική διεκπεραίωση των ευρωπαϊκών εντολών επιστροφής μέσω του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν και θα εκδώσει εκτελεστική απόφαση που θα καθιστά υποχρεωτική την αναγνώριση και την εκτέλεση απόφασης επιστροφής που έχει εκδοθεί από άλλο κράτος μέλος. Η πρόταση συμπληρώνεται με περιορισμένες παρεκκλίσεις. Τα κράτη μέλη που εκδίδουν απόφαση επιστροφής είναι υπεύθυνα για την επιβολή της και πρέπει να χρησιμοποιούν κάθε κατάλληλο μέσο για τη διασφάλιση αποτελεσματικής επιστροφής. Ο μηχανισμός αναγνώρισης των αποφάσεων επιστροφής που εκδίδονται από άλλο κράτος μέλος υποστηρίζεται και διευκολύνεται από την ευρωπαϊκή εντολή επιστροφής που περιγράφεται ανωτέρω. Η πρόταση αποσαφηνίζει επίσης τη διαδικασία και τις σχετικές διαδικαστικές εγγυήσεις και τα μέσα έννομης προστασίας με βάση τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την εφαρμογή της σύστασης της Επιτροπής του 2023 για την αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων επιστροφής.

Επιστροφή σε χώρα με την οποία υπάρχει συμφωνία ή ρύθμιση επιστροφής: Η πρόταση εισάγει τη δυνατότητα επιστροφής υπηκόων τρίτων χωρών για τους οποίους έχει εκδοθεί απόφαση επιστροφής σε τρίτη χώρα με την οποία υπάρχει συμφωνία ή ρύθμιση επιστροφής («κέντρα επιστροφής»). Η δυνατότητα επιστροφής αντικανονικών μεταναστών στις εν λόγω χώρες θα πρέπει να υπόκειται σε ειδικές προϋποθέσεις ώστε να διασφαλίζεται ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων των οικείων προσώπων. Συμφωνία ή ρύθμιση μπορεί να συναφθεί μόνο με τρίτη χώρα που σέβεται τα διεθνή πρότυπα και αρχές για τα ανθρώπινα δικαιώματα σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της μη επαναπροώθησης. Η εν λόγω συμφωνία ή ρύθμιση πρέπει να καθορίζει τις λεπτομέρειες της μεταφοράς, καθώς και τους όρους για την περίοδο κατά την οποία ο υπήκοος τρίτης χώρας παραμένει στη χώρα, περίοδος η οποία μπορεί να είναι σύντομη ή μακρά. Η εν λόγω συμφωνία ή ρύθμιση συνοδεύεται από μηχανισμό παρακολούθησης που θα αξιολογεί την εφαρμογή και θα συνεκτιμά τυχόν μεταβολή συνθηκών στην τρίτη χώρα. Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι και οι οικογένειες με ανηλίκους αποκλείονται από την επιστροφή σε χώρα με την οποία υπάρχει συμφωνία ή ρύθμιση επιστροφής.

Επανεισδοχή ως αναπόσπαστο μέρος της διαδικασίας επιστροφής: Η πρόταση καθιστά την επανεισδοχή αναπόσπαστο μέρος της διαδικασίας επιστροφής. Θεσπίζει κοινή διαδικαστική προσέγγιση όσον αφορά την υποβολή αιτήσεων επανεισδοχής, μεταξύ άλλων μέσω τυποποιημένου σχετικού εντύπου και τη συστηματική παρακολούθηση των αποφάσεων επιστροφής με αιτήσεις επανεισδοχής. Αυξάνει τη διαφάνεια και τον συντονισμό στην προσέγγιση έναντι τρίτων χωρών όσον αφορά την επανεισδοχή, διατηρώντας παράλληλα τη δυνατότητα ευελιξίας για τα κράτη μέλη. Η πρόταση εισάγει στοιχεία για μια πιο συνεκτική προσέγγιση έναντι των τρίτων χωρών και προβλέπει σαφή νομική βάση για τη διαβίβαση δεδομένων σε τρίτες χώρες με σκοπό την επανεισδοχή. Διευκρινίζει ότι η επικοινωνία με μη αναγνωρισμένες οντότητες τρίτων χωρών για τη διεξαγωγή της διαδικασίας επανεισδοχής δεν ισοδυναμεί με αναγνώριση.

2025/0059 (COD)

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη θέσπιση κοινού συστήματος για την επιστροφή των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν παράνομα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και την κατάργηση της οδηγίας 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της οδηγίας 2001/40/ΕΚ του Συμβουλίου και της απόφασης 2004/191/ΕΚ του Συμβουλίου

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 79 παράγραφος 2 στοιχείο γ),

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής[22],

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών[23],

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η Ένωση, ως χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, θα πρέπει να διαθέτει κοινή πολιτική για την επιστροφή των υπηκόων τρίτων χωρών που δεν έχουν δικαίωμα παραμονής στην Ένωση. Η αποτελεσματική πολιτική για τις επιστροφές αποτελεί βασική συνιστώσα ενός αξιόπιστου συστήματος διαχείρισης της μετανάστευσης.

(2) Ο παρών κανονισμός θεσπίζει κοινό σύστημα για την επιστροφή των υπηκόων τρίτων χωρών που δεν έχουν δικαίωμα παραμονής στην Ένωση, το οποίο προβλέπει κοινή διαδικασία επιστροφής και επανεισδοχής, ένα σύστημα για την πρόληψη και τη διαχείριση του κινδύνου διαφυγής, καθώς και συνεργασία που βασίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών.

(3) Για να υποστηριχθεί η εφαρμογή της συνολικής προσέγγισης που προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1351 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[24], θα πρέπει να θεσπιστεί κοινό σύστημα για την αποτελεσματική διαχείριση της επιστροφής των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών. Το σύστημα αυτό θα πρέπει να βασίζεται σε ολοκληρωμένη χάραξη πολιτικής, ώστε να εξασφαλίζεται η συνοχή και η αποτελεσματικότητα των δράσεων και των μέτρων που λαμβάνονται

---

22 ΕΕ C […] της […], σ. […].

23 ΕΕ C […] της […], σ. […].

24 Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1351 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1147 και (ΕΕ) 2021/1060 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 (ΕΕ L, 2024/1351, 22.5.2024, σ. 1).

από την Ένωση και τα κράτη μέλη της στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους.

(4) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχει επανειλημμένα υπογραμμίσει τη σημασία της ανάληψης αποφασιστικής δράσης σε όλα τα επίπεδα με σκοπό τη διευκόλυνση, την αύξηση και την επιτάχυνση των επιστροφών από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μάλιστα, τον Οκτώβριο του 2024 κάλεσε την Επιτροπή να υποβάλει επειγόντως νέα νομοθετική πρόταση για τις επιστροφές.

(5) Οι στρατηγικοί προσανατολισμοί του νομοθετικού και επιχειρησιακού προγραμματισμού στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης, οι οποίοι εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων στις 12 Δεκεμβρίου 2024, υπενθυμίζουν ότι μια επιτυχής πολιτική για τις επιστροφές αποτελεί θεμελιώδη πυλώνα ενός ολοκληρωμένου και αξιόπιστου συστήματος ασύλου και μετανάστευσης της Ένωσης. Για τον σκοπό αυτό, οι στρατηγικοί προσανατολισμοί ζητούν να αναπτυχθεί και να εφαρμοστεί μια πιο δυναμική και σφαιρική προσέγγιση των επιστροφών, με την επείγουσα αναβάθμιση του νομικού πλαισίου.

(6) Για να είναι αποτελεσματική η πολιτική για τις επιστροφές θα πρέπει, αφενός, να συνάδει με το σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο και να διασφαλίζει την ακεραιότητά του και, αφετέρου, να διευκολύνει τη διαχείριση της παράνομης μετανάστευσης προς την Ένωση και να προλαμβάνει τις μη επιτρεπόμενες μετακινήσεις παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών μεταξύ των κρατών μελών, προκειμένου να διαφυλάσσεται ο χώρος χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα, με παράλληλο σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

(7) Η Ένωση και τα κράτη μέλη της εντείνουν τις προσπάθειές τους προκειμένου να καταστήσουν αποτελεσματικότερες τις πολιτικές για τις επιστροφές. Παρά τις προσπάθειες αυτές, το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο, που αποτελείται από την οδηγία 2001/40/ΕΚ του Συμβουλίου[25] και την οδηγία 2008/115/ΕΚ[26], δεν ανταποκρίνεται πλέον στις ανάγκες της μεταναστευτικής πολιτικής της Ένωσης. Μετά την έκδοση της οδηγίας 2008/115/ΕΚ το 2008, ο χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης καθώς και η μεταναστευτική πολιτική της Ένωσης έχουν εξελιχθεί σημαντικά. Η νομοθεσία της ΕΕ στον τομέα της μετανάστευσης έχει μετατοπιστεί από τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων στην προσέγγιση των πρακτικών των κρατών μελών. Η Επιτροπή επιδίωξε να μεταρρυθμίσει τους κανόνες για τις επιστροφές το 2018 με την πρόταση αναδιατύπωσης της οδηγίας για τις επιστροφές[27]. Επιπλέον, μέσω των συστάσεων (ΕΕ) 2017/2338[28] και (ΕΕ) 2023/682[29], στόχος της Επιτροπής ήταν να

---

25 Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1351 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1147 και (ΕΕ) 2021/1060 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 (ΕΕ L, 2024/1351, 22.5.2024, σ. 1).

26 Οδηγία 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (ΕΕ L 348 της 24.12.2008, σ. 98, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/115/oj).

27 Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (αναδιατύπωση) Βρυξέλλες, 12.9.2018 [COM(2018) 634 final, 2018/0329 (COD)].

28 Σύσταση (ΕΕ) 2017/2338 της Επιτροπής, της 16ης Νοεμβρίου 2017, για την καθιέρωση κοινού «εγχειριδίου περί επιστροφής» προς χρήση από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών κατά την

στηρίξει τα κράτη μέλη προκειμένου να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες ευελιξίας που παρείχε η οδηγία 2008/115/ΕΚ. Ωστόσο, έχουν εξαντληθεί οι δυνατότητες του ισχύοντος νομικού πλαισίου.

(8) Θα πρέπει να θεσπιστεί κοινή διαδικασία επιστροφής, η οποία να είναι αυστηρή και δίκαιη, ώστε να διασφαλίζεται η επιστροφή των υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου, παραμονής ή διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών, με σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια και με απόλυτη τήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και του διεθνούς δικαίου. Θα πρέπει να θεσπιστούν σαφείς και διαφανείς κανόνες που να ισχύουν σε όλα τα κράτη μέλη και να παρέχουν βεβαιότητα στον οικείο υπήκοο τρίτης χώρας και στις αρμόδιες αρχές. Είναι σημαντικό να απλουστευθούν, να διευκολυνθούν και να επιταχυνθούν οι διαδικασίες επιστροφής και να διασφαλιστεί ότι η επιστροφή δεν παρεμποδίζεται από μη επιτρεπόμενες μετακινήσεις σε άλλα κράτη μέλη.

(9) Η εφαρμογή των κανόνων δυνάμει του παρόντος κανονισμού δεν θα πρέπει να θίγει τους κανόνες για την πρόσβαση σε διεθνή προστασία σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1348 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[30]. Κατά περίπτωση, οι κανόνες του παρόντος κανονισμού συμπληρώνονται, αφενός, από τους ειδικούς κανόνες που συνδέουν τις απορριπτικές αποφάσεις ασύλου με τις αποφάσεις επιστροφής, όσον αφορά την έκδοση και τα μέσα έννομης προστασίας, που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1348, και, αφετέρου, από τη διαδικασία επιστροφής στα σύνορα που ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1349 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[31].

(10) Ο παρών κανονισμός σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα των υπηκόων τρίτων χωρών και τηρεί τις αρχές που κατοχυρώνονται ιδίως στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), καθώς και στη Σύμβαση της Γενεύης, της 28ης Ιουλίου 1951, περί του καθεστώτος των προσφύγων, όπως συμπληρώθηκε από το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης, της 31ης Ιανουαρίου 1967 (στο εξής: Σύμβαση της Γενεύης). Θα πρέπει να εφαρμόζεται σύμφωνα με τον Χάρτη, τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης και το σχετικό διεθνές δίκαιο.

(11) Κατά την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να τηρούνται η αρχή της μη επαναπροώθησης και η απαγόρευση της ομαδικής απέλασης, που προβλέπεται στο άρθρο 19 του Χάρτη. Κανείς δεν μπορεί να απομακρυνθεί, να απελαθεί ή να εκδοθεί προς τρίτη χώρα όπου διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή άλλη απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή ή μεταχείριση.

εκτέλεση σχετικών με την επιστροφή καθηκόντων (ΕΕ L 339 της 19.12.2017, σ. 83, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2017/2338/oj).

29 Σύσταση (ΕΕ) 2023/682 της Επιτροπής, της 16ης Μαρτίου 2023, σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων επιστροφής και την επίσπευση των επιστροφών κατά την εφαρμογή της οδηγίας 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου C(2023) 1763 (ΕΕ L 86 της 24.3.2023, σ. 58, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/682/oj.

30 Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1348 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ένωση και την κατάργηση της οδηγίας 2013/32/ΕΕ (ΕΕ L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).

31 Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1349 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση διαδικασίας επιστροφής στα σύνορα και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1148 (ΕΕ L, 2024/1349, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1349/oj).

(12) Το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου εντοπίζεται ο παρανόμως διαμένων υπήκοος τρίτης χώρας είναι υπεύθυνο για τη διασφάλιση της επιστροφής του. Μόλις διαπιστωθεί παράνομη διαμονή, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ταυτοποιούν γρήγορα τον υπήκοο τρίτης χώρας και να επαληθεύουν πιθανούς κινδύνους για την ασφάλεια μέσω αναζήτησης στις σχετικές ενωσιακές και εθνικές βάσεις δεδομένων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ελέγχουν τυχόν ευαλωτότητες και, κατά περίπτωση, να διενεργούν υγειονομικό έλεγχο.

(13) Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να επαληθεύουν τη συμμόρφωση με την αρχή της μη επαναπροώθησης βάσει ατομικής αξιολόγησης και λαμβάνοντας υπόψη όλες τις σχετικές περιστάσεις. Ο οικείος υπήκοος τρίτης χώρας θα πρέπει να υποβάλει το συντομότερο δυνατόν αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την προσωπική του κατάσταση. Θα πρέπει να θεωρείται δυνατή η επίκληση υφιστάμενης ενδελεχούς αξιολόγησης όλων των σχετικών περιστάσεων η οποία έχει πραγματοποιηθεί σε προηγούμενα στάδια της διαδικασίας. Οποιαδήποτε μεταβολή των περιστάσεων και οποιοδήποτε νέο στοιχείο αποδεικνύει την ύπαρξη κινδύνου θα πρέπει να εξετάζεται.

(14) Είναι αναγκαίο τα κράτη μέλη να μπορούν να συνεργάζονται πιο ευέλικτα, μεταξύ άλλων μέσω νέων διμερών συμφωνιών ή ρυθμίσεων, και με πιο στοχευμένο τρόπο για τη μείωση των μετακινήσεων παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών μέσω των κοινών εσωτερικών συνόρων, διασφαλίζοντας παράλληλα τον χώρο Σένγκεν χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα.

(15) Μόλις διαπιστωθεί ότι ο υπήκοος τρίτης χώρας δεν πληροί ή δεν πληροί πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου, παραμονής ή διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών, θα πρέπει να εκδίδεται γρήγορα απόφαση επιστροφής βάσει ατομικής αξιολόγησης που να λαμβάνει υπόψη όλα τα γεγονότα και τις περιστάσεις.

(16) Είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί ότι τα ουσιώδη στοιχεία μιας απόφασης επιστροφής που εκδίδεται από κράτος μέλος εισάγονται σε ειδικό έντυπο ως ευρωπαϊκή εντολή επιστροφής και καθίστανται διαθέσιμα στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν μαζί με την καταχώριση με σκοπό την επιστροφή ή μέσω διμερούς ανταλλαγής πληροφοριών με άλλο κράτος μέλος. Η ευρωπαϊκή εντολή επιστροφής θα πρέπει με τη σειρά της να στηρίζει την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων επιστροφής που εκδίδονται από άλλο κράτος μέλος σε περίπτωση που ο υπήκοος τρίτης χώρας μετακινείται χωρίς άδεια σε άλλο κράτος μέλος.

(17) Συχνά, και ιδίως σε περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει συνεργασία από τον υπήκοο τρίτης χώρας, είναι δύσκολο για τις αρμόδιες αρχές να προσδιορίσουν τη χώρα επιστροφής κατά τον χρόνο έκδοσης της απόφασης επιστροφής. Στις περιπτώσεις αυτές, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να προσδιορίζουν τη χώρα επιστροφής με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες και να αναφέρουν την πιθανότερη χώρα ή χώρες στην απόφαση επιστροφής.

(18) Όταν υπήκοος τρίτης χώρας που βρίσκεται στο έδαφος κράτους μέλους υπόκειται σε εκτελεστή απόφαση επιστροφής η οποία έχει εκδοθεί από άλλο κράτος μέλος, η απόφαση αυτή θα πρέπει να αναγνωρίζεται και να εκτελείται. Η αναγνώριση και η εκτέλεση των αποφάσεων επιστροφής θα πρέπει να διευκολύνουν και να επιταχύνουν τη διαδικασία επιστροφής στη βάση ενισχυμένης συνεργασίας και αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών. Μπορούν επίσης να συμβάλουν στην αποτροπή της αντικανονικής μετανάστευσης και στην αποθάρρυνση των μη επιτρεπόμενων δευτερογενών μετακινήσεων εντός της Ένωσης, καθώς και στον περιορισμό των καθυστερήσεων στη διαδικασία επιστροφής. Το μέσο έννομης

προστασίας κατά απόφασης επιστροφής θα πρέπει να ασκείται στο κράτος μέλος έκδοσης.

(19) Από την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν νομικές και τεχνικές ρυθμίσεις για να εξασφαλίσουν ότι η ευρωπαϊκή εντολή επιστροφής μπορεί να καταστεί διαθέσιμη μέσω του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν. Έως την 1η Ιουλίου 2027, λίγο περισσότερο από ένα έτος μετά την ημερομηνία εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1351, η Επιτροπή θα πρέπει να ελέγξει κατά πόσον τα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει κατάλληλες νομικές και τεχνικές ρυθμίσεις για την αποτελεσματική διεκπεραίωση των ευρωπαϊκών εντολών επιστροφής μέσω του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν. Με βάση το αποτέλεσμα αυτού του ελέγχου, η Επιτροπή θα πρέπει να εκδώσει εκτελεστική απόφαση η οποία να καθιστά υποχρεωτική την αναγνώριση εκτελεστών αποφάσεων επιστροφής που υποστηρίζονται από ευρωπαϊκή εντολή επιστροφής.

(20) Θα πρέπει να εξακολουθήσει να δίνεται ενωσιακή διάσταση στα αποτελέσματα των εθνικών μέτρων επιστροφής με τη θέσπιση απαγόρευσης εισόδου βάσει της οποίας θα απαγορεύεται η είσοδος και η παραμονή στο έδαφος όλων των κρατών μελών. Η διάρκεια της απαγόρευσης εισόδου θα πρέπει να καθορίζεται λαμβανομένων δεόντως υπόψη όλων των σχετικών παραμέτρων κάθε μεμονωμένης περίπτωσης και, κατά κανόνα, δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα δέκα έτη. Όταν ένας παρανόμως διαμένων υπήκοος τρίτης χώρας εντοπίζεται κατά τη διάρκεια ελέγχων εξόδου στα εξωτερικά σύνορα, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο να επιβληθεί απαγόρευση εισόδου προκειμένου να αποτραπεί η μελλοντική επανείσοδος και, ως εκ τούτου, να μειωθούν οι κίνδυνοι παράνομης μετανάστευσης.

(21) Οι υπήκοοι τρίτων χωρών μπορούν να επιστρέφουν είτε καταναγκαστικά μέσω απομάκρυνσης είτε συμμορφούμενοι οικειοθελώς με την υποχρέωση αναχώρησης. Οι δύο τρόποι επιστροφής θα πρέπει να συνδέονται ώστε να αποφεύγονται κενά στο σύστημα. Παρότι η επιστροφή των συνεργαζόμενων υπηκόων τρίτων χωρών θα πρέπει να εξακολουθήσει να πραγματοποιείται πρωτίστως οικειοθελώς, οι ενισχυμένοι κανόνες σχετικά με την απομάκρυνση επιδιώκουν να εξασφαλίσουν ευθείες και άμεσες συνέπειες σε περίπτωση που ο υπήκοος τρίτης χώρας δεν τηρεί την ημερομηνία κατά την οποία πρέπει να εγκαταλείψει την επικράτεια. Τα μέτρα καταναγκασμού θα πρέπει να υπόκεινται στις αρχές της αναλογικότητας και της αποτελεσματικότητας όσον αφορά τα χρησιμοποιούμενα μέσα και τους επιδιωκόμενους στόχους.

(22) Απαιτούνται κοινοί κανόνες για να εξασφαλιστεί ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών που συνιστούν κίνδυνο για την ασφάλεια και δεν έχουν δικαίωμα παραμονής στην Ένωση ταυτοποιούνται αποτελεσματικά και επιστρέφουν γρήγορα. Είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί ότι διενεργούνται σχετικοί έλεγχοι για την ταυτοποίηση και τη σήμανση υπηκόων τρίτων χωρών που συνιστούν κίνδυνο για την ασφάλεια, μεταξύ άλλων με βάση τη διαδικασία ελέγχου διαλογής, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1356 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[32]. Για τους υπηκόους τρίτων χωρών που συνιστούν κίνδυνο για την ασφάλεια, η απομάκρυνση θα πρέπει να αποτελεί τον κανόνα και θα πρέπει να είναι δυνατή η παρέκκλιση από τους γενικούς

[32] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1356 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση ελέγχου διαλογής υπηκόων τρίτων χωρών στα εξωτερικά σύνορα και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 767/2008, (ΕΕ) 2017/2226, (ΕΕ) 2018/1240 και (ΕΕ) 2019/817 (ΕΕ L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj).

κανόνες προκειμένου να προβλέπονται απαγορεύσεις εισόδου μεγαλύτερης διάρκειας και μεγαλύτερες περίοδοι κράτησης και η χρήση ειδικών εγκαταστάσεων κράτησης, ώστε όσοι απειλούν την ασφάλεια της Ένωσης να απομακρύνονται γρήγορα.

(23) Οι νέοι κανόνες θα πρέπει να επεκτείνουν τις δυνατότητες των κρατών μελών να διασφαλίζουν τις επιστροφές σε τρίτες χώρες μέσω πρόσθετων εργαλείων. Θα πρέπει να είναι δυνατή η θέσπιση ειδικών συμφωνιών ή ρυθμίσεων με τρίτες χώρες ώστε να παρέχονται στα κράτη μέλη περισσότερες επιλογές όσον αφορά τις επιστροφές, υπό την προϋπόθεση ότι η οικεία τρίτη χώρα σέβεται τα διεθνή πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αρχή της μη επαναπροώθησης. Ειδικότερα, η συμφωνία ή η ρύθμιση θα πρέπει να καθορίζει τις λεπτομέρειες της μεταφοράς, τους όρους παραμονής στη χώρα, τις λεπτομέρειες σε περίπτωση περαιτέρω επιστροφής στη χώρα καταγωγής, τις συνέπειες σε περίπτωση παραβιάσεων ή σημαντικών αλλαγών που επηρεάζουν δυσμενώς την κατάσταση στην τρίτη χώρα, καθώς και ανεξάρτητο φορέα ή μηχανισμό παρακολούθησης που θα αξιολογεί την εφαρμογή της συμφωνίας ή της ρύθμισης.Οι εν λόγω συμφωνίες ή ρυθμίσεις θα συνιστούν εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης για τους σκοπούς του άρθρου 51 παράγραφος 1 του Χάρτη.

(24) Η εύρυθμη λειτουργία του χώρου Σένγκεν χωρίς εσωτερικά σύνορα στηρίζεται στην αποτελεσματική και αποδοτική εφαρμογή του κεκτημένου του Σένγκεν από τα κράτη μέλη. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2022/922 του Συμβουλίου θεσπίζει μηχανισμό αξιολόγησης και παρακολούθησης για την επαλήθευση της εφαρμογής του κεκτημένου του Σένγκεν μέσω περιοδικών, απροειδοποίητων και θεματικών αξιολογήσεων, μεταξύ άλλων σε σχέση με την αποτελεσματική επιστροφή υπηκόων τρίτων χωρών χωρίς δικαίωμα παραμονής και τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Ο μηχανισμός αυτός καθιστά εφικτό τον ταχύ εντοπισμό ελλείψεων που θα μπορούσαν να διαταράξουν την ορθή λειτουργία του χώρου Σένγκεν και διασφαλίζει τη δέουσα αντιμετώπιση των εν λόγω ελλείψεων.

(25) Σύμφωνα με το άρθρο 24 του Χάρτη και τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1989 για τα δικαιώματα του παιδιού, το υπέρτερο συμφέρον του παιδιού θα πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα των κρατών μελών κατά την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού. Κατά την αξιολόγηση του υπέρτερου συμφέροντος του παιδιού σε μεμονωμένες περιπτώσεις, τα κράτη μέλη θα πρέπει, ειδικότερα, να λαμβάνουν δεόντως υπόψη την καλή διαβίωση και την κοινωνική ανάπτυξη του ανηλίκου βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, καθώς και ζητήματα ασφάλειας και προστασίας και τις απόψεις του ανηλίκου ανάλογα με την ηλικία του και την ωριμότητά του, συμπεριλαμβανομένου του ιστορικού του. Ο ασυνόδευτος ανήλικος θα πρέπει να καθοδηγείται από εκπρόσωπο σε όλα τα στάδια της διαδικασίας επιστροφής.

(26) Όταν υπάρχουν λόγοι αμφιβολίας για το κατά πόσον ο υπήκοος τρίτης χώρας είναι ανήλικος, θα πρέπει να διενεργείται εκτίμηση της ηλικίας. Για να διασφαλιστεί η συνοχή σε ολόκληρη τη διαχείριση της μετανάστευσης στην Ένωση, θα πρέπει να ακολουθείται η ίδια διαδικασία που προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1348 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[33]. Κατά τη διενέργεια εκτιμήσεων της ηλικίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει ιδίως να λαμβάνουν υπόψη τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο.

[33] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1348 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ένωση και την κατάργηση της οδηγίας 2013/32/ΕΕ (ΕΕ L, 2024/1348, 22.5.2024).

(27) Για να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας επιστροφής, θα πρέπει να καθοριστούν σαφείς υποχρεώσεις για τους υπηκόους τρίτων χωρών. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών θα πρέπει να συνεργάζονται με τις αρχές σε όλα τα στάδια της διαδικασίας επιστροφής. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών θα πρέπει να παραμένουν διαθέσιμοι και να παρέχουν τις αναγκαίες πληροφορίες για την προετοιμασία της επιστροφής. Σε περίπτωση μη τήρησης των υποχρεώσεων συνεργασίας, θα πρέπει να επιβάλλονται αποτελεσματικές και αναλογικές συνέπειες, όπως, για παράδειγμα, μείωση των ευεργετημάτων και των επιδομάτων που χορηγούνται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, κατάσχεση ταξιδιωτικών εγγράφων ή παράταση της διάρκειας απαγόρευσης εισόδου. Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να ενημερώνουν τους υπηκόους τρίτων χωρών για τα διάφορα στάδια της διαδικασίας επιστροφής, τις υποχρεώσεις τους και τις συνέπειες της μη συμμόρφωσης με τις εν λόγω υποχρεώσεις.

(28) Ο παρών κανονισμός δεν θα πρέπει να θίγει τη δυνατότητα των κρατών μελών να επιβάλλουν, κατά περίπτωση, ποινικές κυρώσεις σύμφωνα με το εθνικό ποινικό δίκαιο σε υπηκόους τρίτων χωρών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.

(29) Θα πρέπει να θεσπιστεί ένα σύνολο μέσων έννομης προστασίας όσον αφορά τις αποφάσεις επιστροφής, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική προστασία των συμφερόντων των οικείων προσώπων. Η αναγκαία νομική συνδρομή θα πρέπει να παρέχεται, κατόπιν αιτήματος, σε όσους δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους σε περιπτώσεις προσφυγής ή επανεξέτασης ενώπιον δικαστικής αρχής.

(30) Για να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών επιστροφής, με παράλληλη διασφάλιση του σεβασμού του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη, οι προσφυγές κατά αποφάσεων που αφορούν την επιστροφή θα πρέπει να προσβάλλονται, στο μέτρο του δυνατού, ενώπιον ενός μόνο βαθμού δικαιοδοσίας. Οι κανόνες του παρόντος κανονισμού σχετικά με τις προσφυγές και το ανασταλτικό αποτέλεσμα θα πρέπει να συνάδουν με το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

(31) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαθέτουν τα απαραίτητα εργαλεία για την αξιολόγηση, τη διαχείριση και την πρόληψη του κινδύνου διαφυγής. Κοινοί κανόνες θα πρέπει να εξορθολογίζουν την αξιολόγηση αυτού του κινδύνου σε μεμονωμένες περιπτώσεις και να επιδιώκουν την αύξηση της χρήσης αποδοτικών εναλλακτικών λύσεων αντί της κράτησης στα κράτη μέλη, με σκοπό την αποτελεσματική διαχείριση της διαδικασίας επιστροφής.

(32) Η επιβολή κράτησης θα πρέπει να είναι δυνατή μόνο με σκοπό την προετοιμασία της επιστροφής και εφόσον είναι αναλογική και αναγκαία, κατόπιν ατομικής αξιολόγησης κάθε περίπτωσης, συμπεριλαμβανομένης της εξέτασης τυχόν ευάλωτης κατάστασης. Για τον σκοπό αυτό, η κράτηση θα μπορούσε να επιβάλλεται σε περίπτωση κινδύνου διαφυγής υπηκόων τρίτων χωρών, ή όταν υπήκοοι τρίτων χωρών παρεμποδίζουν ή αποφεύγουν την επιστροφή, όταν συνιστούν κίνδυνο για την ασφάλεια ή δεν συμμορφώνονται με εναλλακτικές λύσεις αντί της κράτησης, ή όταν η κράτηση είναι αναγκαία για τον προσδιορισμό ή την επαλήθευση ταυτότητας ή ιθαγένειας. Οι αρχές θα πρέπει να ενεργούν με τη δέουσα επιμέλεια, ενώ η κράτηση θα πρέπει να διατηρείται μόνο για όσο το δυνατόν μικρότερο χρονικό διάστημα και δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 24 μήνες. Όταν το εθνικό δίκαιο προβλέπει την κράτηση ανηλίκων, πρωταρχική σημασία θα πρέπει να δίνεται στο υπέρτερο συμφέρον του παιδιού. Άλλα λιγότερο καταναγκαστικά εναλλακτικά μέτρα αντί της κράτησης θα πρέπει να

χρησιμοποιούνται όταν μπορούν να εφαρμοστούν αποτελεσματικά σε παρανόμως διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών.

(33) Η επιστροφή υπηκόων τρίτων χωρών που συνιστούν κίνδυνο για την ασφάλεια απαιτεί ειδικά μέτρα που αποσκοπούν στην προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των άλλων. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να είναι δυνατή η κράτηση των εν λόγω υπηκόων τρίτων χωρών για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, ενώ κάθε τέτοια κράτηση πρέπει να συμμορφώνεται με την αρχή της αναλογικότητας.

(34) Οι υπήκοοι τρίτων χωρών που τελούν υπό κράτηση θα πρέπει να τυγχάνουν ανθρώπινης και αξιοπρεπούς μεταχείρισης, με σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους και σύμφωνα με το διεθνές και το εθνικό δίκαιο, λαμβανομένων υπόψη των πρακτικών κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας. Κατά κανόνα, η κράτηση θα πρέπει να λαμβάνει χώρα σε ειδικές εγκαταστάσεις κράτησης ή σε ειδικά παραρτήματα άλλων εγκαταστάσεων. Όταν κράτος μέλος δεν μπορεί να παρέχει τέτοια εγκατάσταση, η κράτηση μπορεί να πραγματοποιείται σε σωφρονιστικό κατάστημα, με τη μέριμνα ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών παραμένουν χωριστά από τους κρατουμένους του κοινού δικαίου.

(35) Οι λόγοι κράτησης που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό δεν θίγουν άλλους λόγους κράτησης, συμπεριλαμβανομένων των λόγων κράτησης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, οι οποίοι ισχύουν βάσει του εθνικού δικαίου και δεν σχετίζονται με την παράνομη διαμονή του υπηκόου τρίτης χώρας.

(36) Η υποχρέωση κάθε κράτους για επανεισδοχή των υπηκόων του αποτελεί θεμελιώδη αρχή της κρατικής κυριαρχίας και της διεθνούς συνεργασίας. Το καθήκον των κρατών για επανεισδοχή των υπηκόων τους θεωρείται αρχή του εθιμικού διεθνούς δικαίου. Η ύπαρξη τέτοιου καθήκοντος αποδεικνύεται περαιτέρω από την πάγια πρακτική των κρατών κατά την εφαρμογή συμφωνιών και ρυθμίσεων επανεισδοχής, σε συνδυασμό με την εκ μέρους τους αναγνώριση της αρχής αυτής ως αναγκαίας πτυχής της διεθνούς συνεργασίας για τη διαχείριση της μετανάστευσης.

(37) Η συστηματική και συντονισμένη προσέγγιση της επανεισδοχής μεταξύ των κρατών μελών είναι καθοριστικής σημασίας για τη διευκόλυνση της επιστροφής υπηκόων τρίτων χωρών. Η ανεπαρκής παρακολούθηση των εκτελεστών αποφάσεων επιστροφής ενδέχεται να υπονομεύσει την αποτελεσματικότητα της κοινής προσέγγισης για τις επιστροφές. Οι εκτελεστές αποφάσεις επιστροφής θα πρέπει να συνοδεύονται συστηματικά από όλα τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή της επιστροφής, συμπεριλαμβανομένης της υποβολής αιτήσεων επανεισδοχής στις αρχές τρίτων χωρών, σε περιπτώσεις αμφιβολίας ως προς την ιθαγένεια ή όταν είναι αναγκαία η απόκτηση ταξιδιωτικού εγγράφου.

(38) Ενώ η επανεισδοχή εξαρτάται επίσης από τη συνεργασία των τρίτων χωρών, θα πρέπει να υιοθετηθεί συνεκτική προσέγγιση μεταξύ των κρατών μελών προκειμένου να αυξηθεί η αποδοτικότητα και η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών επανεισδοχής και να διασφαλιστεί η ενότητα μεταξύ των κρατών μελών. Θα πρέπει να εξασφαλιστούν η διαφάνεια και ο συντονισμός όσον αφορά τη συνεργασία με τρίτες χώρες, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της διαπραγμάτευσης για τα μέσα επανεισδοχής, ώστε να ενισχυθεί η συνοχή της ενωσιακής προσέγγισης. Για να είναι αποτελεσματικές οι επιστροφές, η επικοινωνία με τις αρμόδιες οντότητες τρίτων χωρών για τους σκοπούς της διαδικασίας επανεισδοχής δεν θα πρέπει να ισοδυναμεί με διπλωματική αναγνώριση των οικείων οντοτήτων τρίτων χωρών.

(39) Οι αποτελεσματικές διαδικασίες επιστροφής βασίζονται στην αποδοτική διοικητική συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών. Η ανταλλαγή πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένης της κοινοχρησίας δεδομένων σχετικά με την ταυτότητα και την ιθαγένεια των υπηκόων τρίτων χωρών, τα ταξιδιωτικά τους έγγραφα και άλλες σχετικές πληροφορίες, θα πρέπει να βασίζεται σε σαφείς κανόνες, μεταξύ άλλων στους κανόνες που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1860 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[34]. Οι κανόνες αυτοί θα πρέπει να σέβονται τις αρχές της προστασίας των δεδομένων και τα δικαιώματα του οικείου προσώπου, διασφαλίζοντας ότι οι εν λόγω πληροφορίες είναι ακριβείς και χρησιμοποιούνται μόνο για τους σκοπούς της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης, και προστατεύονται από μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση, αποκάλυψη ή χρήση.

(40) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι οι αρμόδιες αρχές τηρούν την οδηγία [...] για την τροποποίηση της οδηγίας 2012/29/ΕΕ για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας, ώστε να ενθαρρυνθεί η καταγγελία εγκλημάτων και να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη στο δικαστικό σύστημα.

(41) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[35] εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από όργανα και οργανισμούς της Ένωσης για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού. Λαμβανομένων υπόψη των σημαντικών λόγων δημόσιου συμφέροντος που υπαγορεύουν την επανεισδοχή, η διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα υπηκόων τρίτων χωρών που υπόκεινται σε απόφαση επιστροφής, συμπεριλαμβανομένων δεδομένων που αφορούν την ταυτότητά τους, τα ταξιδιωτικά τους έγγραφα, άλλα σχετικά δεδομένα, καθώς και, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, δεδομένα που αφορούν τις ποινικές καταδίκες τους και την υγεία τους, θα μπορούσε να είναι αναγκαία για τους σκοπούς της επανεισδοχής και της επανένταξης. Οι εν λόγω διαβιβάσεις πρέπει να πραγματοποιούνται σύμφωνα με το κεφάλαιο V του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και το κεφάλαιο V του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725[36], κατά περίπτωση, καθώς και σύμφωνα με τις αρχές της μη επαναπροώθησης, της αναλογικότητας και της αναγκαιότητας και τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

---

34 Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1860 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν για την επιστροφή παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (ΕΕ L 312 της 7.12.2018, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1860/oj).

35 Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1, http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

36 Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και της απόφασης αριθ. 1247/2002/ΕΚ (ΕΕ L 295 της 21.11.2018, σ. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

(42) Τα εμπόδια στη συνεργασία και την επικοινωνία μεταξύ των αρχών των κρατών μελών οι οποίες είναι αρμόδιες για τις διαδικασίες ασύλου και επιστροφής αποτελούν σημαντική διαρθρωτική πρόκληση για μια αποτελεσματικότερη διαδικασία επιστροφής. Οι αρμόδιες αρχές που εμπλέκονται στις διάφορες φάσεις της διαδικασίας επιστροφής θα πρέπει να συνεργάζονται και να συντονίζονται στενά. Όταν τα κράτη μέλη διορίζουν αρχές επιβολής του νόμου ως αρμόδιες αρχές δυνάμει του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να νοείται ότι ο διορισμός αυτός καλύπτει τις εν λόγω αρχές όταν ενεργούν υπό την ιδιότητά τους ως αρχών επιφορτισμένων με την εκτέλεση αποφάσεων επιστροφής. Οι αρχές επιβολής του νόμου που ενεργούν υπό την ιδιότητά τους ως ανακριτικών αρχών σε ποινικές διαδικασίες δεν θα πρέπει να καλύπτονται από τον εν λόγω διορισμό.

(43) Το κοινό σύστημα για τις επιστροφές θα πρέπει να αξιοποιεί πλήρως τα ψηφιακά συστήματα που υποστηρίζουν τη διαχείριση των επιστροφών, της επανεισδοχής και της επανένταξης, υπό επιχειρησιακή διαχείριση είτε της Ένωσης είτε των κρατών μελών, με έμφαση στην αποτελεσματική διοικητική διαδικασία, τη συνεργασία, την ανταλλαγή πληροφοριών και τη διαλειτουργικότητα.

(44) Η Ένωση παρέχει χρηματοδοτική και επιχειρησιακή στήριξη με στόχο την αποτελεσματική εφαρμογή του παρόντος κανονισμού. Στον βαθμό που οι δραστηριότητες θα πρέπει να χρηματοδοτούνται από το θεματικό μέσο του Ταμείου Ασύλου και Μετανάστευσης, μπορούν να υλοποιούνται στο πλαίσιο της άμεσης, έμμεσης ή επιμερισμένης διαχείρισης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τόσο τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά μέσα, προγράμματα και έργα της Ένωσης στον τομέα της επιστροφής, ιδίως δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1147 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[37], όσο και την επιχειρησιακή συνδρομή από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1896 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[38]. Η στήριξη αυτή θα πρέπει να χρησιμοποιείται ιδίως για την καθιέρωση συστημάτων και προγραμμάτων διαχείρισης της επιστροφής με σκοπό την παροχή υλικοτεχνικής, οικονομικής και άλλης υλικής βοήθειας ή βοήθειας σε είδος για τη στήριξη της επιστροφής παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών.

(45) Η συλλογή και ανάλυση αξιόπιστων και συγκρίσιμων στατιστικών στοιχείων σχετικά με την επιστροφή, την επανεισδοχή και την επανένταξη είναι ουσιαστικής σημασίας για την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας του παρόντος κανονισμού και για τον εντοπισμό τομέων που επιδέχονται βελτίωση, καθώς παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών επιστροφής, τη συνεργασία τρίτων χωρών και τα αποτελέσματα των προσπαθειών επανένταξης. Θα πρέπει να θεσπιστούν κοινά πρότυπα και ορισμοί για τη συλλογή και την υποβολή σχετικών δεδομένων, ώστε να μπορούν η Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αξιολογούν τον αντίκτυπο του παρόντος κανονισμού και να συμβάλλουν στη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων σχετικά με μελλοντικές εξελίξεις σε επίπεδο πολιτικής.

---

37 Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1147 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2021, για τη θέσπιση του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΕΕ L 251 της 15.7.2021, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1147/oj).

38 Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1896 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2019, για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1052/2013 και (ΕΕ) 2016/1624 (ΕΕ L 295 της 14.11.2019, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj).

(46) Για να διασφαλιστούν ενιαίοι όροι εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες για τη θέσπιση της ευρωπαϊκής εντολής επιστροφής και του κοινού εντύπου για τις αιτήσεις επανεισδοχής. Οι εν λόγω αρμοδιότητες θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[39].

(47) Οι οδηγίες 2001/40/ΕΚ και 2008/115/ΕΚ και η απόφαση 2004/191/ΕΚ του Συμβουλίου θα πρέπει να καταργηθούν.

(48) Δεδομένου ότι ο στόχος του παρόντος κανονισμού, δηλαδή να βελτιωθεί η αποδοτικότητα των επιστροφών προκειμένου να διαφυλαχθεί ο χώρος χωρίς εσωτερικά σύνορα, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη, αλλά μπορεί, λόγω της κλίμακας ή των αποτελεσμάτων του μέτρου που επιδιώκει να εξασφαλίσει κοινή και συνεκτική προσέγγιση μεταξύ των κρατών μελών, να επιτευχθεί καλύτερα σε ενωσιακό επίπεδο, η Ένωση μπορεί να θεσπίσει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, που διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίτευξη αυτού του στόχου.

(49) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 σχετικά με τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Δανία δεν συμμετέχει στη θέσπιση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του. Δεδομένου ότι ο παρών κανονισμός, στον βαθμό που εφαρμόζεται σε υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[40], βασίζεται στο κεκτημένο του Σένγκεν, η Δανία, σύμφωνα με το άρθρο 4 του προαναφερθέντος πρωτοκόλλου, αποφασίζει εντός έξι μηνών αφότου το Συμβούλιο αποφασίσει επί του παρόντος κανονισμού αν θα τον εφαρμόσει στο εθνικό της δίκαιο.

(50) Ο παρών κανονισμός, στον βαθμό που εφαρμόζεται σε υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2016/399, αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν στις οποίες δεν συμμετέχει η Ιρλανδία, σύμφωνα με την απόφαση 2002/192/ΕΚ του Συμβουλίου[41]. Ως εκ τούτου, η Ιρλανδία δεν συμμετέχει στη θέσπιση του παρόντος κανονισμού και, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 4 του πρωτοκόλλου αριθ. 19 σχετικά με το κεκτημένο του Σένγκεν το οποίο έχει ενσωματωθεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του.

---

39 Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή (ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

40 Κανονισμός (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν) (ΕΕ L 2016/399 της 15.3.2016, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj).

41 Απόφαση 2002/192/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2002, σχετικά με το αίτημα της Ιρλανδίας να συμμετέχει σε ορισμένες από τις διατάξεις του κεκτημένου του Σένγκεν (ΕΕ L 64 της 7.3.2002, σ. 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2002/192/oj).

[Ωστόσο, στον βαθμό που ο παρών κανονισμός δεν αποτελεί ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν, η Ιρλανδία, σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, κοινοποίησε [με επιστολή τής ...,] την επιθυμία της να συμμετάσχει στη θέσπιση και την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.]

[ή]

[Επιπλέον, στον βαθμό που ο παρών κανονισμός δεν αποτελεί ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη ΣΕΕ και τη ΣΛΕΕ, και με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου, η Ιρλανδία δεν συμμετέχει στη θέσπιση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του.]

(51) Όσον αφορά την Ισλανδία και τη Νορβηγία, ο παρών κανονισμός, στον βαθμό που εφαρμόζεται σε υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/399, αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν, κατά την έννοια της συμφωνίας η οποία συνάφθηκε από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας σχετικά με τη σύνδεση των δύο αυτών χωρών με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν[42], οι οποίες εμπίπτουν στον τομέα που αναφέρεται στο άρθρο 1 στοιχείο Γ της απόφασης 1999/437/ΕΚ του Συμβουλίου.

(52) Όσον αφορά την Ελβετία, ο παρών κανονισμός, στον βαθμό που εφαρμόζεται σε υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/399, αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν, κατά την έννοια της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν[43], οι οποίες εμπίπτουν στον τομέα που αναφέρεται στο άρθρο 1 στοιχείο Γ της απόφασης 1999/437/ΕΚ σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της απόφασης 2008/146/ΕΚ του Συμβουλίου[44].

(53) Όσον αφορά το Λιχτενστάιν, ο παρών κανονισμός, στον βαθμό που εφαρμόζεται σε υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/399, αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν, κατά την έννοια του πρωτοκόλλου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν για την προσχώρηση του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν στη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση

---

42 ΕΕ L 176 της 10.7.1999, σ. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1999/439(1)/oj.

43 ΕΕ L 53 της 27.2.2008, σ. 52.

44 Απόφαση 2008/146/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2008, για τη σύναψη εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν (ΕΕ L 53 της 27.2.2008, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2008/146/oj).

της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου Σένγκεν, οι οποίες διατάξεις εμπίπτουν στον τομέα που αναφέρεται στο άρθρο 1 στοιχείο Γ της απόφασης 1999/437/ΕΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της απόφασης 2011/350/ΕΕ του Συμβουλίου[45].

(54) Όταν ο παρών κανονισμός αναφέρεται σε υποχρέωση εξόδου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, αυτό θα πρέπει να νοείται ως υποχρέωση αναχώρησης από το έδαφος όλων των κρατών μελών στα οποία εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός, μεταξύ άλλων υπό το πρίσμα των προηγούμενων αιτιολογικών σκέψεων.

(55) Ζητήθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 42 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725, η γνώμη του Ευρωπαίου Επόπτη Προστασίας Δεδομένων, ο οποίος γνωμοδότησε στις [...],

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Κεφάλαιο I
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1
Αντικείμενο

1. Ο παρών κανονισμός θεσπίζει κοινό σύστημα για την επιστροφή των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν παράνομα στην Ένωση, σύμφωνα με τα θεμελιώδη δικαιώματα που αναγνωρίζονται ιδίως από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), καθώς και τις εφαρμοστέες υποχρεώσεις βάσει του διεθνούς δικαίου, μεταξύ άλλων όσον αφορά την προστασία των προσφύγων και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

2. Στόχος του παρόντος κανονισμού είναι να διασφαλιστεί η αποτελεσματική επιστροφή και επανεισδοχή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών σύμφωνα με τη συνολική προσέγγιση που καθορίζεται στο άρθρο 3, στο άρθρο 4 στοιχείο η) και στο άρθρο 5 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1351**.**

Άρθρο 2
Πεδίο εφαρμογής

1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στους παρανόμως διαμένοντες στο έδαφος κρατών μελών.

2. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται στους δικαιούχους του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 5) του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399.

[45] Απόφαση 2011/350/ΕΕ του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2011, για τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του πρωτοκόλλου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν για την προσχώρηση του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν στη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν, όσον αφορά την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και την κυκλοφορία των προσώπων (ΕΕ L 160 της 18.6.2011, σ. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/350/oj).

Άρθρο 3
Παρεκκλίσεις

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να παρεκκλίνουν από τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού για τους ακόλουθους υπηκόους τρίτων χωρών:

   α. όσους υπόκεινται σε άρνηση εισόδου στα εξωτερικά σύνορα σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399·

   β. όσους συλλαμβάνονται ή παρακολουθούνται από τις αρμόδιες αρχές σε σχέση με παράνομη χερσαία, θαλάσσια ή εναέρια διέλευση των εξωτερικών συνόρων κράτους μέλους και στους οποίους δεν έχει, εν συνεχεία, χορηγηθεί άδεια ή δικαίωμα παραμονής στο εν λόγω κράτος μέλος.

4. Όταν τα κράτη μέλη εφαρμόζουν παρεκκλίσεις σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, βασίζονται στο εθνικό δίκαιο για να διασφαλίσουν την επιστροφή των εν λόγω κατηγοριών υπηκόων τρίτων χωρών και τηρούν την αρχή της μη επαναπροώθησης. Εφαρμόζονται οι ακόλουθες αρχές: το άρθρο 12 παράγραφοι 4 και 5, το άρθρο 14 παράγραφος 2, το άρθρο 14 παράγραφος 6 στοιχεία γ) και ε), το άρθρο 34 και το άρθρο 35.

Άρθρο 4
Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού νοούνται ως:

1) «υπήκοος τρίτης χώρας»: κάθε πρόσωπο που δεν είναι πολίτης της Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 20 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δεν είναι δικαιούχος του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 5) του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399·

2) «παράνομη διαμονή»: παρουσία στο έδαφος κράτους μέλους υπηκόου τρίτης χώρας που δεν πληροί, ή δεν πληροί πλέον, τις προϋποθέσεις εισόδου, όπως ορίζονται στο άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 ή τις λοιπές προϋποθέσεις εισόδου, παραμονής ή διαμονής στο εν λόγω κράτος μέλος,

3) «χώρα επιστροφής»: μία από τις εξής χώρες:

   α) τρίτη χώρα που είναι η χώρα καταγωγής του υπηκόου τρίτης χώρας·

   β) τρίτη χώρα που είναι η χώρα της επίσημης συνήθους διαμονής του υπηκόου τρίτης χώρας·

   γ) τρίτη χώρα διέλευσης στη διαδρομή προς την Ένωση με βάση τις συμφωνίες ή ρυθμίσεις επανεισδοχής που έχει συνάψει η Ένωση ή τα κράτη μέλη·

   δ) τρίτη χώρα, εκτός από εκείνη που αναφέρεται στα στοιχεία α), β) και ζ), όπου ο υπήκοος τρίτης χώρας έχει δικαίωμα εισόδου και διαμονής·

   ε) ασφαλής τρίτη χώρα σε σχέση με την οποία η αίτηση διεθνούς προστασίας υπηκόου τρίτης χώρας έχει απορριφθεί ως απαράδεκτη, σύμφωνα με το άρθρο 59 παράγραφος 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1348·

   στ) πρώτη χώρα ασύλου σε σχέση με την οποία η αίτηση διεθνούς προστασίας υπηκόου τρίτης χώρας έχει απορριφθεί ως απαράδεκτη, σύμφωνα με το άρθρο 58 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1348·

ζ) τρίτη χώρα με την οποία υπάρχει συμφωνία ή ρύθμιση βάσει της οποίας ο υπήκοος τρίτης χώρας γίνεται δεκτός, σύμφωνα με το άρθρο 17 του παρόντος κανονισμού.

4) «απόφαση επιστροφής»: διοικητική ή δικαστική απόφαση η οποία κηρύσσει ή αναφέρει ως παράνομη τη διαμονή υπηκόου τρίτης χώρας και του επιβάλλει ή αναφέρει υποχρέωση αναχώρησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση·

5) «απομάκρυνση»: η εκτέλεση της απόφασης επιστροφής από τις αρμόδιες αρχές μέσω της φυσικής μεταφοράς εκτός του εδάφους του κράτους μέλους·

6) «οικειοθελής επιστροφή»: η συμμόρφωση του παρανόμως διαμένοντος υπηκόου τρίτης χώρας με την υποχρέωση να αναχωρήσει από το έδαφος των κρατών μελών εντός της προθεσμίας που ορίζεται στην απόφαση επιστροφής σύμφωνα με το άρθρο 13 του παρόντος κανονισμού·

7) «διαφυγή»: η ενέργεια διά της οποίας ο υπήκοος τρίτης χώρας δεν παραμένει στη διάθεση των αρμόδιων διοικητικών ή δικαστικών αρχών, για παράδειγμα εγκαταλείποντας το έδαφος του κράτους μέλους χωρίς την άδεια των αρμόδιων αρχών, για λόγους που δεν είναι πέραν του ελέγχου του υπηκόου τρίτης χώρας.

8) «απαγόρευση εισόδου»: διοικητική ή δικαστική απόφαση ή πράξη με την οποία απαγορεύεται η είσοδος και η παραμονή στο έδαφος των κρατών μελών για καθορισμένο χρονικό διάστημα·

9) «διαδικασία επανεισδοχής»: όλα τα στάδια στα οποία προβαίνει αρμόδια αρχή ή, κατά περίπτωση, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (στο εξής: Frontex), σε σχέση με την επιβεβαίωση της ιθαγένειας υπηκόου τρίτης χώρας, την έκδοση ταξιδιωτικού εγγράφου για τον εν λόγω υπήκοο και την οργάνωση επιχείρησης επιστροφής·

10) «αίτηση επανεισδοχής»: αίτηση που υποβάλλεται από αρμόδια αρχή σε αρμόδια αρχή τρίτης χώρας για τον σκοπό της επανεισδοχής και συνίσταται σε αίτημα επιβεβαίωσης της ιθαγένειας και αίτημα έκδοσης ταξιδιωτικού εγγράφου, κατά περίπτωση·

11) «επιχείρηση επιστροφής»: επιχείρηση που οργανώνεται ή συντονίζεται από αρμόδια αρχή και μέσω της οποίας επιστρέφουν υπήκοοι τρίτων χωρών από ένα ή περισσότερα κράτη μέλη·

12) «μέσο επανεισδοχής»: νομικά δεσμευτικό ή μη δεσμευτικό μέσο,το οποίο περιέχει διατάξεις σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ κράτους μέλους ή της Ένωσης, αφενός, και τρίτης χώρας, αφετέρου, όσον αφορά τη διαδικασία επανεισδοχής, όπως διεθνείς συμφωνίες και ρυθμίσεις επανεισδοχής ή άλλες διεθνείς συμφωνίες και ρυθμίσεις·

13) «άλλη άδεια που παρέχει δικαίωμα παραμονής»: κάθε έγγραφο που χορηγείται από κράτος μέλος σε υπήκοο τρίτης χώρας και επιτρέπει την παραμονή στο έδαφός του, το οποίο δεν είναι τίτλος διαμονής κατά την έννοια του άρθρου 2 σημείο 16) του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 ή θεώρηση μακράς διάρκειας κατά την έννοια του άρθρου 2 σημείο 14) του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1860, εξαιρουμένου του εγγράφου

που αναφέρεται στο άρθρο 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2024/1346 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[46].

Άρθρο 5
Θεμελιώδη δικαιώματα

Κατά την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, τα κράτη μέλη συμμορφώνονται πλήρως προς τη συναφή ενωσιακή νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένου του Χάρτη, το συναφές διεθνές δίκαιο και τις υποχρεώσεις που σχετίζονται με την πρόσβαση σε διεθνή προστασία, ιδίως την αρχή της μη επαναπροώθησης, και τα θεμελιώδη δικαιώματα.

Κεφάλαιο ΙΙ
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

ΤΜΗΜΑ 1
ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

Άρθρο 6
Εντοπισμός και αρχικοί έλεγχοι

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν αποτελεσματικά και αναλογικά μέτρα για τον εντοπισμό υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν παράνομα στο έδαφός τους, με σκοπό τη διεξαγωγή της διαδικασίας επιστροφής και τη διενέργεια τυχόν πρόσθετων απαιτούμενων επαληθεύσεων, συμπεριλαμβανομένων τυχόν επαληθεύσεων ευαλωτότητας και ασφάλειας.
2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, οι αρμόδιες αρχές βασίζονται σε προηγούμενους ελέγχους που έχουν διενεργηθεί σε σχέση με υπηκόους τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένου του ελέγχου διαλογής σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1356 ή ισοδύναμων ελέγχων βάσει του εθνικού δικαίου.
3. Όπου απαιτείται, μπορούν να διενεργούνται πρόσθετες επαληθεύσεις ασφάλειας για τον σκοπό της διεξαγωγή της διαδικασίας επιστροφής δυνάμει του παρόντος κανονισμού, βάσει εκτίμησης κινδύνου και αντικειμενικών κριτηρίων που καθορίζονται στο εθνικό δίκαιο.

ΤΜΗΜΑ 2
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΔΙΑΤΑΣΣΕΤΑΙ Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

Άρθρο 7
Έκδοση απόφασης επιστροφής

1. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών εκδίδουν απόφαση επιστροφής για κάθε υπήκοο τρίτης χώρας που διαμένει παράνομα στο έδαφός τους, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 8.
2. Η απόφαση επιστροφής εκδίδεται γραπτώς και αναφέρει τους πραγματικούς και νομικούς λόγους, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τα διαθέσιμα μέσα έννομης

[46] Οδηγία (ΕΕ) 2024/1346 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (ΕΕ L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).

προστασίας και τις προθεσμίες άσκησης των εν λόγω μέσων. Η απόφαση επιστροφής κοινοποιείται στον υπήκοο τρίτης χώρας χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση.

3. Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να αποφασίσουν να μην παράσχουν πληροφορίες ή να αποφασίσουν να περιορίσουν τις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς λόγους, όταν το εθνικό δίκαιο προβλέπει τον περιορισμό του δικαιώματος ενημέρωσης ή σε περιπτώσεις όπου είναι αναγκαίο για τη διαφύλαξη της δημόσιας τάξης, της δημόσιας ασφάλειας ή της εθνικής ασφάλειας, και για την πρόληψη, τη διερεύνηση, την ανίχνευση και τη δίωξη ποινικών αδικημάτων. Στις περιπτώσεις αυτές, ο υπήκοος τρίτης χώρας ενημερώνεται για την ουσία των λόγων για τους οποίους εκδόθηκε απόφαση επιστροφής, προκειμένου να αποκτήσει πρόσβαση σε πραγματική προσφυγή.

4. Όταν με βάση τις πληροφορίες που έχουν στη διάθεσή τους οι αρμόδιες αρχές κατά τον χρόνο έκδοσης της απόφασης επιστροφής δεν μπορεί να προσδιοριστεί η χώρα επιστροφής, η απόφαση επιστροφής μπορεί να αναφέρει προσωρινά μία ή περισσότερες χώρες επιστροφής.

5. Ο υπήκοος τρίτης χώρας λαμβάνει, κατόπιν αιτήματος, γραπτή ή προφορική μετάφραση των βασικών σημείων των αποφάσεων επιστροφής, κατά τα αναφερόμενα στην παράγραφο 2, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με τα διαθέσιμα μέσα έννομης προστασίας, σε γλώσσα που κατανοεί ή θεωρείται ευλόγως ότι κατανοεί.

6. Η απόφαση επιστροφής σύμφωνα με την παράγραφο 2 εκδίδεται στην ίδια πράξη ή ταυτόχρονα και μαζί με την απόφαση τερματισμού της νόμιμης διαμονής υπηκόου τρίτης χώρας, χωρίς να θίγονται οι διαδικαστικές εγγυήσεις που προβλέπονται στο κεφάλαιο IV και σε άλλες σχετικές διατάξεις του ενωσιακού και του διεθνούς δικαίου.

7. Κατά την έκδοση της απόφασης επιστροφής, τα κύρια στοιχεία της εισάγονται στο έντυπο που θεσπίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 8 (στο εξής: ευρωπαϊκή εντολή επιστροφής) και καθίστανται διαθέσιμα μέσω του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1860 ή μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών σύμφωνα με το άρθρο 38.

8. Η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστική πράξη για τον καθορισμό της μορφής της ευρωπαϊκής εντολής επιστροφής που αναφέρεται στην παράγραφο 7. Η εν λόγω εκτελεστική πράξη εκδίδεται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που προβλέπεται στο άρθρο 49 παράγραφος 2.

9. Το παρόν άρθρο δεν θίγει την απόφαση των κρατών μελών για τη χορήγηση αυτόνομου τίτλου διαμονής, θεώρησης μακράς διάρκειας ή άλλης άδειας που παρέχει δικαίωμα παραμονής για λόγους φιλευσπλαχνίας, ανθρωπιστικούς ή άλλους λόγους, σε υπήκοο τρίτης χώρας ο οποίος διαμένει παράνομα στο έδαφός τους. Στις περιπτώσεις αυτές, η εκδοθείσα απόφαση επιστροφής ανακαλείται ή αναστέλλεται για όσο διάστημα διαρκεί η ισχύς του τίτλου διαμονής, της θεώρησης μακράς διάρκειας ή άλλης άδειας που παρέχει δικαίωμα παραμονής.

10. Το κράτος μέλος που εκδίδει απόφαση επιστροφής δυνάμει του παρόντος άρθρου λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό για να διασφαλίσει την αποτελεσματική επιστροφή.

Άρθρο 8

Εξαιρέσεις από την υποχρέωση έκδοσης απόφασης επιστροφής

1. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών μπορούν να αποφασίσουν να μην εκδώσουν απόφαση επιστροφής σε μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις, όταν ο υπήκοος τρίτης χώρας:

   α. μεταφέρεται σε άλλο κράτος μέλος σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 23α του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399·

   β. μεταφέρεται σε άλλο κράτος μέλος δυνάμει διμερών συμφωνιών ή ρυθμίσεων ή βάσει συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών σύμφωνα με το άρθρο 44·

   γ. είναι πρόσωπο του οποίου η παράνομη διαμονή εντοπίστηκε στο πλαίσιο συνοριακών ελέγχων που διενεργούνται κατά την έξοδο στα εξωτερικά σύνορα σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 ή ισοδύναμων ελέγχων σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, όταν αυτό δικαιολογείται βάσει των ειδικών περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης και σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας και τα δικαιώματα υπεράσπισης, και με αποφυγή, κατά το δυνατόν, της αναβολής της αναχώρησης του οικείου υπηκόου τρίτης χώρας.

2. Απόφαση επιστροφής δεν εκδίδεται αν ο υπήκοος τρίτης χώρας διαθέτει έγκυρο τίτλο διαμονής, θεώρηση μακράς διάρκειας ή άλλη άδεια που παρέχει δικαίωμα παραμονής και έχει εκδοθεί από άλλο κράτος μέλος ή αν εκκρεμεί διαδικασίας για την ανανέωση τίτλου διαμονής, θεώρησης μακράς διάρκειας ή άλλης άδειας που παρέχει δικαίωμα παραμονής σε άλλο κράτος μέλος.

3. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2, το κράτος μέλος απαιτεί από τον υπήκοο τρίτης χώρας να μεταβεί αμέσως στο έδαφος αυτού του άλλου κράτους μέλους. Όταν ο υπήκοος τρίτης χώρας δεν συμμορφώνεται ή όταν απαιτείται η άμεση αναχώρηση του υπηκόου τρίτης χώρας για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή εθνικής ασφάλειας, τα κράτη μέλη μπορούν να ζητούν από τα άλλα κράτη μέλη να συνεργαστούν σύμφωνα με το άρθρο 44 ή να εκδώσουν απόφαση επιστροφής σύμφωνα με το άρθρο 7.

4. Απόφαση επιστροφής δεν εκδίδεται σε περιπτώσεις κατά τις οποίες για τον υπήκοο τρίτης χώρας έχει εκδοθεί εκτελεστή απόφαση επιστροφής από άλλο κράτος μέλος. Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζεται η διαδικασία που περιγράφεται στο άρθρο 9.

Άρθρο 9

Αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων που εκδίδονται από άλλο κράτος μέλος

1. Το κράτος μέλος στο οποίο διαμένει παράνομα ο υπήκοος τρίτης χώρας (στο εξής: κράτος μέλος εκτέλεσης) μπορεί να αναγνωρίσει εκτελεστή απόφαση επιστροφής που έχει εκδοθεί για τον εν λόγω υπήκοο τρίτης χώρας από άλλο κράτος μέλος (στο εξής: κράτος μέλος έκδοσης) σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 1, βάσει της ευρωπαϊκής εντολής επιστροφής που αναφέρεται στο άρθρο 7 παράγραφος 7, και, στη βάση αυτή, διατάσσει την απομάκρυνση σύμφωνα με το άρθρο 12.

2. Έως την 1η Ιουλίου 2027, η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστική απόφαση για την εφαρμογή της παραγράφου 3, βάσει αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των νομικών και τεχνικών ρυθμίσεων που έχουν θεσπίσει τα κράτη μέλη για τη διάθεση της ευρωπαϊκής εντολής επιστροφής μέσω του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν όπως αναφέρεται στο άρθρο 7 παράγραφος 7. Η Επιτροπή ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το

Συμβούλιο για τα αποτελέσματα της αξιολόγησής της. Η εκτελεστική απόφαση εκδίδεται σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 49 παράγραφος 2.

3. Από τη δημοσίευση της εκτελεστικής απόφασης που εκδίδεται σύμφωνα με την παράγραφο 2, τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν, βάσει της ευρωπαϊκής εντολής επιστροφής που αναφέρεται στο άρθρο 7 παράγραφος 7, εκτελεστές αποφάσεις επιστροφής που έχουν εκδοθεί από άλλα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 1 σε σχέση με υπηκόους τρίτων χωρών που βρίσκονται παράνομα στο έδαφός τους , και διατάσσουν την απομάκρυνσή τους σύμφωνα με το άρθρο 12.

4. Για τους σκοπούς της εφαρμογής της παραγράφου 3, ένα κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει να μην αναγνωρίσει ή να μην εκτελέσει απόφαση επιστροφής του κράτους μέλους έκδοσης, σε περιπτώσεις στις οποίες η εκτέλεση αντίκειται προδήλως στη δημόσια τάξη του κράτους μέλους εκτέλεσης ή όταν ο υπήκοος τρίτης χώρας πρόκειται να απομακρυνθεί προς άλλη τρίτη χώρα από αυτήν που αναφέρεται στην απόφαση επιστροφής του κράτους μέλους έκδοσης.

5. Όταν ένα κράτος μέλος δεν αναγνωρίζει ή δεν εκτελεί απόφαση επιστροφής σύμφωνα με την παράγραφο 1 ή 3, το εν λόγω κράτος μέλος εκδίδει απόφαση επιστροφής σύμφωνα με το άρθρο 7.

6. Το κράτος μέλος εκτέλεσης αναστέλλει την εκτέλεση της επιστροφής όταν τα αποτελέσματα της απόφασης επιστροφής έχουν ανασταλεί στο κράτος μέλος έκδοσης.

7. Αν το κράτος μέλος έκδοσης ανακαλέσει την απόφαση επιστροφής ή αν η απόφαση επιστροφής ακυρωθεί από δικαστική αρχή, το κράτος μέλος εκτέλεσης εκδίδει απόφαση επιστροφής υπό τους όρους του άρθρου 7.

8. Το κράτος μέλος έκδοσης παρέχει στο κράτος μέλος εκτέλεσης όλα τα διαθέσιμα δεδομένα και έγγραφα που απαιτούνται για τον σκοπό της εκτέλεσης της απόφασης επιστροφής, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1860 ή στο πλαίσιο της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών σύμφωνα με το άρθρο 38.

9. Το κράτος μέλος εκτέλεσης μπορεί να ζητήσει από τον Frontex να υποστηρίξει την εκτέλεση της απόφασης επιστροφής σύμφωνα με το κεφάλαιο ΙΙ τμήμα 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1896. Εάν η εκτέλεση της απόφασης επιστροφής δεν υποστηριχθεί από τον Frontex, και κατόπιν αιτήματος του κράτους μέλους εκτέλεσης, το κράτος μέλος έκδοσης αποζημιώνει το κράτος μέλος εκτέλεσης με ποσό που δεν υπερβαίνει το πραγματικό κόστος με το οποίο επιβαρύνθηκε το κράτος μέλος εκτέλεσης. Η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστική απόφαση με σκοπό τον καθορισμό των κατάλληλων κριτηρίων για τον προσδιορισμό του ποσού και των πρακτικών ρυθμίσεων της αποζημίωσης. Η εν λόγω εκτελεστική πράξη εκδίδεται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 49 παράγραφος 2.

10. Η απόφαση της Επιτροπής που προβλέπεται στην παράγραφο 2 δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

ΤΜΗΜΑ 3
ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΕΙΣΟΔΟΥ

Άρθρο 10
Έκδοση απαγόρευσης εισόδου

1. Οι αποφάσεις επιστροφής συνοδεύονται από απαγόρευση εισόδου εάν:

α. ο υπήκοος τρίτης χώρας υπόκειται σε απομάκρυνση σύμφωνα με το άρθρο 12·

β. η υποχρέωση επιστροφής δεν εκπληρώθηκε εντός των προθεσμιών που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 13·

γ. ο υπήκοος τρίτης χώρας συνιστά κίνδυνο για την ασφάλεια σύμφωνα με το άρθρο 16.

2. Σε περιπτώσεις πέραν αυτών που απαριθμούνται στην παράγραφο 1, οι αρμόδιες αρχές κρίνουν αν η απόφαση επιστροφής θα συνοδεύεται ή όχι από απαγόρευση εισόδου, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές περιστάσεις, ιδίως το επίπεδο συνεργασίας του υπηκόου τρίτης χώρας.

3. Η απαγόρευση εισόδου εκδίδεται εγγράφως ως μέρος της απόφασης επιστροφής ή χωριστά. Κοινοποιείται στον υπήκοο τρίτης χώρας σε γλώσσα την οποία ο υπήκοος τρίτης χώρας κατανοεί ή θεωρείται ευλόγως ότι κατανοεί.

4. Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να επιβάλουν απαγόρευση εισόδου, χωρίς να εκδώσουν απόφαση επιστροφής, σε υπήκοο τρίτης χώρας ο οποίος διαμένει παράνομα στο έδαφος των κρατών μελών και του οποίου η παράνομη διαμονή εντοπίστηκε στο πλαίσιο συνοριακών ελέγχων που διενεργούνται κατά την έξοδο σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/399, όταν αυτό δικαιολογείται βάσει των ειδικών περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης και σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας και τα δικαιώματα υπεράσπισης και με αποφυγή, κατά το δυνατόν, της αναβολής της αναχώρησης του οικείου υπηκόου τρίτης χώρας.

5. Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να μην εκδώσουν απαγόρευση εισόδου σε μεμονωμένες περιπτώσεις για ανθρωπιστικούς λόγους ή εάν ο υπήκοος τρίτης χώρας συνεργαστεί δεόντως με τις αρμόδιες αρχές, όπως, για παράδειγμα, εάν εγγραφεί σε πρόγραμμα επιστροφής και επανένταξης.

6. Η διάρκεια της απαγόρευσης εισόδου καθορίζεται σε 10 έτη κατά μέγιστο διάστημα, λαμβανομένων δεόντως υπόψη όλων των σχετικών περιστάσεων κάθε μεμονωμένης περίπτωσης.

7. Η διάρκεια της απαγόρευσης εισόδου σύμφωνα με την παράγραφο 6 μπορεί να παραταθεί για διαδοχικές περιόδους μέγιστης διάρκειας 5 ετών. Η εν λόγω παράταση βασίζεται σε ατομική αξιολόγηση κατά την οποία λαμβάνονται δεόντως υπόψη όλες οι σχετικές περιστάσεις και ιδίως τυχόν δεόντως τεκμηριωμένοι λόγοι που προβάλλουν οι αρμόδιες αρχές για να εξηγήσουν γιατί είναι αναγκαίο να απαγορευθεί περαιτέρω η είσοδος του υπηκόου τρίτης χώρας στο έδαφος των κρατών μελών.

8. Η περίοδος της απαγόρευσης εισόδου αρχίζει από την ημερομηνία κατά την οποία ο υπήκοος τρίτης χώρας αναχωρεί από το έδαφος των κρατών μελών.

Άρθρο 11

Ανάκληση, αναστολή ή μείωση της διάρκειας της απαγόρευσης εισόδου

1. Η απαγόρευση εισόδου μπορεί να ανακληθεί, να ανασταλεί ή να μειωθεί η διάρκειά της εάν ο υπήκοος τρίτης χώρας:

α. αποδείξει ότι έχει επιστρέψει οικειοθελώς συμμορφούμενος με απόφαση επιστροφής·

β. δεν έχει αποτελέσει αντικείμενο απόφασης επιστροφής ή εντολής απομάκρυνσης στο παρελθόν·

γ. δεν εισήλθε στο έδαφος κράτους μέλους ενόσω εξακολουθούσε να ισχύει απαγόρευση εισόδου.

2. Η απαγόρευση εισόδου μπορεί επίσης να ανακληθεί, να ανασταλεί ή να μειωθεί η διάρκειά της σε δικαιολογημένες μεμονωμένες περιπτώσεις, μεταξύ άλλων για ανθρωπιστικούς λόγους, λαμβανομένων υπόψη όλων των σχετικών περιστάσεων.

3. Στον υπήκοο τρίτης χώρας παρέχεται η δυνατότητα να αιτηθεί την εν λόγω ανάκληση, αναστολή ή μείωση της διάρκειας της απαγόρευσης εισόδου.

ΤΜΗΜΑ 4
ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

Άρθρο 12
Απομάκρυνση

1. Ο υπήκοος τρίτης χώρας για τον οποίο έχει εκδοθεί απόφαση επιστροφής απομακρύνεται εάν:

   α. αρνείται να συνεργαστεί με τις αρχές κατά τη διαδικασία επιστροφής·

   β. μετακινηθεί σε άλλο κράτος μέλος χωρίς άδεια, μεταξύ άλλων κατά τη διάρκεια της περιόδου που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 13·

   γ. εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 16·

   δ. δεν έχει αναχωρήσει από το έδαφος των κρατών μελών έως την ημερομηνία που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 13.

2. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών μπορούν να εκδίδουν, εγγράφως, χωριστή διοικητική ή δικαστική απόφαση με την οποία διατάσσεται η απομάκρυνση.

3. Οι αρμόδιες αρχές αξιολογούν τη συμμόρφωση με την αρχή της μη επαναπροώθησης σε σχέση με τη χώρα επιστροφής. Μπορούν να βασιστούν σε υφιστάμενη ενδελεχή αξιολόγηση όλων των σχετικών περιστάσεων η οποία πραγματοποιήθηκε σε προηγούμενα στάδια της διαδικασίας. Τυχόν μεταβολές των περιστάσεων και νέα στοιχεία που αποδεικνύουν την ύπαρξη κινδύνου εξετάζονται δεόντως. Ο οικείος υπήκοος τρίτης χώρας υποβάλλει το συντομότερο δυνατόν συναφή στοιχεία που αφορούν την προσωπική του κατάσταση.

4. Τα μέτρα καταναγκασμού που λαμβάνονται για τη διασφάλιση της απομάκρυνσης είναι αναγκαία και αναλογικά και, σε κάθε περίπτωση, δεν υπερβαίνουν το όριο εύλογου εξαναγκασμού. Τα μέτρα αυτά εφαρμόζονται σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και με τα θεμελιώδη δικαιώματα, και με τον δέοντα σεβασμό της αξιοπρέπειας και της σωματικής ακεραιότητας του οικείου υπηκόου τρίτης χώρας.

5. Σε περίπτωση απομάκρυνσης με αεροπορική πτήση, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη τις κοινές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα μέτρα ασφαλείας των κοινών απομακρύνσεων διά αέρος, που καθορίζονται στο παράρτημα της απόφασης 2004/573/ΕΚ του Συμβουλίου[47].

[47] Απόφαση 2004/573/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, περί διοργάνωσης κοινών πτήσεων για την απομάκρυνση από το έδαφος δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών, υπηκόων τρίτων χωρών για τους οποίους έχουν εκδοθεί ατομικές αποφάσεις απομάκρυνσης (ΕΕ L 261 της 6.8.2004, σ. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2004/573/oj).

6. Σε δεόντως δικαιολογημένες περιπτώσεις και εφόσον ο υπήκοος τρίτης χώρας συνεργάζεται προδήλως, οι αρμόδιες αρχές μπορούν να αποφασίσουν να υποδείξουν την ημερομηνία έως την οποία ο υπήκοος τρίτης χώρας οφείλει να αναχωρήσει από το έδαφος των κρατών μελών σύμφωνα με το άρθρο 13. Στις περιπτώσεις αυτές, οι αρμόδιες αρχές παρακολουθούν στενά τη συμμόρφωση του υπηκόου τρίτης χώρας, μεταξύ άλλων παρέχοντας συνδρομή για τη μεταφορά στο σχετικό σημείο αναχώρησης από την Ένωση.

Άρθρο 13
Οικειοθελής επιστροφή

1. Όταν ο υπήκοος τρίτης χώρας δεν υπόκειται σε απομάκρυνση σύμφωνα με το άρθρο 12, η απόφαση επιστροφής αναφέρει την ημερομηνία έως την οποία ο υπήκοος τρίτης χώρας οφείλει να αναχωρήσει από το έδαφος των κρατών μελών, καθώς και τη δυνατότητα του υπηκόου τρίτης χώρας να αναχωρήσει νωρίτερα.
2. Η ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 καθορίζεται λαμβανομένων δεόντως υπόψη των ειδικών περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης. Η ημερομηνία έως την οποία οφείλει να αναχωρήσει ο υπήκοος τρίτης χώρας δεν υπερβαίνει τις 30 ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης επιστροφής.
3. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν μεγαλύτερη περίοδο ή να παρατείνουν την προθεσμία αναχώρησης από το έδαφός τους σύμφωνα με την παράγραφο 1, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης, όπως οι οικογενειακοί δεσμοί, η ύπαρξη παιδιών που φοιτούν σε σχολείο, η συμμετοχή σε πρόγραμμα για τη στήριξη της επιστροφής και της επανένταξης σύμφωνα με το άρθρο 46 παράγραφος 3 και η συμμόρφωση με την υποχρέωση συνεργασίας που καθορίζεται στο άρθρο 21. Κάθε παράταση της προθεσμίας αναχώρησης παρέχεται εγγράφως στον υπήκοο τρίτης χώρας.
4. Ο υπήκοος τρίτης χώρας αναχωρεί από το έδαφος των κρατών μελών έως την ημερομηνία που καθορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 1. Σε αντίθετη περίπτωση, ο υπήκοος τρίτης χώρας υπόκειται σε απομάκρυνση σύμφωνα με το άρθρο 12.

Άρθρο 14
Προϋποθέσεις αναβολής της απομάκρυνσης

1. Η απομάκρυνση σύμφωνα με το άρθρο 12 αναβάλλεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:
   α. όταν αυτή παραβιάζει την αρχή της μη επαναπροώθησης· ή
   β. όταν και για όσο διάστημα βρίσκεται σε ισχύ η αναστολή της απόφασης επιστροφής σύμφωνα με το άρθρο 28.
2. Η απομάκρυνση σύμφωνα με το άρθρο 12 μπορεί να αναβληθεί για εύλογο χρονικό διάστημα, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης.
3. Εάν ο υπήκοος τρίτης χώρας ζητήσει αναβολή της απομάκρυνσης, το αίτημα πρέπει να είναι δεόντως αιτιολογημένο.
4. Όταν λαμβάνεται απόφαση σύμφωνα με την παράγραφο 1 ή την παράγραφο 2, τα κράτη μέλη παρέχουν στον ενδιαφερόμενο υπήκοο τρίτης χώρας γραπτή επιβεβαίωση στην οποία καθορίζεται η περίοδος της αναβολής και τα δικαιώματά του κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου.

5. Η απόφαση αναβολής της απομάκρυνσης σύμφωνα με την παράγραφο 1 ή την παράγραφο 2 επανεξετάζεται τακτικά και τουλάχιστον κάθε 6 μήνες.

6. Όσον αφορά την κατάσταση του υπηκόου τρίτης χώρας κατά τις περιόδους για τις οποίες αναβλήθηκε η απομάκρυνση, λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

   α. οι βασικές ανάγκες·

   β. η οικογενειακή ενότητα με μέλη της οικογένειας που βρίσκονται στο έδαφος του κράτους μέλους·

   γ. η παροχή επείγουσας υγειονομικής περίθαλψης και απαραίτητης θεραπευτικής αγωγής·

   δ. η πρόσβαση των ανηλίκων στο βασικό εκπαιδευτικό σύστημα, ανάλογα με τη διάρκεια της διαμονής τους·

   ε. οι ειδικές ανάγκες των ευάλωτων ατόμων.

7. Εάν η απομάκρυνση αναβληθεί, μπορούν να εφαρμοστούν τα μέτρα που καθορίζονται στο άρθρο 31 εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις.

Άρθρο 15
Παρακολούθηση της απομάκρυνσης

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν τη θέσπιση ανεξάρτητου μηχανισμού για την παρακολούθηση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων απομάκρυνσης. Τα κράτη μέλη διαθέτουν τους κατάλληλους πόρους στον ανεξάρτητο μηχανισμό παρακολούθησης.

2. Ο ανεξάρτητος μηχανισμός παρακολούθησης επιλέγει βάσει εκτίμησης κινδύνου τις επιχειρήσεις απομάκρυνσης που θα υποβληθούν σε παρακολούθηση και διεξάγει τις δραστηριότητές του βάσει ελέγχου εγγράφων και επιτόπιων ελέγχων, οι οποίοι μπορεί να είναι απροειδοποίητοι. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν εκ των προτέρων τον φορέα παρακολούθησης σχετικά με επικείμενες επιχειρήσεις απομάκρυνσης και διασφαλίζουν την πρόσβαση σε σχετικές τοποθεσίες.

3. Τεκμηριωμένοι ισχυρισμοί περί μη σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων απομάκρυνσης κοινοποιούνται στην αρμόδια εθνική αρχή μέσω του μηχανισμού παρακολούθησης. Οι αρμόδιες αρχές εξετάζουν τους ισχυρισμούς αυτούς αποτελεσματικά και χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση.

Άρθρο 16
Επιστροφή υπηκόων τρίτων χωρών που συνιστούν κίνδυνο για την ασφάλεια

1. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται σε υπηκόους τρίτων χωρών εάν:

   α. συνιστούν απειλή για τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια ή την εθνική ασφάλεια·

   β. υπάρχουν εύλογες υπόνοιες ότι έχουν διαπράξει σοβαρό ποινικό αδίκημα, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 2 της απόφασης-πλαισίου 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου[48]·

[48] Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, σχετικά με το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ κρατών μελών — Δηλώσεις τις οποίες

γ. υπάρχουν σαφείς ενδείξεις για την πρόθεσή τους να διαπράξουν αδίκημα σύμφωνα με το στοιχείο β) της παρούσας παραγράφου στο έδαφος κράτους μέλους.

2. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος άρθρου υπόκεινται σε απομάκρυνση σύμφωνα με το άρθρο 12.

3. Κατά παρέκκλιση από τις σχετικές διατάξεις του παρόντος κανονισμού, οι υπήκοοι τρίτων χωρών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος άρθρου μπορούν:

α. να αποτελέσουν αντικείμενο απαγόρευσης εισόδου που εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 10 και υπερβαίνει τη μέγιστη διάρκεια που αναφέρεται στο άρθρο 10 παράγραφος 6 κατά πρόσθετη μέγιστη περίοδο 10 ετών·

β. να τεθούν υπό κράτηση σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 3 στοιχείο γ)·

γ. να τεθούν υπό κράτηση σε φυλακές, χωριστά από τους κρατουμένους του κοινού δικαίου·

δ. να τεθούν υπό κράτηση για περίοδο που υπερβαίνει τη μέγιστη διάρκεια που αναφέρεται στο άρθρο 32 παράγραφος 3 και η οποία καθορίζεται από δικαστική αρχή, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης, και υπόκειται σε επανεξέταση από δικαστική αρχή τουλάχιστον ανά τρίμηνο.

4. Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του άρθρου 28 παράγραφοι 2 και 3, η εκτέλεση απόφασης επιστροφής που έχει εκδοθεί για υπήκοο τρίτης χώρας που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος άρθρου δεν αναστέλλεται, εκτός εάν υπάρχει κίνδυνος παραβίασης της αρχής της μη επαναπροώθησης.

Άρθρο 17

Επιστροφή σε τρίτη χώρα με την οποία υπάρχει συμφωνία ή ρύθμιση

1. Η επιστροφή, κατά την έννοια του άρθρου 4 πρώτο εδάφιο σημείο 3) στοιχείο ζ), των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών απαιτεί τη σύναψη συμφωνίας ή ρύθμισης με τρίτη χώρα. Τέτοιου είδους συμφωνία ή ρύθμιση μπορεί να συναφθεί μόνο με τρίτη χώρα που σέβεται τα διεθνή πρότυπα και αρχές για τα ανθρώπινα δικαιώματα σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της μη επαναπροώθησης.

2. Η συμφωνία ή η ρύθμιση σύμφωνα με την παράγραφο 1 ορίζει τα ακόλουθα:

α. τις διαδικασίες που εφαρμόζονται στη μεταφορά παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών από το έδαφος των κρατών μελών προς την τρίτη χώρα που αναφέρεται στην παράγραφο 1·

β. τις προϋποθέσεις για την παραμονή του υπηκόου τρίτης χώρας στην τρίτη χώρα που αναφέρεται στην παράγραφο 1, συμπεριλαμβανομένων των αντίστοιχων υποχρεώσεων και ευθυνών του κράτους μέλους και της εν λόγω τρίτης χώρας·

γ. κατά περίπτωση, τις λεπτομέρειες της περαιτέρω επιστροφής στη χώρα καταγωγής ή σε άλλη χώρα όπου ο υπήκοος τρίτης χώρας αποφασίζει οικειοθελώς να επιστρέψει, και τις συνέπειες σε περίπτωση που αυτό δεν είναι δυνατόν·

δ. τις υποχρεώσεις της τρίτης χώρας που αναφέρεται στη δεύτερη περίοδο της παραγράφου 1·

έκαναν ορισμένα κράτη μέλη με την ευκαιρία της έκδοσης της απόφασης-πλαισίου (ΕΕ L 190 της 18.7.2002, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2002/584/oj).

ε. τον ανεξάρτητο φορέα ή μηχανισμό για την παρακολούθηση της αποτελεσματικής εφαρμογής της συμφωνίας ή της ρύθμισης·

στ. τις συνέπειες σε περίπτωση παραβιάσεων της συμφωνίας ή της ρύθμισης ή σε περίπτωση σημαντικής αλλαγής που επηρεάζει δυσμενώς την κατάσταση της τρίτης χώρας.

3. Πριν από τη σύναψη συμφωνίας ή ρύθμισης σύμφωνα με την παράγραφο 1, τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη.

4. Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι και οι οικογένειες με ανηλίκους δεν επιστρέφουν σε τρίτη χώρα που αναφέρεται στην παράγραφο 1.

ΤΜΗΜΑ 5
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Άρθρο 18
Υπέρτερο συμφέρον του παιδιού

Κατά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το υπέρτερο συμφέρον του παιδιού.

Άρθρο 19
Εκτίμηση της ηλικίας ανηλίκων

Όταν, ως αποτέλεσμα δηλώσεων του υπηκόου τρίτης χώρας, διαθέσιμων αποδεικτικών εγγράφων ή άλλων σχετικών ενδείξεων, υπάρχουν αμφιβολίες ως προς το αν είναι ανήλικος, η αρμόδια αρχή μπορεί να διεξαγάγει πολυεπιστημονική εκτίμηση, συμπεριλαμβανομένης της ψυχολογικής εξέτασης, η οποία διενεργείται από ειδικευμένους επαγγελματίες, για να προσδιορίσει την ηλικία του υπηκόου τρίτης χώρας. Στην εν λόγω εκτίμηση εφαρμόζεται κατ' αναλογία το άρθρο 25 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1348.

Άρθρο 20
Επιστροφή ασυνόδευτων ανηλίκων

1. Πριν αποφασιστεί η έκδοση απόφασης επιστροφής για ασυνόδευτο ανήλικο, παρέχεται βοήθεια από κατάλληλους φορείς άλλους από τις αρχές που διενεργούν την επιστροφή, με βάση το υπέρτερο συμφέρον του παιδιού.

2. Ορίζεται εκπρόσωπος ή πρόσωπο εκπαιδευμένο για τη διαφύλαξη του υπέρτερου συμφέροντος του παιδιού, προκειμένου να εκπροσωπεί, να συνδράμει τον ασυνόδευτο ανήλικο και να ενεργεί εξ ονόματός του, κατά περίπτωση, στη διαδικασία επιστροφής. Θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι ο διορισμένος εκπρόσωπος διαθέτει τη σωστή εκπαίδευση για μια φιλική προς το παιδί και κατάλληλη για την ηλικία του επικοινωνία, και ότι μιλά μια γλώσσα που κατανοεί ο ανήλικος. Το εν λόγω πρόσωπο είναι το πρόσωπο που ορίζεται να ενεργεί ως εκπρόσωπος βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 2024/1346, όταν έχει οριστεί σύμφωνα με το άρθρο 27 της εν λόγω οδηγίας.

3. Πραγματοποιείται ακρόαση του ασυνόδευτου ανηλίκου, είτε απευθείας είτε μέσω του εκπροσώπου ή του εκπαιδευμένου προσώπου που αναφέρεται στην παράγραφο 2, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του προσδιορισμού του υπέρτερου συμφέροντος του παιδιού. Πριν απομακρυνθεί ασυνόδευτος ανήλικος από το έδαφος κράτους μέλους, οι αρχές του κράτους μέλους αυτού βεβαιώνονται ότι ο ασυνόδευτος ανήλικος θα επιστρέψει σε

μέλος της οικογένειάς του, σε ορισθέντα κηδεμόνα ή σε κατάλληλες εγκαταστάσεις υποδοχής στο κράτος επιστροφής.

Κεφάλαιο III
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΗΚΟΟΥ ΤΡΙΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Άρθρο 21
Υποχρέωση συνεργασίας

1. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών έχουν την υποχρέωση να συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών σε όλα τα στάδια των διαδικασιών επιστροφής και επανεισδοχής, και να συμμορφώνονται με την υποχρέωση αναχώρησης από το έδαφος των κρατών μελών. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών παρέχουν στις αρμόδιες αρχές, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, πληροφορίες σχετικά με τυχόν αλλαγές στην ατομική τους κατάσταση που είναι συναφείς με τους σκοπούς του άρθρου 5.

2. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών:

   α. παραμένουν στο έδαφος του κράτους μέλους που είναι αρμόδιο για τη διαδικασία επιστροφής στην οποία υπόκειται ο υπήκοος τρίτης χώρας, και δεν διαφεύγουν σε άλλο κράτος μέλος·

   β. παρέχουν, εφόσον τους ζητηθεί από τις αρμόδιες αρχές και χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, όλες τις πληροφορίες και τα φυσικά έγγραφα που έχουν στην κατοχή τους και απαιτούνται για την εξακρίβωση ή την επαλήθευση της ταυτότητας ή που είναι για άλλο λόγο συναφή στο πλαίσιο της διαδικασίας επιστροφής και επανεισδοχής·

   γ. δεν καταστρέφουν ούτε απορρίπτουν με άλλον τρόπο τα εν λόγω έγγραφα, δεν χρησιμοποιούν ψευδώνυμα με πρόθεση εξαπάτησης, δεν παρέχουν άλλες ψευδείς πληροφορίες σε προφορική ή γραπτή μορφή και δεν αντιτίθενται με άλλο τρόπο δολίως στη διαδικασία επιστροφής ή επανεισδοχής·

   δ. παρέχουν εξηγήσεις σε περίπτωση που δεν έχουν στην κατοχή τους έγγραφο ταυτοποίησης ή ταξιδιωτικό έγγραφο·

   ε. παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις τρίτες χώρες διέλευσης·

   στ. παρέχουν βιομετρικά δεδομένα, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 1) στοιχείο ιθ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1358 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[49]·

   ζ. παρέχουν ακριβή στοιχεία επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων του τρέχοντος τόπου διαμονής, της διεύθυνσης, του αριθμού τηλεφώνου στον οποίο είναι δυνατή

[49] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1358 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή βιομετρικών δεδομένων για την αποτελεσματική εφαρμογή των κανονισμών (ΕΕ) 2024/1351 και (ΕΕ) 2024/1350 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου, για την ταυτοποίηση παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών ή ανιθαγενών, και σχετικά με αιτήσεις αντιπαραβολής με τα δεδομένα Eurodac που υποβάλλουν οι αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών και η Ευρωπόλ για σκοπούς επιβολής του νόμου, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2018/1240 και (ΕΕ) 2019/818 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 603/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1358, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj).

η επικοινωνία μαζί τους και, εφόσον υπάρχει, διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου·

η. παρέχουν, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, πληροφορίες σχετικά με τυχόν αλλαγές στα στοιχεία επικοινωνίας που αναφέρονται στο στοιχείο ζ)·

θ. παραμένουν διαθέσιμοι σύμφωνα με το άρθρο 23 καθ' όλη τη διάρκεια των διαδικασιών επιστροφής και επανεισδοχής, και εμφανίζονται ιδίως κατά την αναχώρηση για τη μεταφορά με σκοπό την επιστροφή·

ι. παρέχουν όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες και δηλώσεις στο πλαίσιο των αιτήσεων που υποβάλλουν στις αρμόδιες αρχές των σχετικών τρίτων χωρών με σκοπό την απόκτηση ταξιδιωτικών εγγράφων, και συνεργάζονται με τις εν λόγω αρχές τρίτων χωρών, αν παραστεί ανάγκη·

ια. όταν είναι αναγκαίο, εμφανίζονται αυτοπροσώπως ή, όταν αυτό είναι δύσκολο, μέσω εικονοτηλεδιάσκεψης, ενώπιον των αρμόδιων εθνικών αρχών και των αρχών της τρίτης χώρας στον τόπο που υποδεικνύουν οι εν λόγω αρχές, εφόσον απαιτείται για τον προσδιορισμό της ιθαγένειάς τους·

ιβ. όταν απαιτείται από τις αρμόδιες αρχές, συμμετέχουν σε συμβουλευτικές συνεδρίες σχετικά με θέματα επιστροφής και επανένταξης.

3. Οι πληροφορίες και τα φυσικά έγγραφα που αναφέρονται στην παράγραφο 2 στοιχείο β), ή, εάν δεν είναι διαθέσιμα, αντίγραφά τους, περιλαμβάνουν ειδικότερα τις δηλώσεις των υπηκόων τρίτων χωρών και τυχόν έγγραφα που έχουν στην κατοχή τους σχετικά με:

α. το όνομα, την ημερομηνία και τον τόπο γέννησης, το φύλο και την ιθαγένεια ή τις ιθαγένειές τους ή το γεγονός ότι είναι ανιθαγενείς·

β. τα μέλη της οικογένειάς τους και άλλα προσωπικά τους στοιχεία, κατά περίπτωση, για τη διεξαγωγή της διαδικασίας επιστροφής ή επανεισδοχής ή για τον προσδιορισμό της χώρας επιστροφής·

γ. το είδος, τον αριθμό, την περίοδο ισχύος και τη χώρα έκδοσης κάθε εγγράφου ταυτότητας ή ταξιδιωτικού τους εγγράφου και άλλων εγγράφων που παρέχονται από αυτούς και τα οποία η αρμόδια αρχή θεωρεί συναφή για τους σκοπούς της ταυτοποίησής τους, για τη διεξαγωγή της διαδικασίας επιστροφής ή επανεισδοχής και για τον προσδιορισμό της χώρας επιστροφής·

δ. τυχόν τίτλο διαμονής ή άλλη άδεια που τους παρέχει δικαίωμα παραμονής και έχει εκδοθεί από άλλο κράτος μέλος ή από τρίτη χώρα·

ε. τυχόν απόφαση επιστροφής που έχει εκδοθεί από άλλο κράτος μέλος·

στ. τη χώρα ή τις χώρες και τον τόπο ή τους τόπους προηγούμενης διαμονής, τα δρομολόγια και τα ταξιδιωτικά έγγραφα.

4. Όταν οι αρμόδιες αρχές αποφασίζουν να παρακρατήσουν οποιοδήποτε έγγραφο είναι αναγκαίο για τον σκοπό της προετοιμασίας της επιστροφής, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 2 στοιχείο β), διασφαλίζουν ότι ο υπήκοος τρίτης χώρας λαμβάνει αμέσως φωτοαντίγραφα ή, κατ' επιλογή του, ηλεκτρονικά αρχεία των πρωτοτύπων. Στο πλαίσιο της επιστροφής σύμφωνα με το άρθρο 13, οι αρμόδιες αρχές είτε επιστρέφουν τα έγγραφα αυτά στον υπήκοο τρίτης χώρας κατά τον χρόνο αναχώρησης είτε κατά την άφιξή του στην τρίτη χώρα.

5. Ο υπήκοος τρίτης χώρας αποδέχεται κάθε επικοινωνία από τις αρμόδιες αρχές, είτε τηλεφωνική, είτε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, είτε μέσω ταχυδρομείου, η οποία

πραγματοποιείται με χρήση των πλέον πρόσφατων στοιχείων επικοινωνίας που έχει υποδείξει ο ίδιος στις αρμόδιες αρχές σύμφωνα με την παράγραφο 2 στοιχεία ζ) και η). Τα κράτη μέλη είτε θεσπίζουν στο εθνικό δίκαιο τη μέθοδο επικοινωνίας και το χρονικό σημείο κατά το οποίο θεωρείται ότι η επικοινωνία περιήλθε και κοινοποιήθηκε στον υπήκοο τρίτης χώρας, είτε χρησιμοποιούν ψηφιακά συστήματα που αναπτύσσονται και/ή υποστηρίζονται από την Ένωση για τους σκοπούς της εν λόγω επικοινωνίας.

6. Ο υπήκοος τρίτης χώρας μπορεί να υποβληθεί σε σωματική έρευνα ή μπορεί να πραγματοποιηθεί έρευνα στα προσωπικά του αντικείμενα, όταν αυτό είναι αναγκαίο και δικαιολογείται δεόντως για τους σκοπούς της διαδικασίας επιστροφής ή επανεισδοχής, και με την επιφύλαξη τυχόν έρευνας που διενεργείται για λόγους ασφαλείας. Κάθε έρευνα στην οποία υποβάλλεται ο υπήκοος τρίτης χώρας δυνάμει του παρόντος κανονισμού σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα, ιδίως τις αρχές της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και της σωματικής και ψυχολογικής ακεραιότητας και υπόκειται στις εγγυήσεις και τα μέσα έννομης προστασίας που προβλέπονται στο εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 22

Συνέπειες σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με την υποχρέωση συνεργασίας

Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις που καθορίζονται στο άρθρο 21 παράγραφος 2 στοιχεία α) έως ια), τα κράτη μέλη προβλέπουν τη δυνατότητα επιβολής στον υπήκοο τρίτης χώρας, κατόπιν ατομικής αξιολόγησης, αποτελεσματικών, αναλογικών και αποτρεπτικών μέτρων, μεταξύ των ακολούθων:

1) άρνηση χορήγησης ή μείωση ορισμένων παροχών και επιδομάτων που χορηγούνται βάσει της νομοθεσίας του κράτους μέλους στους οικείους υπηκόους τρίτων χωρών, εκτός εάν αυτό θα οδηγούσε σε αδυναμία των προσώπων αυτών να καλύψουν τις βασικές τους ανάγκες·

2) άρνηση χορήγησης ή μείωση των κινήτρων που χορηγούνται για την προώθηση της οικειοθελούς επιστροφής σύμφωνα με το άρθρο 13 ή μειωμένη στήριξη για προγράμματα επιστροφής και επανένταξης σύμφωνα με το άρθρο 46 παράγραφος 3·

3) κατάσχεση των εγγράφων ταυτότητας ή των ταξιδιωτικών εγγράφων, υπό την προϋπόθεση ότι ο υπήκοος τρίτης χώρας λαμβάνει αντίγραφο·

4) άρνηση χορήγησης ή ανάκληση άδειας εργασίας, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία·

5) παράταση της διάρκειας της απαγόρευσης εισόδου σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 7·

6) οικονομικές κυρώσεις.

Άρθρο 23

Διαθεσιμότητα για τη διαδικασία επιστροφής

1. Για να διασφαλιστεί η ταχεία, αποδοτική και αποτελεσματική επιστροφή, οι υπήκοοι τρίτων χωρών υπόκεινται, καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας επιστροφής, σε ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα μέτρα:

   α. τοποθέτηση σε γεωγραφική περιοχή εντός του εδάφους του κράτους μέλους, όπου μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα·

   β. διαμονή σε συγκεκριμένη διεύθυνση·

γ. εμφάνιση ενώπιον των αρμόδιων αρχών σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή ή ανά εύλογα χρονικά διαστήματα.

2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται μόνο στον βαθμό που είναι συμβατή με τις ειδικές ανάγκες των ευάλωτων προσώπων και το υπέρτερο συμφέρον του παιδιού.

3. Κατόπιν αιτήματος, οι αρμόδιες αρχές μπορούν να επιτρέπουν στον υπήκοο τρίτης χώρας:

α. να εγκαταλείψει προσωρινά τη γεωγραφική περιοχή για δεόντως αιτιολογημένους επείγοντες και σοβαρούς οικογενειακούς λόγους ή για να λάβει αναγκαία ιατρική περίθαλψη που δεν είναι διαθέσιμη εντός της γεωγραφικής περιοχής·

β. να διαμείνει προσωρινά εκτός του τόπου που ορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο β)·

γ. να μη συμμορφωθεί προσωρινά με την υποχρέωση εμφάνισης ενώπιον των αρχών.

4. Οι αποφάσεις σχετικά με τις ενέργειες που απαριθμούνται στην παράγραφο 3 πρώτο εδάφιο λαμβάνονται με αντικειμενικό και αμερόληπτο τρόπο επί της ουσίας της εκάστοτε περίπτωσης και, αν είναι απορριπτικές, φέρουν αιτιολογία.

5. Ο υπήκοος τρίτης χώρας δεν υποχρεούται να ζητήσει άδεια προκειμένου να παρουσιαστεί στις αρχές ή να εμφανιστεί ενώπιον δικαστηρίου, εάν η παρουσία του εν λόγω υπηκόου τρίτης χώρας είναι αναγκαία. Ο υπήκοος τρίτης χώρας ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές σχετικά.

6. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχεία β) και γ) λαμβάνονται γραπτώς, είναι αναλογικές και λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές περιστάσεις του οικείου υπηκόου τρίτης χώρας.

Κεφάλαιο IV
ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΕΝΝΟΜΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ 1
ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

Άρθρο 24
Δικαίωμα ενημέρωσης

1. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών που υπόκεινται στη διαδικασία επιστροφής ενημερώνονται χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση σχετικά με τα ακόλουθα:

α. τον σκοπό, τη διάρκεια και τα στάδια της διαδικασίας επιστροφής, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τα διαθέσιμα μέσα έννομης προστασίας και τις προθεσμίες για την άσκηση των εν λόγω μέσων·

β. τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των υπηκόων τρίτων χωρών κατά τη διάρκεια της διαδικασίας επιστροφής, όπως καθορίζονται στο άρθρο 21 και στο άρθρο 23, τις συνέπειες της μη συμμόρφωσης σύμφωνα με το άρθρο 22, την ύπαρξη καταχώρισης του προσώπου με σκοπό την επιστροφή στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν και την αναγνώριση και εκτέλεση απόφασης επιστροφής που έχει εκδοθεί από άλλο κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 9·

γ. συμβουλευτικές συνεδρίες σε θέματα επιστροφής και επανένταξης και σχετικά προγράμματα σύμφωνα με το άρθρο 46·

δ. τα διαδικαστικά τους δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας επιστροφής σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό και την εθνική νομοθεσία, ιδίως το δικαίωμα νομικής συνδρομής και εκπροσώπησης σύμφωνα με το άρθρο 25.

2. Οι πληροφορίες παρέχονται χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση σε απλή και εύληπτη διατύπωση και σε γλώσσα την οποία κατανοεί ή θεωρείται εύλογα ότι κατανοεί ο υπήκοος τρίτης χώρας, μεταξύ άλλων μέσω γραπτής ή προφορικής μετάφρασης και διερμηνείας, κατά περίπτωση. Οι πληροφορίες αυτές παρέχονται μέσω τυποποιημένων ενημερωτικών δελτίων, είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή. Στην περίπτωση ανηλίκων, οι πληροφορίες παρέχονται με τρόπο φιλικό προς τα παιδιά και κατάλληλο για την ηλικία τους και με τη συμμετοχή του προσώπου που ασκεί τη γονική μέριμνα ή του εκπροσώπου που αναφέρεται στο άρθρο 20 παράγραφος 2. Στον υπήκοο τρίτης χώρας παρέχεται η δυνατότητα να επιβεβαιώσει ότι έλαβε τις πληροφορίες.

Άρθρο 25
Νομική συνδρομή και εκπροσώπηση

1. Σε περίπτωση προσφυγής ή επανεξέτασης ενώπιον δικαστικής αρχής σύμφωνα με το άρθρο 27, τα κράτη μέλη, κατόπιν αιτήματος του υπηκόου τρίτης χώρας, μεριμνούν για τη διάθεση δωρεάν νομικής συνδρομής και εκπροσώπησης,στον βαθμό που είναι αναγκαίο προκειμένου να διασφαλίζεται το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου.

2. Στους ασυνόδευτους ανηλίκους παρέχεται αυτομάτως δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση.

3. Η νομική συνδρομή και εκπροσώπηση συνίστανται στην προετοιμασία της προσφυγής ή της αίτησης επανεξέτασης, συμπεριλαμβανομένης, τουλάχιστον, της κατάρτισης των διαδικαστικών εγγράφων που απαιτούνται από την εθνική νομοθεσία και, σε περίπτωση ακρόασης, στη συμμετοχή στην εν λόγω ακρόαση ενώπιον δικαστικής αρχής, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος υπεράσπισης. Η συνδρομή αυτή δεν επηρεάζει τη συνδρομή που παρέχεται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1348.

4. Η δωρεάν νομική συνδρομή και η εκπροσώπηση παρέχονται από νομικούς συμβούλους ή άλλα κατάλληλα ειδικευμένα πρόσωπα, που έχουν γίνει δεκτά ή αναγνωρίζονται με την ιδιότητά τους αυτή από το εθνικό δίκαιο, τα συμφέροντα των οποίων δεν συγκρούονται ή δεν θα μπορούσαν δυνητικά να έρθουν σε σύγκρουση με εκείνα του υπηκόου τρίτης χώρας.

5. Η παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής και εκπροσώπησης στο πλαίσιο της διαδικασίας προσφυγής μπορεί να αποκλειστεί από τα κράτη μέλη εάν:

α. ο υπήκοος τρίτης χώρας θεωρείται ότι διαθέτει επαρκείς πόρους για να εξασφαλίσει νομική συνδρομή και εκπροσώπηση ιδία δαπάνη·

β. θεωρείται ότι η προσφυγή δεν έχει πραγματική πιθανότητα επιτυχίας ή η άσκησή της είναι καταχρηστική·

γ. πρόκειται για προσφυγή ή επανεξέταση στον δεύτερο ή υψηλότερο βαθμό δικαιοδοσίας, όπως προβλέπεται βάσει του εθνικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων νέων συζητήσεων στο ακροατήριο ή επανεξετάσεων της προσφυγής·

δ. ο υπήκοος τρίτης χώρας επικουρείται ή εκπροσωπείται από νομικό σύμβουλο.

6. Ο υπήκοος τρίτης χώρας που αιτείται δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση γνωστοποιεί την οικονομική του κατάσταση.

7. Με εξαίρεση τυχόν συνδρομή που παρέχεται σε ασυνόδευτους ανηλίκους, και σύμφωνα με την ουσία του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής, τα κράτη μέλη μπορούν:

   α. να επιβάλουν χρηματικά ή χρονικά όρια στην παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής και εκπροσώπησης, υπό την προϋπόθεση ότι τα όρια αυτά δεν είναι αυθαίρετα και δεν περιορίζουν αδικαιολόγητα την πρόσβαση σε δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση ούτε υπονομεύουν την άσκηση του δικαιώματος υπεράσπισης·

   β. να απαιτήσουν την πλήρη ή μερική επιστροφή τυχόν εξόδων που πραγματοποιήθηκαν, σε περίπτωση που η οικονομική κατάσταση του υπηκόου τρίτης χώρας βελτιώθηκε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας επιστροφής ή εάν η απόφαση για την παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής και εκπροσώπησης ελήφθη βάσει ψευδών πληροφοριών που παρασχέθηκαν από τον υπήκοο τρίτης χώρας·

   γ. να προβλέψουν ότι, όσον αφορά τα τέλη και τα άλλα έξοδα και την επιστροφή χρηματικών ποσών, η μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών είναι ίση αλλά όχι ευνοϊκότερη από εκείνη που κατά γενικό κανόνα επιφυλάσσουν στους υπηκόους τους σε θέματα σχετικά με τη νομική συνδρομή.

8. Τα κράτη μέλη προβλέπουν συγκεκριμένους δικονομικούς κανόνες που διέπουν τον τρόπο υποβολής και επεξεργασίας των αιτήσεων χορήγησης δωρεάν νομικής συνδρομής και εκπροσώπησης, ή εφαρμόζουν τους κανόνες που ισχύουν για παρεμφερή εγχώρια αιτήματα, υπό τον όρο ότι οι εν λόγω κανόνες δεν καθιστούν υπερβολικά δύσκολη ή αδύνατη την πρόσβαση σε δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση.

9. Όταν η απόφαση μη χορήγησης δωρεάν νομικής συνδρομής και εκπροσώπησης λαμβάνεται από αρχή που δεν είναι δικαστική αρχή με την αιτιολογία ότι η προσφυγή θεωρείται πως δεν έχει πραγματική πιθανότητα επιτυχίας ή ότι η άσκησή της είναι καταχρηστική, ο αιτών έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστικής αρχής κατά της εν λόγω απόφασης. Για τον σκοπό αυτό, ο αιτών δικαιούται να ζητήσει δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση.

10. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

ΤΜΗΜΑ 2
ΜΕΣΑ ΕΝΝΟΜΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 26
Το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής

1. Στον ενδιαφερόμενο υπήκοο τρίτης χώρας παρέχεται δικαίωμα πραγματικής προσφυγής προκειμένου να προσβάλει τις αποφάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 7, στο άρθρο 10 και στο άρθρο 12 παράγραφος 2 ενώπιον αρμόδιας δικαστικής αρχής.

2. Η πραγματική προσφυγή συνεπάγεται πλήρη και ex nunc εξέταση τόσο των πραγματικών όσο και των νομικών ζητημάτων.

3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η αρμόδια δικαστική αρχή ελέγχει, κατόπιν αιτήματος του υπηκόου τρίτης χώρας ή αυτεπαγγέλτως, τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις που απορρέουν από την αρχή της μη επαναπροώθησης.

Άρθρο 27

Προσφυγή ενώπιον αρμόδιας δικαστικής αρχής

1. Για τη διασφάλιση του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής σύμφωνα με το άρθρο 26, τα κράτη μέλη καθορίζουν στο εθνικό τους δίκαιο εύλογες προθεσμίες για την εξέταση των αποφάσεων που αναφέρονται στο άρθρο 7, στο άρθρο 10 και στο άρθρο 12 παράγραφος 2 από την αρμόδια πρωτοβάθμια δικαστική αρχή, εξασφαλίζοντας την κατάλληλη και πλήρη εξέταση της προσφυγής. Η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής ενώπιον πρωτοβάθμιας δικαστικής αρχής δεν υπερβαίνει τις 14 ημέρες.

2. Οι προθεσμίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 αρχίζουν να τρέχουν από την ημερομηνία κατά την οποία κοινοποιείται στον υπήκοο τρίτης χώρας οποιαδήποτε από τις αποφάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 7, στο άρθρο 10 και στο άρθρο 12 παράγραφος 2, ή από άλλη ημερομηνία που καθορίζεται στο εθνικό δίκαιο, ιδίως όταν ο οικείος υπήκοος τρίτης χώρας έχει διαφύγει.

3. Όταν μια απόφαση επιστροφής βασίζεται ή εκδίδεται στην ίδια πράξη με απόφαση απόρριψης ή τερματισμού της νόμιμης διαμονής, οι προθεσμίες για την άσκηση προσφυγής κατά της απόφασης επιστροφής μπορεί να είναι αυτές που προβλέπονται στο εθνικό δίκαιο για την άσκηση προσφυγής κατά απόφασης τερματισμού ή απόρριψης της νόμιμης διαμονής.

4. Σε περιπτώσεις όπου μαζί με την απόφαση επιστροφής όπως αναφέρεται στο άρθρο 7, έχει εκδοθεί απαγόρευση εισόδου, η απαγόρευση εισόδου προσβάλλεται μαζί με την εν λόγω απόφαση επιστροφής, ενώπιον της ίδιας δικαστικής αρχής και στο πλαίσιο της ίδιας δικαστικής διαδικασίας και με τις ίδιες προθεσμίες. Όταν η απαγόρευση εισόδου εκδίδεται χωριστά από την απόφαση επιστροφής ή είναι η μόνη απόφαση που πρόκειται να προσβληθεί, μπορεί να προσβληθεί χωριστά. Οι προθεσμίες για την κίνηση των εν λόγω χωριστών δικαστικών διαδικασιών είναι οι ίδιες με εκείνες που προβλέπονται στην περίπτωση κατά την οποία η απαγόρευση εισόδου προσβάλλεται μαζί με την απόφαση επιστροφής.

5. Εάν, στην περίπτωση που η μετάφραση πρέπει να παρασχεθεί από τον αιτούντα, τα έγγραφα δεν υποβληθούν εντός της προθεσμίας που τέθηκε από την αρμόδια δικαστική αρχή, ή εάν τα έγγραφα δεν υποβληθούν εγκαίρως ώστε η δικαστική αρχή να εξασφαλίσει τη μετάφρασή τους, στην περίπτωση κατά την οποία η μετάφραση εξασφαλίζεται από τη δικαστική αρχή, η δικαστική αρχή μπορεί να αρνηθεί να λάβει υπόψη τα εν λόγω έγγραφα.

Άρθρο 28

Αναστολτικό αποτέλεσμα

1. Η εκτέλεση των αποφάσεων που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 7, το άρθρο 10 και το άρθρο 12 παράγραφος 2 αναστέλλεται έως ότου λήξει η προθεσμία εντός της οποίας μπορούν να ασκήσουν το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον πρωτοβάθμιας δικαστικής αρχής σύμφωνα με το άρθρο 27.

2. Στους υπηκόους τρίτων χωρών παρέχεται το δικαίωμα να υποβάλουν αίτηση για την αναστολή της εκτέλεσης της απόφασης επιστροφής πριν από τη λήξη της προθεσμίας εντός της οποίας μπορούν να ασκήσουν το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον πρωτοβάθμιας δικαστικής αρχής σύμφωνα με το άρθρο 27. Η δικαστική αρχή έχει την εξουσία να αποφασίζει, κατόπιν εξέτασης τόσο των πραγματικών όσο και των νομικών ζητημάτων, αν η εκτέλεση της απόφασης επιστροφής θα πρέπει να ανασταλεί εν

αναμονή της έκβασης της προσφυγής. Η εκτέλεση της απόφασης επιστροφής αναστέλλεται όταν υπάρχει κίνδυνος παραβίασης της αρχής της μη επαναπροώθησης.

3. Όταν ασκείται νέα προσφυγή κατά πρώτης ή μεταγενέστερης απόφασης επί προσφυγής, η εκτέλεση της απόφασης επιστροφής δεν αναστέλλεται, εκτός εάν ο υπήκοος τρίτης χώρας αιτηθεί αναστολή και η αρμόδια δικαστική αρχή αποφασίσει να τη χορηγήσει, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις ειδικές περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης.

4. Η απόφαση επί της αίτησης αναστολής της εκτέλεσης απόφασης επιστροφής εκδίδεται εντός 48 ωρών. Σε περίπτωση περίπλοκων πραγματικών ή νομικών ζητημάτων, είναι δυνατή η υπέρβαση της προθεσμίας αυτής.

Κεφάλαιο V
ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΥΓΗΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΗΣΗ

Άρθρο 29
Λόγοι κράτησης

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να θέτουν υπό κράτηση υπήκοο τρίτης χώρας δυνάμει του παρόντος κανονισμού βάσει ατομικής αξιολόγησης κάθε περίπτωσης και μόνον εφόσον η κράτηση είναι αναλογική.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να θέτουν υπό κράτηση υπήκοο τρίτης χώρας μόνο για τον σκοπό της προετοιμασίας της επιστροφής ή της απομάκρυνσης.

3. Υπήκοος τρίτης χώρας μπορεί να τεθεί υπό κράτηση μόνο για έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους λόγους κράτησης:

   α. κίνδυνος διαφυγής που προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 30·

   β. ο υπήκοος τρίτης χώρας αποφεύγει ή παρεμποδίζει την προετοιμασία της επιστροφής ή τη διαδικασία απομάκρυνσης·

   γ. ο υπήκοος τρίτης χώρας συνιστά κίνδυνο για την ασφάλεια σύμφωνα με το άρθρο 16·

   δ. για να εξυπηρετηθούν σκοποί εξακρίβωσης ή επαλήθευσης της ταυτότητας ή της ιθαγένειάς του·

   ε. δεν υπάρχει συμμόρφωση με τα μέτρα που διατάσσονται σύμφωνα με το άρθρο 31.

4. Οι εν λόγω λόγοι κράτησης καθορίζονται στο εθνικό δίκαιο.

5. Η κράτηση διατάσσεται από τις διοικητικές ή δικαστικές αρχές. Η κράτηση διατάσσεται με γραπτή απόφαση στην οποία αναφέρονται οι πραγματικοί και νομικοί λόγοι στους οποίους βασίζεται, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τα διαθέσιμα μέσα έννομης προστασίας. Η απόφαση κοινοποιείται στον υπήκοο τρίτης χώρας σε γλώσσα την οποία ο υπήκοος τρίτης χώρας κατανοεί ή θεωρείται ευλόγως ότι κατανοεί.

6. Κατά τη θέση του υπηκόου τρίτης χώρας υπό κράτηση σύμφωνα με την παράγραφο 2, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη τυχόν ορατά σημάδια που σχετίζονται με τον υπήκοο τρίτης χώρας, δηλώσεις στις οποίες προέβη ή συμπεριφορές που επέδειξε και που υποδεικνύουν ότι είναι ευάλωτο πρόσωπο.

Άρθρο 30
Κίνδυνος διαφυγής

1. Εάν δεν αποδεικνύεται διαφορετικά, κίνδυνος διαφυγής σε μια μεμονωμένη περίπτωση υπάρχει όταν πληρούται ένα από τα ακόλουθα κριτήρια:

   α. ο υπήκοος τρίτης χώρας μετέβη ή επιχείρησε να μεταβεί χωρίς άδεια στο έδαφος άλλου κράτους μέλους ή άλλων κρατών μελών, μεταξύ άλλων αφού διήλθε από άλλη τρίτη χώρα·

   β. ο υπήκοος τρίτης χώρας υπόκειται σε απόφαση επιστροφής ή απόφαση εκτέλεσης απόφασης που έχει εκδοθεί από κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο στο έδαφος του οποίου επί του παρόντος διαμένει παράνομα, μεταξύ άλλων σε περίπτωση που εντοπίστηκε μέσω των καταχωρίσεων που έχουν εισαχθεί στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1860·

   γ. δεν υπήρξε συμμόρφωση με τα μέτρα που διατάχθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 23.

2. Σε περιπτώσεις που δεν καλύπτονται από την παράγραφο 1, ο κίνδυνος διαφυγής καθορίζεται βάσει συνολικής αξιολόγησης των ειδικών περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης και εφόσον πληρούται ένα από τα ακόλουθα κριτήρια όσον αφορά τον οικείο υπήκοο τρίτης χώρας:

   α. έλλειψη τόπου διαμονής, σταθερής κατοικίας ή αξιόπιστης διεύθυνσης·

   β. ρητή έκφραση πρόθεσης μη συμμόρφωσης με μέτρα που σχετίζονται με την επιστροφή και που εφαρμόζονται δυνάμει του παρόντος κανονισμού ή ενέργειες που καταδεικνύουν σαφώς την πρόθεση μη συμμόρφωσης με τα εν λόγω μέτρα·

   γ. μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από απόφαση επιστροφής έως την ημερομηνία κατά την οποία ο υπήκοος τρίτης χώρας οφείλει να αναχωρήσει από το έδαφος των κρατών μελών, σύμφωνα με το άρθρο 13·

   δ. μη συμμόρφωση με την υποχρέωση συνεργασίας με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών σε όλα τα στάδια των διαδικασιών σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, όπως αναφέρεται στο άρθρο 21 παράγραφος 2 στοιχεία α) έως ια)·

   ε. όταν επίκειται αναχώρηση και υπάρχουν σοβαρές υπόνοιες ότι ο υπήκοος τρίτης χώρας προτίθεται να αθετήσει την υποχρέωση συνεργασίας, όπως ορίζεται στο άρθρο 21 παράγραφος 2 στοιχείο ιβ)·

   στ. χρήση πλαστών ή παραποιημένων εγγράφων ταυτότητας ή ταξιδιωτικών εγγράφων, τίτλων διαμονής ή θεωρήσεων ή εγγράφων που δικαιολογούν τους όρους εισόδου, καταστροφή τέτοιων εγγράφων ή απόρριψή τους με άλλον τρόπο, χρήση ψευδωνύμων με πρόθεση εξαπάτησης, παροχή άλλων ψευδών πληροφοριών σε προφορική ή γραπτή μορφή ή άλλη δόλια εναντίωση στη διαδικασία επιστροφής ή επανεισδοχής·

   ζ. βίαιη εναντίωση στη διαδικασία επιστροφής·

   η. επανείσοδος στην Ένωση κατά παράβαση ισχύουσας απαγόρευσης εισόδου.

Άρθρο 31
Εναλλακτικές λύσεις αντί της κράτησης

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν στο εθνικό δίκαιο εναλλακτικά μέτρα αντί της κράτησης. Τα εν λόγω μέτρα διατάσσονται λαμβανομένων υπόψη των ατομικών περιστάσεων του οικείου υπηκόου τρίτης χώρας, συμπεριλαμβανομένων τυχόν ευαλωτοτήτων, και είναι

αναλογικά προς το επίπεδο του κινδύνου διαφυγής που εκτιμάται σύμφωνα με το άρθρο 30.

2. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη προβλέπουν οποιοδήποτε από τα ακόλουθα μέτρα:

   α. την υποχρέωση τακτικής εμφάνισης ενώπιον των αρμόδιων αρχών, ανά 3 ημέρες κατ' ανώτατο όριο, ανάλογα με τις περιστάσεις της κάθε περίπτωσης·

   β. την υποχρέωση παράδοσης των εγγράφων ταυτότητας ή ταξιδιωτικών εγγράφων στις αρμόδιες αρχές·

   γ. την υποχρέωση διαμονής σε τόπο που καθορίζεται από τις αρμόδιες αρχές·

   δ. την κατάθεση κατάλληλης οικονομικής εγγύησης·

   ε. τη χρήση ηλεκτρονικής παρακολούθησης, συμπεριλαμβανομένων των εγγυήσεων και των διαδικασιών που προβλέπονται στο εθνικό δίκαιο.

3. Η απόφαση για την εφαρμογή των μέτρων που παρατίθενται στην παράγραφο 2 αναφέρει τους σχετικούς πραγματικούς και νομικούς λόγους.

4. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών ενημερώνονται για κάθε απόφαση εφαρμογής των μέτρων που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, και ενημερώνονται σχετικά με τις συνέπειες της μη συμμόρφωσης με την εν λόγω απόφαση, μεταξύ άλλων σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 3 στοιχείο ε), καθώς και για τα μέσα έννομης προστασίας που αναφέρονται στην παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου.

5. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αποφάσεις που λαμβάνονται σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου επανεξετάζονται ταχέως από δικαστική αρχή κατόπιν αιτήματος του ενδιαφερόμενου προσώπου ή αυτεπαγγέλτως, και το αργότερο εντός δύο μηνών.

Άρθρο 32
Περίοδος κράτησης

1. Η κράτηση διαρκεί για όσο το δυνατόν μικρότερη χρονική περίοδο και για όσο διάστημα πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 29 και είναι αναγκαία για να διασφαλιστεί η επιτυχής απομάκρυνση.

2. Όταν διαφαίνεται ότι δεν πληρούνται πλέον οι προϋποθέσεις του άρθρου 29, η κράτηση παύει να είναι δικαιολογημένη και ο υπήκοος τρίτης χώρας απολύεται. Η απόλυση αυτή δεν αποκλείει την εφαρμογή μέτρων για την πρόληψη του κινδύνου διαφυγής σύμφωνα με το άρθρο 31.

3. Η κράτηση δεν υπερβαίνει τους 12 μήνες σε κράτος μέλος. Η κράτηση μπορεί να παραταθεί για περίοδο που δεν υπερβαίνει τους 12 επιπλέον μήνες σε συγκεκριμένο κράτος μέλος, όταν η διαδικασία επιστροφής είναι πιθανό να διαρκέσει περισσότερο λόγω έλλειψης συνεργασίας από την πλευρά του οικείου υπηκόου τρίτης χώρας ή λόγω καθυστερήσεων στην απόκτηση των απαραίτητων εγγράφων από τρίτες χώρες.

4. Η λήξη της μέγιστης περιόδου κράτησης σύμφωνα με την παράγραφο 3 δεν αποκλείει την εφαρμογή μέτρων σύμφωνα με το άρθρο 31.

Άρθρο 33
Επανεξέταση των διαταγών κράτησης

1. Η κράτηση επανεξετάζεται ανά τακτά χρονικά διαστήματα και τουλάχιστον ανά τρίμηνο, είτε κατόπιν αιτήματος του οικείου υπηκόου τρίτης χώρας είτε αυτεπαγγέλτως.

2. Η κράτηση ασυνόδευτων ανηλίκων επανεξετάζεται αυτεπαγγέλτως ανά τακτά χρονικά διαστήματα και τουλάχιστον ανά τρίμηνο.

3. Όταν η κράτηση έχει διαταχθεί ή παραταθεί από διοικητικές αρχές, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι όλα τα σχετικά πραγματικά περιστατικά, τα αποδεικτικά στοιχεία και οι παρατηρήσεις που υποβάλλονται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο, προβλέποντας ότι:

   α. κάθε δικαστικός έλεγχος της νομιμότητας της κράτησης ολοκληρώνεται το συντομότερο δυνατόν μετά την έναρξη της κράτησης και το αργότερο 15 ημέρες μετά· ή

   β. παρέχεται στον οικείο υπήκοο τρίτης χώρας το δικαίωμα να κινήσει διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας η νομιμότητα της κράτησης υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο, ο οποίος ολοκληρώνεται το συντομότερο δυνατόν μετά την κίνηση της σχετικής διαδικασίας και το αργότερο εντός 15 ημερών από την έναρξη της σχετικής διαδικασίας. Στις περιπτώσεις αυτές, τα κράτη μέλη ενημερώνουν αμέσως, κατά την έναρξη της κράτησης, τους οικείους υπηκόους τρίτων χωρών σχετικά με τη δυνατότητα κίνησης τέτοιας διαδικασίας.

Άρθρο 34
Συνθήκες κράτησης

1. Η κράτηση λαμβάνει χώρα, κατά κανόνα, σε ειδικές εγκαταστάσεις, μεταξύ άλλων και στα ειδικά παραρτήματα άλλων εγκαταστάσεων. Σε περίπτωση που ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να εξασφαλίσει την κράτηση σε τέτοιες εγκαταστάσεις και είναι υποχρεωμένο να χρησιμοποιεί σωφρονιστικό κατάστημα, οι υπήκοοι τρίτων χωρών κρατούνται χωριστά από τους κρατουμένους του κοινού δικαίου.

2. Οι υπό κράτηση υπήκοοι τρίτων χωρών έχουν πρόσβαση σε υπαίθριο χώρο.

3. Επιτρέπεται στους υπό κράτηση υπηκόους τρίτων χωρών, κατόπιν αιτήματος, να έρχονται, εν ευθέτω χρόνω, σε επαφή με τους νόμιμους εκπροσώπους τους, τα μέλη της οικογένειάς τους και τις αρμόδιες προξενικές αρχές.

4. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται και ειδική μέριμνα προβλέπεται για τις ειδικές ανάγκες των υπό κράτηση ευάλωτων ατόμων. Στους υπό κράτηση υπηκόους τρίτων χωρών παρέχονται επείγουσα υγειονομική περίθαλψη και η απαραίτητη θεραπευτική αγωγή.

5. Οι νόμιμοι εκπρόσωποι, τα μέλη της οικογένειας, οι αρμόδιες προξενικές αρχές και οι σχετικές και αρμόδιες εθνικές, διεθνείς και μη κυβερνητικές οργανώσεις και φορείς έχουν τη δυνατότητα να επισκέπτονται οποιαδήποτε εγκατάσταση κράτησης και να επικοινωνούν με τους υπηκόους τρίτων χωρών και να τους επισκέπτονται υπό συνθήκες που σέβονται την ιδιωτικότητα. Οι επισκέψεις αυτές μπορούν να υπόκεινται σε έγκριση.

6. Στους υπηκόους τρίτων χωρών που τελούν υπό κράτηση παρέχονται γραπτώς πληροφορίες που εξηγούν τους κανόνες που εφαρμόζονται στην εγκατάσταση και αναφέρουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους σε σαφή και κατανοητή διατύπωση και σε γλώσσα που κατανοούν. Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν στοιχεία σχετικά με το δικαίωμά τους, κατά το εθνικό δίκαιο, να έρχονται σε επαφή με τα πρόσωπα και τους φορείς που αναφέρονται στις παραγράφους 3 και 5.

Άρθρο 35
Συνθήκες κράτησης ανηλίκων και οικογενειών

1. Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι και οι οικογένειες με ανηλίκους τίθενται υπό κράτηση μόνο ως έσχατη λύση και για το ελάχιστο απαιτούμενο χρονικό διάστημα, λαμβανομένου υπόψη του υπέρτερου συμφέροντος του παιδιού.

2. Στις οικογένειες και τους ασυνόδευτους ανηλίκους που κρατούνται στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την επιστροφή παρέχεται χωριστό κατάλυμα που εγγυάται επαρκή προστασία της ιδιωτικότητας. Το προσωπικό είναι κατάλληλα εκπαιδευμένο και οι εγκαταστάσεις είναι προσαρμοσμένες ώστε να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των ατόμων της ηλικίας τους και του φύλου τους, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη σωστή υγιεινή, τη σίτιση, τις υπηρεσίες υγείας και άλλες υποδομές.

3. Οι υπό κράτηση ανήλικοι έχουν τη δυνατότητα να ασχολούνται με δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, όπως δραστηριότητες παιχνιδιού και ψυχαγωγικές δραστηριότητες που αρμόζουν στην ηλικία τους, και έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση, στην πλέον κατάλληλη μορφή ανάλογα με τη διάρκεια της κράτησής τους.

Κεφάλαιο VI
ΕΠΑΝΕΙΣΔΟΧΗ

Άρθρο 36
Διαδικασία επανεισδοχής

1. Μετά την έκδοση εκτελεστής απόφασης επιστροφής και παρά τα όσα ορίζονται στο άρθρο 28, οι αρμόδιες αρχές, με την υποστήριξη του Frontex, κατά περίπτωση, κινούν συστηματικά και χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση τη διαδικασία επανεισδοχής.

2. Όταν πρέπει να ληφθεί ταξιδιωτικό έγγραφο από τις αρχές της τρίτης χώρας, οι αρμόδιες αρχές υποβάλλουν αίτηση επανεισδοχής. Η εν λόγω αίτηση επανεισδοχής περιλαμβάνει, κατά περίπτωση, αίτημα επιβεβαίωσης της ιθαγένειας και αίτημα για την έκδοση ταξιδιωτικού εγγράφου. Οι αιτήσεις επανεισδοχής υποβάλλονται χωρίς καθυστέρηση και, ει δυνατόν, με τη χρήση τυποποιημένου εντύπου σύμφωνα με την παράγραφο 6.

3. Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να υποβάλουν το αίτημα για έκδοση ταξιδιωτικού εγγράφου χωριστά, όταν είναι προτιμότερο για νομικούς ή επιχειρησιακούς λόγους, μεταξύ άλλων λόγω της διάρκειας ισχύος του ταξιδιωτικού εγγράφου που πρόκειται να εκδοθεί και της μη δυνατότητας του υπηκόου τρίτης χώρας να λάβει το ταξιδιωτικό έγγραφο αμέσως μετά την επιβεβαίωση της ιθαγένειας. Κατά περίπτωση, χρησιμοποιείται το ευρωπαϊκό ταξιδιωτικό έγγραφο για την επιστροφή, σύμφωνα με την εφαρμοστέα πράξη επανεισδοχής και τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1953[50].

4. Η οικεία αρμόδια αρχή αναφορτώνει στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν τις πληροφορίες σχετικά με την έκβαση του αιτήματος επιβεβαίωσης της ιθαγένειας και το ταξιδιωτικό έγγραφο που ελήφθη. Οι εν λόγω πληροφορίες και το ταξιδιωτικό έγγραφο τίθενται στη διάθεση των αρμόδιων αρχών άλλων κρατών μελών κατόπιν αιτήματος.

---

[50] Κανονισμός (ΕΕ) 2016/1953 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2016, σχετικά με τη θέσπιση ενός ευρωπαϊκού ταξιδιωτικού εγγράφου για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών και για την κατάργηση της σύστασης του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 1994 (ΕΕ L 311 της 17.11.2016, σ. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1953/oj).

5. Τα κράτη μέλη μπορούν να συνάπτουν κατάλληλες ρυθμίσεις με σκοπό τη διευκόλυνση της διοργάνωσης συνεντεύξεων ταυτοποίησης σε άλλο κράτος μέλος, μεταξύ άλλων για τους σκοπούς της εφαρμογής του άρθρου 44.

6. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει εκτελεστική πράξη σύμφωνα με το άρθρο 49 παράγραφος 2 για τον καθορισμό του τυποποιημένου εντύπου που πρέπει να χρησιμοποιείται για την υποβολή των αιτήσεων επανεισδοχής που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Το εν λόγω τυποποιημένο έντυπο καθορίζει:

   α. τη μορφή των αιτήσεων επανεισδοχής·

   β. τα στοιχεία της αίτησης επανεισδοχής, συμπεριλαμβανομένων του αιτήματος επιβεβαίωσης της ιθαγένειας και του αιτήματος για την έκδοση ταξιδιωτικού εγγράφου.

7. Η διαδικασία επανεισδοχής σε τρίτες χώρες υποστηρίζεται από ειδικούς αξιωματικούς-συνδέσμους της Ένωσης για θέματα επιστροφής, οι οποίοι λαμβάνουν χρηματοδότηση από την Ένωση. Οι εν λόγω αξιωματικοί-σύνδεσμοι αποτελούν μέρος της δομής των αντιπροσωπειών της Ένωσης και συνεργάζονται στενά με την Επιτροπή για την επίτευξη των σχετικών προτεραιοτήτων πολιτικής της Ένωσης.

Άρθρο 37

Επικοινωνία με μη αναγνωρισμένες οντότητες τρίτων χωρών

1. Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να επικοινωνούν, αν προκύψει τέτοια ανάγκη, με μη αναγνωρισμένες οντότητες τρίτων χωρών που είναι υπεύθυνες για ένα ή περισσότερα από τα στάδια της διαδικασίας επανεισδοχής.

2. Η επικοινωνία αυτή περιορίζεται σε ό,τι είναι αναγκαίο για τη διεξαγωγή της διαδικασίας επανεισδοχής και δεν ισοδυναμεί με διπλωματική αναγνώριση των οικείων οντοτήτων.

Κεφάλαιο VII
ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΒΙΒΑΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Άρθρο 38

Ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ κρατών μελών

1. Τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν όλα τα κατάλληλα μέσα συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.

2. Η ανταλλαγή πληροφοριών πραγματοποιείται κατόπιν αιτήματος κράτους μέλους και είναι δυνατή μόνο μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών.

3. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν αμοιβαία, κατόπιν αιτήματος, πληροφορίες σχετικά με πρόσωπο που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού για τους σκοπούς της διεξαγωγής της διαδικασίας επιστροφής, της διαδικασίας επανεισδοχής και της παροχής βοήθειας για την επανένταξη.

4. Όταν οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 3 μπορούν να ανταλλαγούν μέσω των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ που αναφέρονται στο άρθρο 4 σημείο 15)

του κανονισμού (ΕΕ) 2019/818 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[51] ή μέσω συμπληρωματικών πληροφοριών σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1860, οι εν λόγω πληροφορίες ανταλλάσσονται μόνο με τα εν λόγω μέσα.

5. Τα ζητούμενα δεδομένα είναι επαρκή, συναφή, ακριβή, περιορίζονται σε ό,τι είναι αναγκαίο για τον επιδιωκόμενο σκοπό και αναφέρουν τους λόγους στους οποίους βασίζονται.

6. Στις πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 3 περιλαμβάνονται ειδικότερα:

   α. πληροφορίες που απαιτούνται για την εξακρίβωση της ταυτότητας του υπηκόου τρίτης χώρας και, κατά περίπτωση, της ταυτότητας των μελών της οικογένειάς του, των συγγενών του και τυχόν άλλων οικογενειακών δεσμών και, ειδικότερα, το/τα επώνυμο/-α· όνομα/ονόματα· κατά περίπτωση, προηγούμενο/-α όνομα/-τα και άλλο/-α όνομα/-τα, (ψευδεπίγραφο/-α όνομα/-τα, ψευδώνυμο/-α)· ημερομηνία, τόπος και χώρα γέννησης· φύλο·

   β. πληροφορίες σχετικά με τα βιομετρικά δεδομένα που έχουν ληφθεί από τον υπήκοο τρίτης χώρας σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1358, ιδίως εικόνες προσώπου· δακτυλοσκοπικά δεδομένα· η ημερομηνία λήψης των βιομετρικών δεδομένων· ο αριθμός αναφοράς Eurodac που χρησιμοποιείται από το κράτος μέλος καταγωγής·

   γ. πληροφορίες σχετικά με την ιθαγένεια και το/τα ταξιδιωτικό/-ά έγγραφο/-α του υπηκόου τρίτης χώρας, ιδίως την τρέχουσα ή τις τρέχουσες ιθαγένειες και την προηγούμενη ή τις προηγούμενες ιθαγένειες· το είδος, ο αριθμός και η χώρα έκδοσης του/των ταξιδιωτικού/-ών εγγράφου/-ων, η ημερομηνία έκδοσης και η ημερομηνία λήξης του/των ταξιδιωτικού/-ών εγγράφου/-ων·

   δ. πληροφορίες σχετικά με τους τόπους διαμονής του υπηκόου τρίτης χώρας, τα δρομολόγια που ακολούθησε, τις γλώσσες που ομιλεί και τα στοιχεία επικοινωνίας (διεύθυνση/-εις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και αριθμός/-οί τηλεφώνου)·

   ε. πληροφορίες σχετικά με τα έγγραφα διαμονής ή τις θεωρήσεις που έχουν εκδοθεί από κράτος μέλος ή από τρίτη χώρα·

   στ. πληροφορίες σχετικά με την επιχείρηση επιστροφής του υπηκόου τρίτης χώρας, ιδίως σχετικά με τα στοιχεία της πτήσης· άλλες ταξιδιωτικές ρυθμίσεις· αναφορά σχετικά με το αν ο υπήκοος τρίτης χώρας είναι ιδιαίτερα επικίνδυνο πρόσωπο για το οποίο απαιτούνται ειδικές ρυθμίσεις κατά τη διάρκεια της επιχείρησης επιστροφής· πληροφορίες σχετικά με τη συνοδεία·

   ζ. πληροφορίες σχετικά με την επανένταξη του υπηκόου τρίτης χώρας, ιδίως η σύνθεση της οικογένειας, η οικογενειακή κατάσταση, τα στοιχεία επικοινωνίας των μελών της οικογένειας στη χώρα επιστροφής, η επαγγελματική πείρα, το μορφωτικό επίπεδο, διπλώματα·

   η. οι λόγοι τυχόν απόφασης επιστροφής που έχει ληφθεί σχετικά με τον υπήκοο τρίτης χώρας·

   θ. πληροφορίες σχετικά με το αν ο υπήκοος τρίτης χώρας τέθηκε υπό κράτηση ή αν εφαρμόστηκαν εναλλακτικές λύσεις αντί της κράτησης·

[51] Κανονισμός (ΕΕ) 2019/818 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, για τη θέσπιση πλαισίου διαλειτουργικότητας μεταξύ των συστημάτων πληροφοριών της ΕΕ για αστυνομική και δικαστική συνεργασία, άσυλο και μετανάστευση και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2018/1726, (ΕΕ) 2018/1862 και (ΕΕ) 2019/816 (ΕΕ L 135 της 22.5.2019, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/818/oj).

ι. πληροφορίες σχετικά με το ποινικό μητρώο του υπηκόου τρίτης χώρας ή σχετικά με το αν αυτός συνιστά απειλή για τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια ή την εθνική ασφάλεια·

ια. πληροφορίες σχετικά με την ευαλωτότητα, την υγεία και τις ιατρικές ανάγκες του υπηκόου τρίτης χώρας.

7. Το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση υποχρεούται να απαντήσει το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο εντός τριών εβδομάδων.

8. Οι πληροφορίες που ανταλλάσσονται μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο για τους σκοπούς που προβλέπονται στην παράγραφο 3. Σε κάθε κράτος μέλος, οι πληροφορίες αυτές μπορούν, ανάλογα με το είδος τους και τις εξουσίες της αποδέκτριας αρχής, να κοινοποιούνται μόνο σε αρχές, δικαστικές ή άλλες, που είναι επιφορτισμένες με τη διαδικασία επιστροφής, τη διαδικασία επανεισδοχής ή την παροχή βοήθειας για την επανένταξη.

Άρθρο 39

Διαβίβαση δεδομένων σε τρίτες χώρες σχετικά με υπηκόους τρίτων χωρών με σκοπό την επανεισδοχή και την επανένταξη

1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 40 και 41, τα δεδομένα που αναφέρονται στο άρθρο 38 παράγραφος 6 στοιχεία α) έως η) μπορούν να υποβάλλονται σε επεξεργασία και να διαβιβάζονται από αρμόδια αρχή και, κατά περίπτωση, από τον Frontex σε αρμόδια αρχή τρίτης χώρας, όταν ο υπήκοος τρίτης χώρας του οποίου τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται έχει ενημερωθεί ότι τα δεδομένα του προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να κοινοποιηθούν στις αρχές τρίτης χώρας, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό είναι αναγκαίο για τους σκοπούς της διεξαγωγής της διαδικασίας επανεισδοχής.

2. Με την επιφύλαξη των άρθρων 40 και 41, τα δεδομένα που αναφέρονται στο άρθρο 38 παράγραφος 6 στοιχεία α), γ), στ) και ζ) μπορούν να υποβάλλονται σε επεξεργασία και να διαβιβάζονται από αρμόδια αρχή και, κατά περίπτωση, από τον Frontex σε τρίτους αρμόδιους για την παροχή βοήθειας επανένταξης, όταν ο υπήκοος τρίτης χώρας του οποίου τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται έχει ενημερωθεί ότι τα δεδομένα του προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να κοινοποιηθούν σε τρίτους αρμόδιους για την παροχή βοήθειας επανένταξης, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό είναι αναγκαίο για τους σκοπούς της παροχής βοήθειας επανένταξης.

3. Τα κράτη μέλη που διαβιβάζουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με την παράγραφο 1 ή 2 και ο Frontex διασφαλίζουν ότι οι εν λόγω διαβιβάσεις συμμορφώνονται με το κεφάλαιο V του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και με το κεφάλαιο V του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725, αντίστοιχα.

4. Όταν πραγματοποιείται διαβίβαση σύμφωνα με την παράγραφο 1 ή 2, η εν λόγω διαβίβαση τεκμηριώνεται και η τεκμηρίωση τίθεται, κατόπιν αιτήματος, στη διάθεση της αρμόδιας εποπτικής αρχής που έχει συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο 51 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και το άρθρο 52 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725, συμπεριλαμβανομένων της ημερομηνίας και της ώρας της διαβίβασης και των πληροφοριών σχετικά με την παραλήπτρια αρμόδια αρχή της τρίτης χώρας.

Άρθρο 40

Διαβίβαση δεδομένων σε τρίτες χώρες σχετικά με ποινικές καταδίκες υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την επανεισδοχή και την επανένταξη

1. Δεδομένα που αφορούν μία ή περισσότερες ποινικές καταδίκες υπηκόου τρίτης χώρας μπορούν να υποβάλλονται σε επεξεργασία και να διαβιβάζονται σε μεμονωμένες περιπτώσεις από αρμόδια αρχή και, κατά περίπτωση, από τον Frontex, σε αρμόδια αρχή τρίτης χώρας, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

   α. ο υπήκοος τρίτης χώρας του οποίου τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται έχει καταδικαστεί κατά τα προηγούμενα 25 έτη για τρομοκρατικό έγκλημα ή κατά τα προηγούμενα 15 έτη για οποιαδήποτε άλλη αξιόποινη πράξη που περιλαμβάνεται στο παράρτημα του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[52], εάν τιμωρείται με στερητική της ελευθερίας ποινή ή στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας ανώτατης διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους καταδίκης·

   β. η διαβίβαση δεδομένων είναι απαραίτητη για τους σκοπούς της διεξαγωγής της διαδικασίας επανεισδοχής που αναφέρεται στο άρθρο 36·

   γ. ο υπήκοος τρίτης χώρας του οποίου τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται έχει ενημερωθεί ότι τα δεδομένα του προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να κοινοποιηθούν στις αρχές τρίτης χώρας για τους σκοπούς της διεξαγωγής της διαδικασίας επανεισδοχής·

   δ. πριν από τη διαβίβαση, η αρμόδια αρχή και, κατά περίπτωση, ο Frontex, έχουν βεβαιωθεί ότι η διαβίβαση δεδομένων δεν ενέχει τον κίνδυνο παραβίασης της αρχής της μη επαναπροώθησης·

   ε. πριν από τη διαβίβαση, η αρμόδια αρχή και, κατά περίπτωση, ο Frontex, έχουν βεβαιωθεί ότι η διαβίβαση δεδομένων δεν ενέχει τον κίνδυνο παραβίασης του άρθρου 50 του Χάρτη.

2. Δεδομένα που αφορούν μία ή περισσότερες ποινικές καταδίκες υπηκόου τρίτης χώρας μπορούν να υποβάλλονται σε επεξεργασία και να διαβιβάζονται σε μεμονωμένες περιπτώσεις από αρμόδια αρχή και, κατά περίπτωση, από τον Frontex, σε τρίτο φορέα αρμόδιο για την παροχή βοήθειας επανένταξης, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

   α. ο υπήκοος τρίτης χώρας του οποίου τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται έχει καταδικαστεί κατά τα προηγούμενα 25 έτη για τρομοκρατικό έγκλημα ή κατά τα προηγούμενα 15 έτη για οποιαδήποτε άλλη αξιόποινη πράξη που περιλαμβάνεται στο παράρτημα του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1240, εάν τιμωρείται με στερητική της ελευθερίας ποινή ή στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας ανώτατης διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους καταδίκης·

[52] Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Σεπτεμβρίου 2018, για τη θέσπιση Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών και Αδειοδότησης Ταξιδιού (ETIAS) καθώς και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1077/2011, (ΕΕ) αριθ. 515/2014, (ΕΕ) 2016/399, (ΕΕ) 2016/1624 και (ΕΕ) 2017/2226 (ΕΕ L 236 της 19.9.2018, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj).

β. η διαβίβαση δεδομένων είναι απαραίτητη για τους σκοπούς της χορήγησης εξατομικευμένης και μη χρηματοδοτικής βοήθειας για την επανένταξη που αναφέρεται στο άρθρο 46·

γ. ο υπήκοος τρίτης χώρας του οποίου τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται έχει ενημερωθεί ότι τα δεδομένα του προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να κοινοποιηθούν σε τρίτο φορέα αρμόδιο για την παροχή βοήθειας επανένταξης για τους σκοπούς της χορήγησης εξατομικευμένης και μη χρηματοδοτικής βοήθειας επανένταξης·

δ. πριν από τη διαβίβαση, η αρμόδια αρχή και, κατά περίπτωση, ο Frontex, έχουν βεβαιωθεί ότι η διαβίβαση δεδομένων δεν ενέχει τον κίνδυνο παραβίασης της αρχής της μη επαναπροώθησης.

3. Τα κράτη μέλη που διαβιβάζουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με την παράγραφο 1 ή 2 και ο Frontex διασφαλίζουν ότι οι εν λόγω διαβιβάσεις συμμορφώνονται με το κεφάλαιο V του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και το κεφάλαιο V του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725, αντίστοιχα.

4. Όταν πραγματοποιείται διαβίβαση σύμφωνα με την παράγραφο 1 ή 2, η εν λόγω διαβίβαση τεκμηριώνεται και η τεκμηρίωση τίθεται, κατόπιν αιτήματος, στη διάθεση της αρμόδιας εποπτικής αρχής που έχει συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο 51 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και το άρθρο 52 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725 και περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την ημερομηνία και την ώρα της διαβίβασης, τις πληροφορίες σχετικά με την παραλήπτρια αρμόδια αρχή της τρίτης χώρας, την αιτιολόγηση βάσει της οποίας η διαβίβαση συμμορφώνεται με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 1 ή 2 και τα διαβιβαζόμενα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

Άρθρο 41

Διαβίβαση δεδομένων υγείας υπηκόων τρίτων χωρών σε τρίτες χώρες για τους σκοπούς της διεξαγωγής της επιχείρησης επιστροφής και επανένταξης

1. Δεδομένα σχετικά με την ιατρική βοήθεια που πρέπει να παρέχεται σε υπηκόους τρίτων χωρών κατά τη διάρκεια επιχείρησης επιστροφής μπορούν να υποβάλλονται σε επεξεργασία και να διαβιβάζονται σε μεμονωμένες περιπτώσεις από αρμόδια αρχή και, κατά περίπτωση, από τον Frontex, σε αρμόδια αρχή τρίτης χώρας, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. η διαβίβαση δεδομένων είναι απαραίτητη για τους σκοπούς της διεξαγωγής της επιχείρησης επιστροφής·

β. ο υπήκοος τρίτης χώρας του οποίου τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται έχει ενημερωθεί ότι τα δεδομένα του προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να κοινοποιηθούν στις αρχές τρίτης χώρας για τους σκοπούς της διεξαγωγής της επιχείρησης επιστροφής·

γ. πριν από τη διαβίβαση, η αρμόδια αρχή και, κατά περίπτωση, ο Frontex, έχουν βεβαιωθεί ότι η διαβίβαση δεδομένων δεν ενέχει τον κίνδυνο παραβίασης της αρχής της μη επαναπροώθησης.

2. Δεδομένα που αφορούν την υγεία υπηκόων τρίτων χωρών μπορούν να υποβάλλονται σε επεξεργασία και να διαβιβάζονται σε μεμονωμένες περιπτώσεις από αρμόδια αρχή και, κατά περίπτωση, από τον Frontex, σε τρίτο φορέα αρμόδιο σε θέματα βοήθειας για την επανένταξη, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. η διαβίβαση δεδομένων είναι απαραίτητη για τους σκοπούς της παροχής βοήθειας για την επανένταξης που αναφέρεται στο άρθρο 46, η οποία είναι προσαρμοσμένη στις ιατρικές ανάγκες του υπηκόου τρίτης χώρας·

β. ο υπήκοος τρίτης χώρας του οποίου τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται έχει ενημερωθεί ότι τα δεδομένα του προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να κοινοποιηθούν σε τρίτο φορέα αρμόδιο σε θέματα βοήθειας για την επανένταξη, ώστε η βοήθεια αυτή να είναι προσαρμοσμένη στις ιατρικές ανάγκες του, και έχει συναινέσει στην εν λόγω διαβίβαση.

3. Τα κράτη μέλη και ο Frontex, όταν διαβιβάζουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με την παράγραφο 1 ή 2, διασφαλίζουν ότι οι εν λόγω διαβιβάσεις συμμορφώνονται με το κεφάλαιο V του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και το κεφάλαιο V του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725, αντίστοιχα.

4. Όταν πραγματοποιείται διαβίβαση σύμφωνα με την παράγραφο 1 ή 2, η εν λόγω διαβίβαση τεκμηριώνεται και η τεκμηρίωση τίθεται, κατόπιν αιτήματος, στη διάθεση της αρμόδιας εποπτικής αρχής που έχει συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο 51 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και το άρθρο 52 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725 και περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την ημερομηνία και την ώρα της διαβίβασης, τις πληροφορίες σχετικά με την παραλήπτρια αρμόδια αρχή της τρίτης χώρας, την αιτιολόγηση βάσει της οποίας η διαβίβαση συμμορφώνεται με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 1 ή 2 και τα διαβιβαζόμενα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII
ΚΟΙΝΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ

Άρθρο 42
Συνιστώσες ενός κοινού συστήματος για τις επιστροφές

1. Σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, ένα κοινό σύστημα για τις επιστροφές αποτελείται από:

α. κοινή διαδικασία για την επιστροφή υπηκόων τρίτων χωρών χωρίς δικαίωμα παραμονής στην Ένωση, συμπεριλαμβανομένης κοινής διαδικασίας επανεισδοχής ως αναπόσπαστο μέρος της·

β. σύστημα αναγνώρισης και εκτέλεσης των αποφάσεων επιστροφής μεταξύ των κρατών μελών·

γ. τους αναγκαίους πόρους και επαρκές ικανό προσωπικό στα κράτη μέλη για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, μεταξύ άλλων όσον αφορά την κράτηση·

δ. ψηφιακά συστήματα για τη διαχείριση της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης υπηκόων τρίτων χωρών·

ε. συνεργασία μεταξύ κρατών μελών·

στ. όργανα, υπηρεσίες και οργανισμούς της Ένωσης για την παροχή στήριξης σύμφωνα με το άρθρο 43 παράγραφος 4 και σύμφωνα με τις αντίστοιχες εντολές τους.

2. Η Ένωση και τα κράτη μέλη προσδιορίζουν κοινές προτεραιότητες στον τομέα της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης και διασφαλίζουν την αναγκαία συνέχεια, λαμβάνοντας υπόψη την ευρωπαϊκή στρατηγική για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης που εγκρίθηκε σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ)

2024/1351, την εφαρμογή της διαδικασίας επιστροφής στα σύνορα σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1351, την αξιολόγηση του επιπέδου συνεργασίας τρίτων χωρών με τα κράτη μέλη για την επανεισδοχή σύμφωνα με το άρθρο 25α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 810/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[53] και τις πράξεις της Ένωσης για την επανεισδοχή και κάθε άλλη πράξη της Ένωσης που αφορά τη συνεργασία στον τομέα της επανεισδοχής.

3. Η Ένωση και τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την καλόπιστη συνεργασία και τον στενό συντονισμό μεταξύ των αρμόδιων αρχών και μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών, καθώς και τη συνέργεια μεταξύ εσωτερικών και εξωτερικών συνιστωσών, λαμβάνοντας υπόψη το κοινό συμφέρον τους για την αποτελεσματική λειτουργία των πολιτικών της Ένωσης για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης.

Άρθρο 43
Αρμόδιες αρχές και πόροι

1. Κάθε κράτος μέλος ορίζει, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, τις αρμόδιες αρχές που είναι υπεύθυνες για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον παρόντα κανονισμό.

2. Κάθε κράτος μέλος κατανέμει τους αναγκαίους πόρους στις αρμόδιες αρχές, συμπεριλαμβανομένου κατάλληλα εκπαιδευμένου προσωπικού που έχει λάβει κατευθύνσεις για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό.

3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν επαρκές επίπεδο ικανότητας κράτησης, λαμβάνοντας υπόψη τις πραγματικές ανάγκες και τις αναμενόμενες επιστροφές κατά τους επόμενους 12 μήνες, ιδίως με σκοπό την καλή προετοιμασία των συστημάτων και τον σχεδιασμό για καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1351.

4. Τα κράτη μέλη μπορούν να υποστηρίζονται από τις αρμόδιες αρχές άλλου κράτους μέλους σύμφωνα με το άρθρο 44 και από το σχετικό προσωπικό των οργανισμών της Ένωσης, μεταξύ άλλων σύμφωνα με το άρθρο 45.

Άρθρο 44
Συνεργασία μεταξύ κρατών μελών

1. Η συνεργασία και η συνδρομή μεταξύ των αρμόδιων αρχών που ορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 43 πραγματοποιούνται:

   α. προκειμένου να επιτραπεί η διέλευση μέσω του εδάφους τους, ώστε να καταστεί δυνατή η συμμόρφωση με απόφαση επιστροφής άλλου κράτους μέλους ή η απόκτηση ταξιδιωτικών εγγράφων·

   β. για την παροχή υλικοτεχνικής. οικονομικής ή άλλης υλικής βοήθειας ή βοήθειας σε είδος·

   γ. για την καθοδήγηση ή υποστήριξη του πολιτικού διαλόγου και των ανταλλαγών με τις αρχές τρίτων χωρών με σκοπό τη διευκόλυνση της επανεισδοχής·

[53] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 810/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, για τη θέσπιση κοινοτικού κώδικα θεωρήσεων (κώδικας θεωρήσεων) (ΕΕ L 243 της 15.9.2009, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/810/oj).

δ. για την επικοινωνία με τις αρμόδιες αρχές τρίτων χωρών με σκοπό την επαλήθευση της ταυτότητας υπηκόων τρίτων χωρών και την απόκτηση έγκυρου ταξιδιωτικού εγγράφου·

ε. για την οργάνωση, εξ ονόματος του αιτούντος κράτους μέλους, των πρακτικών ρυθμίσεων για την εκτέλεση της επιστροφής·

στ. για τη διευκόλυνση της μεταφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο β)·

ζ. για τη στήριξη της αναχώρησης υπηκόου τρίτης χώρας προς το κράτος μέλος στο οποίο έχει δικαίωμα διαμονής σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο.

Άρθρο 45
Υποστήριξη από τον Frontex

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να ζητούν να επικουρούνται οι αρμόδιες αρχές τους από εμπειρογνώμονες που αποστέλλονται ή υποστηρίζονται από τον Frontex, συμπεριλαμβανομένων αξιωματικών-συνδέσμων επιστροφής και άλλων αξιωματικών-συνδέσμων, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1896.

2. Τα κράτη μέλη παρέχουν στον Frontex σχετικές πληροφορίες όσον αφορά τις προγραμματισμένες ανάγκες για στήριξη από τον Frontex με σκοπό τον αναγκαίο σχεδιασμό της στήριξης από τον οργανισμό σύμφωνα με τις προτεραιότητες της Ένωσης στον τομέα της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης, την εφαρμογή της διαδικασίας επιστροφής στα σύνορα σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1349, την ευρωπαϊκή στρατηγική για το άσυλο και τη μετανάστευση σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1351 και τις προτεραιότητες στο πλαίσιο της τακτικής αξιολόγησης της συνεργασίας για την επανεισδοχή σύμφωνα με το άρθρο 25α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 810/2009.

Άρθρο 46
Στήριξη για την επιστροφή και την επανένταξη

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν δομές παροχής συμβουλών σε θέματα επιστροφής και επανένταξης για την παροχή πληροφοριών και καθοδήγησης στους υπηκόους τρίτων χωρών σχετικά με τις επιλογές επιστροφής και επανένταξης, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων που αναφέρονται στην παράγραφο 3, όσο το δυνατόν νωρίτερα στη διαδικασία επιστροφής. Η παροχή συμβουλών σε θέματα επιστροφής και επανένταξης μπορεί να συνδυάζεται με άλλες συμβουλευτικές υπηρεσίες στο πλαίσιο άλλων διαδικασιών μετανάστευσης στο κράτος μέλος.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες σχετικά με την επιστροφή και την επανένταξη παρέχονται επίσης πριν από την έκδοση της απόφασης επιστροφής, ιδίως όταν εφαρμόζεται το άρθρο 37 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1348.

3. Τα κράτη μέλη καταρτίζουν εθνικά προγράμματα για τη στήριξη της επιστροφής και της επανένταξης και, κατά γενικό κανόνα, χρησιμοποιούν τα προγράμματα που παρέχει η Ένωση. Τα εθνικά προγράμματα και η βοήθεια για την επανένταξη που παρέχει η Ένωση συνίστανται σε υλικοτεχνική, οικονομική και άλλη υλική βοήθεια ή βοήθεια σε είδος ή κίνητρα, συμπεριλαμβανομένης της βοήθειας για την επανένταξη στη χώρα επιστροφής, που παρέχονται σε υπήκοο τρίτης χώρας.

4. Η βοήθεια για την επανένταξη δεν αποτελεί ατομικό δικαίωμα και δεν αποτελεί προϋπόθεση για τη διαδικασία επανεισδοχής.

5. Η βοήθεια που παρέχεται μέσω των προγραμμάτων επιστροφής και επανένταξης αντικατοπτρίζει το επίπεδο συνεργασίας και συμμόρφωσης του υπηκόου τρίτης χώρας και μπορεί να μειωθεί με την πάροδο του χρόνου. Κατά τον καθορισμό του είδους και της έκτασης της βοήθειας για την επιστροφή και την επανένταξη, κατά περίπτωση, λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα κριτήρια:

   α. συνεργασία του οικείου υπηκόου τρίτης χώρας κατά τη διαδικασία επιστροφής και επανεισδοχής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 21·

   β. αν ο υπήκοος τρίτης χώρας επιστρέφει οικειοθελώς ή υπόκειται σε απομάκρυνση·

   γ. αν ο υπήκοος τρίτης χώρας είναι υπήκοος τρίτης χώρας που περιλαμβάνεται στον κατάλογο του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1806·

   δ. αν ο υπήκοος τρίτης χώρας έχει καταδικαστεί για ποινικό αδίκημα·

   ε. αν ο υπήκοος τρίτης χώρας έχει συγκεκριμένες ανάγκες λόγω του ότι είναι ευάλωτο πρόσωπο, ανήλικος, ασυνόδευτος ανήλικος ή μέλος οικογένειας.

6. Η βοήθεια που αναφέρεται στο παρόν άρθρο δεν χορηγείται σε υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι έχουν ήδη επωφεληθεί από άλλη ή την ίδια στήριξη που έχει παρασχεθεί από κράτος μέλος ή την Ένωση. Η Ένωση, τα κράτη μέλη και ο Frontex διασφαλίζουν τη συνοχή και τον συντονισμό όσον αφορά τη βοήθεια για την επανένταξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IX
ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 47
Καταστάσεις έκτακτης ανάγκης

1. Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ο εξαιρετικά υψηλός αριθμός υπηκόων τρίτων χωρών προς επιστροφή δημιουργεί απρόβλεπτα μεγάλο φόρτο για το δυναμικό των εγκαταστάσεων κράτησης κράτους μέλους ή για το διοικητικό ή δικαστικό προσωπικό του, το εν λόγω κράτος μέλος μπορεί, ενόσω η έκτακτη κατάσταση διαρκεί, να αποφασίσει να παράσχει μεγαλύτερες προθεσμίες δικαστικού ελέγχου από τις προβλεπόμενες από τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 33, παράγραφος 3 και να λαμβάνει επείγοντα μέτρα όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης, κατά παρέκκλιση από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 34 παράγραφος 1 και στο άρθρο 35 παράγραφος 2.

2. Το οικείο κράτος μέλος, όταν προσφεύγει σε τέτοια έκτακτα μέτρα, ενημερώνει αμέσως την Επιτροπή. Ενημερώνει επίσης την Επιτροπή μόλις παύσουν να ισχύουν οι λόγοι για την εφαρμογή αυτών των έκτακτων μέτρων.

3. Ουδεμία διάταξη του παρόντος άρθρου ερμηνεύεται ως επιτρέπουσα στα κράτη μέλη να παρεκκλίνουν από τη γενική υποχρέωσή τους να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, είτε γενικά είτε ειδικά, ώστε να εξασφαλίζεται η εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους δυνάμει του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 48

Στατιστικά στοιχεία

1. Με την επιφύλαξη του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 862/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[54], τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή (Eurostat) σε τριμηνιαία βάση τα ακόλουθα δεδομένα:

   α. τον αριθμό των υπηκόων τρίτων χωρών για τους οποίους έχουν εκδοθεί αναγνωρισμένες αποφάσεις επιστροφής από άλλο κράτος μέλος·

   β. τον αριθμό των υπηκόων τρίτων χωρών που υπόκεινται σε εναλλακτικά μέτρα αντί της κράτησης·

   γ. τον αριθμό των υπηκόων τρίτων χωρών που υπόκεινται σε κράτηση.

2. Τα δεδομένα που κοινοποιούνται αναλύονται ανά ηλικία, φύλο και ιθαγένεια. Τα δεδομένα αφορούν την περίοδο αναφοράς ενός τριμήνου. Τα κράτη μέλη παρέχουν στην Επιτροπή (Eurostat) δεδομένα για τρεις ημερολογιακούς μήνες που αντιστοιχούν σε ένα τρίμηνο εντός δύο μηνών από το τέλος κάθε τριμήνου. Η πρώτη περίοδος αναφοράς είναι το [δεύτερο τρίμηνο μετά την έναρξη εφαρμογής του παρόντος κανονισμού].

3. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στον Frontex σε μηνιαία βάση τα ακόλουθα δεδομένα, καθώς και τα αντίστοιχα σύνολα δεδομένων, για κάθε τρίτη χώρα:

   α. τον αριθμό των αιτήσεων επανεισδοχής που υποβλήθηκαν·

   β. τον αριθμό των αιτήσεων επιβεβαίωσης ιθαγένειας και τον αριθμό των θετικών και αρνητικών απαντήσεων που ελήφθησαν σχετικά με αιτήσεις επιβεβαίωσης ιθαγένειας·

   γ. τον αριθμό αιτήσεων για την έκδοση ταξιδιωτικών εγγράφων, τον αριθμό ταξιδιωτικών εγγράφων που εκδόθηκαν από τις αρχές της τρίτης χώρας και τον αριθμό αρνητικών απαντήσεων σχετικά με την αίτηση ταξιδιωτικών εγγράφων·

   δ. τον αριθμό των δικαιούχων βοήθειας για την επανένταξη ανά τρίτη χώρα.

   Ο Frontex παρέχει στην Επιτροπή πρόσβαση στα δεδομένα που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο.

4. Τα δεδομένα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 3, ανά κράτος μέλος, μπορούν να κοινοποιούνται σε τρίτες χώρες προκειμένου να παρακολουθείται η εφαρμογή της αρχής της επανεισδοχής και η συμμόρφωση με αυτήν, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των ενωσιακών πράξεων επανεισδοχής.

Άρθρο 49

Διαδικασία επιτροπής

1. Η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή. Η εν λόγω επιτροπή αποτελεί επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

---

[54] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 862/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, περί κοινοτικών στατιστικών για τη μετανάστευση και τη διεθνή προστασία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 311/76 του Συμβουλίου περί τηρήσεως στατιστικών για τους αλλοδαπούς εργαζόμενους (ΕΕ L 199 της 31.7.2007, σ. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2007/862/oj).

2. Όταν γίνεται αναφορά στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011. Εάν η επιτροπή δεν διατυπώσει γνώμη, η Επιτροπή δεν εκδίδει το σχέδιο εκτελεστικής πράξης και εφαρμόζεται το άρθρο 5 παράγραφος 4 τρίτο εδάφιο του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

Άρθρο 50
Υποβολή εκθέσεων

1. Έως την/τις [ημερομηνία] και ανά πέντε έτη έκτοτε, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού στα κράτη μέλη και, όπου τυχόν απαιτείται, προτείνει τροποποιήσεις.
2. Τα κράτη μέλη, κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, διαβιβάζουν τις αναγκαίες πληροφορίες για την κατάρτιση της έκθεσης, το αργότερο εννέα μήνες πριν από τη λήξη της προθεσμίας για την υποβολή της έκθεσης.

Άρθρο 51
Κατάργηση

1. Η οδηγία 2008/115/ΕΚ καταργείται για τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από τον παρόντα κανονισμό. Η οδηγία 2001/40/ΕΚ και η απόφαση 2004/191/ΕΚ του Συμβουλίου καταργούνται από τη δημοσίευση της εκτελεστικής απόφασης που αναφέρεται στο άρθρο 9 παράγραφος 2 για τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από τον παρόντα κανονισμό.
2. Οι παραπομπές στις καταργούμενες οδηγίες νοούνται ως παραπομπές στον παρόντα κανονισμό και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας του παραρτήματος.

Άρθρο 52
Έναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Στρασβούργο,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	*Για το Συμβούλιο*
Η Πρόεδρος	*Ο/Η Πρόεδρος*

ΝΟΜΙΚΟ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ 3

1.1. Τίτλος της πρότασης/πρωτοβουλίας 3

1.2. Σχετικοί τομείς πολιτικής 3

1.3. Στόχοι 3

1.3.1. Γενικοί στόχοι 3

1.3.2. Ειδικοί στόχοι 3

1.3.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις 3

1.3.4. Δείκτες επιδόσεων 3

1.4. Η πρόταση/πρωτοβουλία αφορά: 4

1.5. Αιτιολόγηση της πρότασης/πρωτοβουλίας 4

1.5.1. Βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη κάλυψη αναγκών, συμπεριλαμβανομένου λεπτομερούς χρονοδιαγράμματος για τη σταδιακή υλοποίηση της πρωτοβουλίας 4

1.5.2. Προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης (που μπορεί να προκύπτει από διάφορους παράγοντες, π.χ. οφέλη από τον συντονισμό, ασφάλεια δικαίου, μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα ή συμπληρωματικότητα). Για τους σκοπούς του παρόντος τμήματος «προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης» είναι η αξία που απορρέει από την ενωσιακή παρέμβαση και η οποία είναι επιπρόσθετη στην αξία που θα είχε δημιουργηθεί αν τα κράτη μέλη ενεργούσαν μεμονωμένα. 4

1.5.3. Διδάγματα από ανάλογες εμπειρίες του παρελθόντος 4

1.5.4. Συμβατότητα με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και ενδεχόμενες συνέργειες με άλλα κατάλληλα μέσα 5

1.5.5. Αξιολόγηση των διάφορων διαθέσιμων επιλογών χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των δυνατοτήτων ανακατανομής 5

1.6. Διάρκεια της πρότασης/πρωτοβουλίας και των δημοσιονομικών της επιπτώσεων 6

1.7. Προβλεπόμενες μέθοδοι εκτέλεσης του προϋπολογισμού 6

2. ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ 8

2.1. Κανόνες παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων 8

2.2. Συστήματα διαχείρισης και ελέγχου 8

2.2.1. Αιτιολόγηση των μεθόδων εκτέλεσης του προϋπολογισμού, των μηχανισμών εκτέλεσης της χρηματοδότησης, των όρων πληρωμής και της στρατηγικής ελέγχου που προτείνονται 8

2.2.2. Πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους που έχουν εντοπιστεί και τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου που έχουν δημιουργηθεί για τον μετριασμό τους 8

2.2.3. Εκτίμηση και αιτιολόγηση της οικονομικής αποδοτικότητας των ελέγχων (λόγος του κόστους του ελέγχου προς την αξία των σχετικών κονδυλίων που αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης) και αξιολόγηση του εκτιμώμενου επιπέδου κινδύνου σφάλματος (κατά την πληρωμή και κατά το κλείσιμο) 8

2.3. Μέτρα για την πρόληψη περιπτώσεων απάτης και παρατυπίας 9

3. ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ 10
3.1. Τομείς του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται 10
3.2. Εκτιμώμενες δημοσιονομικές επιπτώσεις της πρότασης στις πιστώσεις 12
3.2.1. Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις επιχειρησιακές πιστώσεις12
3.2.1.1. Πιστώσεις από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό 12
3.2.1.2. Πιστώσεις από εξωτερικά έσοδα για ειδικό προορισμό 17
3.2.2. Εκτιμώμενο αποτέλεσμα που χρηματοδοτείται από επιχειρησιακές πιστώσεις 22
3.2.3. Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις διοικητικές πιστώσεις . 24
3.2.3.1. Πιστώσεις από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό 24
3.2.3.2. Πιστώσεις από εξωτερικά έσοδα για ειδικό προορισμό 24
3.2.3.3. Σύνολο πιστώσεων 24
3.2.4. Εκτιμώμενες ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους 25
3.2.4.1. Χρηματοδοτούμενες από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό 25
3.2.4.2. Χρηματοδοτούμενες από εξωτερικά έσοδα για ειδικό προορισμό 26
3.2.4.3. Σύνολο εκτιμώμενων αναγκών σε ανθρώπινους πόρους 26
3.2.5. Επισκόπηση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις επενδύσεις που σχετίζονται με την ψηφιακή τεχνολογία 28
3.2.6. Συμβατότητα με το ισχύον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 28
3.2.7. Συμμετοχή τρίτων στη χρηματοδότηση 28
3.3. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στα έσοδα 29
4. ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ 29
4.1. Απαιτήσεις ψηφιακής σημασίας 30
4.2. Δεδομένα 30
4.3. Ψηφιακές λύσεις 31
4.4. Αξιολόγηση διαλειτουργικότητας 31
4.5. Μέτρα στήριξης της ψηφιακής εφαρμογής 32

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

1.1. Τίτλος της πρότασης/πρωτοβουλίας

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση κοινού συστήματος για την επιστροφή των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν παράνομα στην Ευρωπαϊκή Ένωση

1.2. Σχετικοί τομείς πολιτικής

Μετανάστευση

1.3. Στόχοι

1.3.1. Γενικός στόχος

Γενικός στόχος της παρούσας πρότασης είναι να γίνει αποδοτικότερη η διαδικασία επιστροφής, παρέχοντας στα κράτη μέλη σαφείς, σύγχρονους, απλουστευμένους και κοινούς κανόνες για την αποτελεσματική διαχείριση των επιστροφών, και να καταστεί σαφέστερη τόσο για τις αρμόδιες αρχές όσο και για τους οικείους υπηκόους τρίτων χωρών.

1.3.2. Ειδικοί στόχοι

Ειδικός στόχος αριθ. 1

Να δημιουργηθεί μια πιο ενοποιημένη προσέγγιση μεταξύ των κανόνων των κρατών μελών για τις επιστροφές, να ευθυγραμμιστούν οι αποκλίνουσες πρακτικές με τη θέσπιση κοινού συστήματος της ΕΕ για τις επιστροφές και να αποφευχθεί η δυνατότητα παράκαμψης των κανόνων επιστροφής από υπηκόους τρίτων χωρών.

Ειδικός στόχος αριθ. 2

Να εξορθολογιστεί η διαδικασία επιστροφής, να καταστούν οι κανόνες επιστροφής εύκολοι και αποτελεσματικοί στην εφαρμογή τους και παράλληλα να βελτιωθεί η σαφήνεια, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις διαδικαστικές εγγυήσεις.

Ειδικός στόχος αριθ. 3

Να δοθούν κίνητρα για τη συνεργασία των οικείων υπηκόων τρίτων χωρών με τις αρχές μέσω ενός συνδυασμού υποχρεώσεων, κινήτρων συνεργασίας και συνεπειών σε περίπτωση άρνησης συνεργασίας.

1.3.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις

Να προσδιοριστούν τα αποτελέσματα που αναμένεται να έχει η πρόταση/πρωτοβουλία όσον αφορά τους/τις στοχευόμενους/-ες δικαιούχους/ομάδες.

Βελτιωμένη νομική αρχιτεκτονική σχεδιασμένη για την επιτάχυνση και τον εξορθολογισμό των διαδικασιών επιστροφής, με παράλληλη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Η πρόταση αποσκοπεί στην ενίσχυση της διαδικαστικής αποτελεσματικότητας μέσω κοινών κανόνων και στην εισαγωγή διαδικαστικής απλούστευσης, καθώς και στη διευκόλυνση της αναγνώρισης και της εκτέλεσης των αποφάσεων επιστροφής που εκδίδονται από άλλα κράτη μέλη, προωθώντας μεγαλύτερη συνοχή και σαφήνεια κατά την εφαρμογή. Αναμένεται να επιταχύνει τη διαδικασία επιστροφής και, ως εκ τούτου, να αυξήσει τον αριθμό των επιστροφών.

Ο κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση κοινού συστήματος για την επιστροφή των υπηκόων τρίτων χωρών που

διαμένουν παράνομα στην Ευρωπαϊκή Ένωση ανταποκρίνεται στις πολιτικές εκκλήσεις για μια νέα προσέγγιση όσον αφορά τη διαχείριση των επιστροφών στην ΕΕ.

Θα διασφαλίσει ότι βασικές καινοτομίες, όπως η υποχρέωση συνεργασίας, η αξιολόγηση του κινδύνου διαφυγής, η κράτηση και οι εναλλακτικές λύσεις αντί της κράτησης, αντιμετωπίζονται με συνεκτικό τρόπο σε όλα τα κράτη μέλη. Ενώ βραχυπρόθεσμα αυτό θα απαιτήσει να γίνουν προσαρμογές στις πρακτικές ορισμένων κρατών μελών, με την πάροδο του χρόνου αναμένονται σημαντικά οφέλη όσον αφορά την αποδοτικότητα λόγω μεγαλύτερης σαφήνειας των κανόνων.

Η πρωτοβουλία προβλέπει ότι τα βασικά στοιχεία των αποφάσεων επιστροφής των κρατών μελών εισάγονται σε ένα κοινό έντυπο, την «ευρωπαϊκή εντολή επιστροφής», για τη στήριξη της αναγνώρισης των αποφάσεων επιστροφής και για την αποστολή ισχυρού μηνύματος στους υπηκόους τρίτων χωρών και τη συμβολή στην αντιμετώπιση δευτερογενών μετακινήσεων.

Οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται στους υπηκόους τρίτων χωρών θα είναι συνεκτικές σε όλα τα κράτη μέλη, γεγονός που θα συμβάλει στην αντιμετώπιση ορισμένων στρεβλώσεων του ισχύοντος συστήματος, όπου οι υπήκοοι τρίτων χωρών εκμεταλλεύονται τις διαφορές μεταξύ των κρατών μελών. Ο κανονισμός αναμένεται να αποτελέσει τη βάση για ένα πιο συντονισμένο σύστημα επιστροφής σε επίπεδο ΕΕ, το οποίο θα εφαρμόζεται άμεσα και θα απευθύνεται στα κράτη μέλη, την Ένωση, τους οργανισμούς και τους υπηκόους τρίτων χωρών. Η πρόταση θα διευκολύνει την καλύτερη και πιο συντονισμένη και στρατηγική χρήση της στήριξης του Frontex όσον αφορά τις επιστροφές, για παράδειγμα, στο πλαίσιο κοινών επιχειρήσεων επιστροφής. Η πρωτοβουλία θεσπίζει κοινή διαδικαστική προσέγγιση όσον αφορά την υποβολή αιτήσεων επανεισδοχής και αυξάνει τη διαφάνεια και τον συντονισμό στην προσέγγιση έναντι τρίτων χωρών όσον αφορά την επανεισδοχή. Η πρόταση εισάγει τη δυνατότητα τυποποιημένου εντύπου αίτησης επανεισδοχής, προσδιορίζει τον μορφότυπο και τα ουσιώδη στοιχεία μιας αίτησης επανεισδοχής, ιδίως το αίτημα επιβεβαίωσης της ιθαγένειας και το αίτημα έκδοσης ταξιδιωτικών εγγράφων. Αυτό θα προωθήσει μια συνεκτική προσέγγιση συνεργασίας με τις αρχές τρίτων χωρών, συμβάλλοντας έτσι στη διευκόλυνση, και τη βελτίωση της ποιότητας της συλλογής δεδομένων, παρέχοντας καλύτερα αποδεικτικά στοιχεία για τη λήψη αποφάσεων. Ο κανονισμός αποσκοπεί στη στήριξη της εφαρμογής του συμφώνου. Θα ικανοποιήσει την ανάγκη για κοινούς κανόνες της ΕΕ σχετικά με τις επιστροφές και θα παρέχει κάποιο βαθμό ευελιξίας στα κράτη μέλη. Θα επιτρέπει προσαρμογές ώστε να ανταποκρίνεται στις εθνικές πραγματικότητες και στα εθνικά πλαίσια διαχείρισης της μετανάστευσης, ιδίως όσον αφορά την υποχρέωση συνεργασίας, τις συνέπειες της άρνησης συνεργασίας, την επιλογή και τις λεπτομέρειες εναλλακτικών λύσεων αντί της κράτησης και τις διαδικαστικές πτυχές της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένης της προσφυγής.

Η παρούσα πρόταση σέβεται πλήρως την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, το δικαίωμα στη ζωή, την απαγόρευση των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, το δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια, το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και την προστασία σε περίπτωση απομάκρυνσης, ιδίως την αρχή της μη επαναπροώθησης, την απαγόρευση των διακρίσεων και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής.

Το δικαίωμα στην ελευθερία και την ελεύθερη κυκλοφορία προστατεύεται, δεδομένου ότι η κράτηση δικαιολογείται μόνο για συγκεκριμένους λόγους που

ορίζονται σαφώς στον κανονισμό. Ο κανονισμός καθορίζει επίσης τη χρήση εναλλακτικών λύσεων αντί της κράτησης, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εναλλακτικές λύσεις είναι λιγότερο παρεμβατικές από την κράτηση, συνεπάγονται ωστόσο περιορισμούς της ελευθερίας.

Ο παρών κανονισμός προβλέπει ότι οι ανάγκες των ευάλωτων προσώπων, συμπεριλαμβανομένων των ανηλίκων, λαμβάνονται δεόντως υπόψη κατά τη διαδικασία επιστροφής. Ο παρών κανονισμός εγγυάται ότι το υπέρτερο συμφέρον του παιδιού αποτελεί το κύριο μέλημα κατά την εφαρμογή του κανονισμού. Στο πλαίσιο της διαδικασίας επιστροφής ισχύουν ειδικοί κανόνες για τους ανηλίκους, ιδίως όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης. Επιπλέον, ορισμένες από τις βασικές καινοτομίες που εισήγαγε η νομοθεσία του συμφώνου, ιδίως όσον αφορά τις εκτιμήσεις της ηλικίας των ανηλίκων και την πρακτική του διορισμού εκπροσώπου που θα συνοδεύει ασυνόδευτο ανήλικο, εισάγονται πλέον και για τη διαδικασία επιστροφής μέσω του παρόντος κανονισμού.

1.3.4. Δείκτες επιδόσεων

Να προσδιοριστούν οι δείκτες για την παρακολούθηση της προόδου και των επιτευγμάτων.

Έως την/τις [ημερομηνία] και ανά πέντε έτη έκτοτε, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού στα κράτη μέλη.

Η παρακολούθηση της υλοποίησης και των επιδόσεων των ειδικών στόχων θα είναι εφικτή με βάση τους ακόλουθους βασικούς δείκτες.

Ειδικός στόχος 1: Να δημιουργηθεί μια πιο ενοποιημένη προσέγγιση μεταξύ των κανόνων των κρατών μελών για τις επιστροφές, να ευθυγραμμιστούν οι αποκλίνουσες πρακτικές και η ανάγκη ερμηνείας με τη θέσπιση κοινού συστήματος της ΕΕ για τις επιστροφές και να αποφευχθεί η παράκαμψη των κανόνων επιστροφής από υπηκόους τρίτων χωρών.

– αριθμός των υπηκόων τρίτων χωρών για τους οποίους έχουν εκδοθεί αναγνωρισμένες αποφάσεις επιστροφής από άλλο κράτος μέλος·

– ετήσιο μερίδιο κοινών επιχειρήσεων επιστροφής από τη συνολική επιστροφή μέσω ναυλωμένων επιχειρήσεων που οργανώνονται με τη βοήθεια του Frontex.

Ειδικός στόχος αριθ. 2: Να εξορθολογιστεί η διαδικασία επιστροφής, να καταστούν οι κανόνες επιστροφής εύκολοι και αποτελεσματικοί στην εφαρμογή τους και παράλληλα να επικαιροποιηθούν και να βελτιωθούν οι ορισμοί και να υπάρξει μεγαλύτερη σαφήνεια, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις διαδικαστικές εγγυήσεις.

στατιστικά στοιχεία για τα αυξημένα ποσοστά επιστροφής.

Ειδικός στόχος αριθ. 3: Να δοθούν κίνητρα για τη συνεργασία των οικείων υπηκόων τρίτων χωρών με τις αρχές μέσω ενός συνδυασμού υποχρεώσεων, κινήτρων συνεργασίας και συνεπειών σε περίπτωση άρνησης συνεργασίας.

– ετήσια στοιχεία για τις πραγματικές επιστροφές (κατανομή ανά αναγκαστική και εθελοντική)

– αριθμός των υπηκόων τρίτων χωρών που υπόκεινται σε εναλλακτικά μέτρα αντί της κράτησης.

– αριθμός των υπηκόων τρίτων χωρών που υπόκεινται σε κράτηση.

1.4. Η πρόταση/πρωτοβουλία αφορά:

☒ νέα δράση

☐ νέα δράση έπειτα από δοκιμαστικό σχέδιο / προπαρασκευαστική ενέργεια[55]

☐ την παράταση υφιστάμενης δράσης

☐ συγχώνευση ή αναπροσανατολισμό μίας ή περισσότερων δράσεων προς άλλη/νέα δράση

1.5. Αιτιολόγηση της πρότασης/πρωτοβουλίας

1.5.1. Βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη κάλυψη αναγκών, συμπεριλαμβανομένου λεπτομερούς χρονοδιαγράμματος για τη σταδιακή υλοποίηση της πρωτοβουλίας

Μετά την έγκριση της πρότασης από τους συννομοθέτες (δυνητικός στόχος το 2026), η υλοποίηση της νομοθετικής πρωτοβουλίας απαιτεί τεχνικά και διαδικαστικά μέτρα σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, τα οποία θα πρέπει να ξεκινήσουν με την έναρξη ισχύος της νομοθεσίας.

Η θέση σε εφαρμογή του κανονισμού θα απαιτήσει την έκδοση δύο εκτελεστικών πράξεων εντός 3 έως 6 μηνών από την ημερομηνία εφαρμογής του κανονισμού — μία για τη θέσπιση κοινού εντύπου για την ευρωπαϊκή εντολή επιστροφής και μία για τον καθορισμό του τυποποιημένου εντύπου που πρέπει να χρησιμοποιείται για την υποβολή των αιτήσεων επανεισδοχής.

Τα κράτη μέλη παρέχουν στον Frontex τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με τις προγραμματισμένες ανάγκες στήριξης, ώστε να διασφαλιστεί ότι ο Frontex μπορεί να σχεδιάσει στρατηγικά τη στήριξή του.

Οι σχετικοί πόροι του Frontex —ιδίως οι ανθρώπινοι και οικονομικοί πόροι— θα πρέπει να αυξηθούν με την πάροδο του χρόνου σύμφωνα με την ενίσχυση της εντολής και την αύξηση της ζήτησης για στήριξη κατά τις επιστροφές. Μετά την έναρξη εφαρμογής, η υλοποίηση των δραστηριοτήτων θα ολοκληρωθεί σταδιακά, ώστε να ευθυγραμμίζεται με την αναμενόμενη σταδιακή αύξηση της ζήτησης για τις υπηρεσίες και τις δραστηριότητες του Frontex, καθώς και τον απαιτούμενο χρόνο για την απορρόφηση νέων πόρων.

1.5.2. Προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης (που μπορεί να προκύπτει από διάφορους παράγοντες, π.χ. οφέλη από τον συντονισμό, ασφάλεια δικαίου, μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα ή συμπληρωματικότητα). Για τους σκοπούς του παρόντος τμήματος «προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης» είναι η αξία που απορρέει από την ενωσιακή παρέμβαση και η οποία είναι επιπρόσθετη στην αξία που θα είχε δημιουργηθεί αν τα κράτη μέλη ενεργούσαν μεμονωμένα.

Λόγοι ανάληψης δράσης σε επίπεδο ΕΕ (εκ των προτέρων)

Η ασφαλής και αξιοπρεπής επιστροφή των υπηκόων τρίτων χωρών χωρίς δικαίωμα παραμονής αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της συνολικής προσέγγισης της ΕΕ για το άσυλο και τη μετανάστευση. Η αποτελεσματική επιστροφή είναι καίριας σημασίας για τη διατήρηση της αξιοπιστίας των πολιτικών μετανάστευσης και ασύλου. Σε επίπεδο ΕΕ, η πολιτική για τις επιστροφές διέπεται από την οδηγία 2008/115/ΕΚ[56]

[55] Όπως αναφέρεται στο άρθρο 58 παράγραφος 2 στοιχείο α) ή β) του δημοσιονομικού κανονισμού.

[56] Οδηγία 2008/115/ΕΚ σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών.

(στο εξής: οδηγία για τις επιστροφές). Επί του παρόντος, αρκετές προκλήσεις υπονομεύουν την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των επιστροφών — από αναποτελεσματικές διαδικασίες σε εθνικό επίπεδο μέχρι την ανεπαρκή συνεργασία τρίτων χωρών όσον αφορά την επανεισδοχή των υπηκόων τους. Παρά τις σημαντικές προσπάθειες σε πολιτικό και επιχειρησιακό επίπεδο, επί του παρόντος, η επιστροφή υπολείπεται κατά πολύ του ικανοποιητικού επιπέδου εφαρμογής: το ποσοστό των υπηκόων τρίτων χωρών που πράγματι εγκαταλείπει την Ένωση κατόπιν σχετικής εντολής ανέρχεται μόνο στο 20 % περίπου.

Ο παρών κανονισμός επιδιώκει να παράσχει σε όλα τα κράτη μέλη απρόσκοπτες και αποτελεσματικές διαδικασίες και να αποτρέψει το ενδεχόμενο οι υπήκοοι τρίτων χωρών να μετακινούνται μεταξύ των κρατών μελών με σκοπό την παρεμπόδιση της διαδικασίας επιστροφής.

Οι νέες διαδικασίες θα διέπονται από τους ίδιους κανόνες, ανεξάρτητα από το κράτος μέλος που τις εφαρμόζει, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητά τους, καθώς και η σαφήνεια και η ασφάλεια δικαίου για το εκάστοτε πρόσωπο.

Τα κράτη μέλη δεν μπορούν να θεσπίσουν μεμονωμένα κοινούς κανόνες με στόχο να μειωθούν τα κίνητρα για μη επιτρεπόμενες μετακινήσεις μεταξύ τους. Ως εκ τούτου, οι στόχοι της παρούσας πρότασης δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και μπορούν, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων του παρόντος κανονισμού, να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης. Επομένως, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας που ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ένωση πρέπει να δράσει και δύναται να λάβει μέτρα.

Προστιθέμενη ενωσιακή αξία που αναμένεται να επιτευχθεί (εκ των υστέρων)

Η πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση κοινού συστήματος για την επιστροφή των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν παράνομα στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα ανταποκριθεί στις πολιτικές εκκλήσεις για μια νέα προσέγγιση όσον αφορά τη διαχείριση των επιστροφών στην ΕΕ.

Παρουσιάζει ένα ανανεωμένο νομικό πλαίσιο που επικαιροποιεί τη νομοθεσία για τις επιστροφές η οποία χρονολογείται από το 2008, το ευθυγραμμίζει με τις εξελίξεις στον τομέα της μετανάστευσης, συμπεριλαμβανομένου του συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο, και το καθιστά κατάλληλο για τις σημερινές ανάγκες και προκλήσεις. Επιδιώκει να απλουστεύσει και να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας επιστροφής και παράλληλα να διασφαλίσει την πλήρη τήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ενισχύοντας έτσι τη δέσμευση της ΕΕ για ισορροπημένη και αξιόπιστη μεταναστευτική πολιτική. Η πρόταση επιδιώκει να παράσχει στα κράτη μέλη τα απαραίτητα εργαλεία για τη διασφάλιση αποτελεσματικών επιστροφών υπηκόων τρίτων χωρών χωρίς νόμιμο δικαίωμα παραμονής στην Ένωση, αξιοποιώντας πλήρως τις ευκαιρίες συνεργασίας σε επίπεδο ΕΕ._Θα εναρμονίσει επίσης τις ελάχιστες διασφαλίσεις για τα δικαιώματα των θιγόμενων υπηκόων τρίτων χωρών και θα ενθαρρύνει μεγαλύτερη αμοιβαία εμπιστοσύνη στα συστήματα επιστροφής των κρατών μελών. Τα θεμελιώδη δικαιώματα των επιστρεφόντων κατοχυρώνονται μέσω σαφών διαδικαστικών εγγυήσεων, όπως το δικαίωμα προσφυγής και η διασφάλιση της τήρησης της αρχής

της μη επαναπροώθησης, κάτι που εγγυάται ότι οι αποφάσεις επιστροφής υπόκεινται σε έλεγχο και δίνεται η δέουσα προσοχή στα ευάλωτα πρόσωπα και στο υπέρτερο συμφέρον του παιδιού. Η πρόταση αναμένεται να επιταχύνει τη διαδικασία επιστροφής και, ως εκ τούτου, να αυξήσει τον αριθμό των επιστροφών.

1.5.3. Διδάγματα από ανάλογες εμπειρίες του παρελθόντος

Μετά την έκδοση της οδηγίας για τις επιστροφές το 2008, ο χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης και η μεταναστευτική πολιτική της Ένωσης έχουν γίνει αντικείμενο εκτεταμένης μεταρρύθμισης, με τη μετατόπιση από τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων στην ενίσχυση της συνοχής και της επιχειρησιακής πρακτικής σε ολόκληρη την ΕΕ. Ως απάντηση, μια πρόταση του 2018 για την αναθεώρηση της οδηγίας για τις επιστροφές[57] ζητούσε την επικαιροποίηση του νομικού πλαισίου και τη βελτίωση της αποδοτικότητας. Ωστόσο, ενώ το Συμβούλιο κατέληξε σε μερική γενική προσέγγιση το 2019[58], οι συζητήσεις εντός Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δεν κατέληξαν σε συμφωνημένη θέση[59] και οι διαπραγματεύσεις παρέμειναν στάσιμες κατά το μεγαλύτερο μέρος της τελευταίας θητείας της Επιτροπής.

Τον Σεπτέμβριο του 2020 η Επιτροπή πρότεινε το σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο[60]. Ένας από τους βασικούς στόχους του συμφώνου είναι η θέσπιση κοινού συστήματος της ΕΕ για τις επιστροφές, το οποίο θα διασφαλίζει αποτελεσματικές επιστροφές με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Στις 14 Μαΐου 2024 εγκρίθηκε η νομοθεσία για το σύμφωνο. Ένας από τους βασικούς στόχους του συμφώνου είναι η θέσπιση κοινού συστήματος της ΕΕ για τις επιστροφές, το οποίο θα διασφαλίζει αποτελεσματικές επιστροφές με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

1.5.4. Συμβατότητα με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και ενδεχόμενες συνέργειες με άλλα κατάλληλα μέσα

Τον Οκτώβριο του 2024 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε από την Επιτροπή να υποβάλει επειγόντως νέα πρόταση για τις επιστροφές.

Στις πολιτικές κατευθύνσεις της προέδρου κ. von der Leyen για την περίοδο 2024-2029 ανακοινώθηκε η υποβολή νέας νομοθετικής πρότασης σχετικά με τις επιστροφές.

---

57 Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (αναδιατύπωση) [COM(2018) 634 final].

58 Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2019), Μεταναστευτική πολιτική: Το Συμβούλιο διαμόρφωσε μερική διαπραγματευτική θέση για την οδηγία περί επιστροφής, Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Βρυξέλλες, https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2019/06/07/migration-policy-council-agrees-partial-negotiating-position-on-return-directive/

59 Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Πρόταση αναδιατύπωσης της οδηγίας για τις επιστροφές, Νομοθετικό χρονοδιάγραμμα, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Βρυξέλλες, https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-new-era-for-european-defence-and-security/file-proposal-for-a-recast-of-the-return-directive

60 Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2020), Σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Βρυξέλλες, https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_el.

Η πρόταση αποτελεί συνέχεια του συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο, το οποίο αναγνώρισε τις επιστροφές ως ουσιαστικό μέρος της συνολικής προσέγγισης για τη μετανάστευση.

Οι επενδύσεις που απαιτούνται σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών είναι συμβατές με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027. Οι επενδύσεις που απαιτούνται σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο των Ταμείων Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ) κατά τη διάρκεια του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) 2021-2027. Η χρηματοδότηση πέραν του έτους 2027 εμπίπτει στις διαπραγματεύσεις του επόμενου ΠΔΠ.

1.5.5. Αξιολόγηση των διάφορων διαθέσιμων επιλογών χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των δυνατοτήτων ανακατανομής

Στο πλαίσιο του τρέχοντος ΠΔΠ, οι επενδύσεις που απαιτούνται σε επίπεδο κρατών μελών μπορούν να καλυφθούν με ανακατανομή στο πλαίσιο του υφιστάμενου προγράμματος ΤΑΜΕ. Οι δαπάνες που καλύπτουν την περίοδο μετά το 2027 είναι ενδεικτικές και δεν προδικάζουν τον διαθέσιμο προϋπολογισμό για την πρωτοβουλία στο πλαίσιο του μελλοντικού ΠΔΠ. Ωστόσο, η πρόταση θα δημιουργήσει επίσης συνέργειες με τις δραστηριότητες των οργανισμών της Ένωσης, ιδίως με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής. Τα τελευταία χρόνια παρατηρήθηκε η τάση εκθετικής αύξησης της ζήτησης των κρατών μελών για βοήθεια από τον Frontex όσον αφορά τις επιστροφές, με αποτέλεσμα ετήσιες ενισχύσεις του προϋπολογισμού πάνω από τα επίπεδα που είχαν αρχικά προγραμματιστεί. Δεδομένου ότι η πρόταση θα εισαγάγει σημαντική ενίσχυση του επιπέδου των δραστηριοτήτων του Frontex στον τομέα των επιστροφών, η πρόταση πρέπει να υποστηρίζεται από οικονομικές και ανθρώπινες ενισχύσεις. Οι πιστώσεις που απαιτούνται για τη χρηματοδότηση αυτής της ενίσχυσης δεν έχουν ενταχτεί στον προγραμματισμό των κονδυλίων του ΠΔΠ για τον Frontex, καθώς πρόκειται για νέα πρόταση για την οποία τα ποσά δεν ήταν γνωστά κατά τον χρόνο υποβολής της πρότασης. Προτείνεται να ενισχυθεί ο προϋπολογισμός του Frontex για τις επιστροφές, εάν χρειαστεί, το 2025, το 2026 και το 2027, με την εσωτερική διάθεση πόρων στο πλαίσιο του προϋπολογισμού του Frontex, ανάλογα με την πραγματική κατανάλωση. Η χρηματοδότηση πέραν του έτους 2027 εμπίπτει στις διαπραγματεύσεις του επόμενου ΠΔΠ.

1.6 Διάρκεια της πρότασης/πρωτοβουλίας και των δημοσιονομικών της επιπτώσεων

☐ **περιορισμένη διάρκεια**

– ☐ με ισχύ από [ΗΗ/ΜΜ]ΕΕΕΕ έως [ΗΗ/ΜΜ]ΕΕΕΕ

– ☐ δημοσιονομικές επιπτώσεις από το ΕΕΕΕ έως το ΕΕΕΕ για πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων και από το ΕΕΕΕ έως το ΕΕΕΕ για πιστώσεις πληρωμών

☒ **απεριόριστη διάρκεια**

– Περίοδος σταδιακής εφαρμογής από το ΕΕΕΕ έως το ΕΕΕΕ,

– και στη συνέχεια πλήρης εφαρμογή

1.7. Προβλεπόμενες μέθοδοι εκτέλεσης του προϋπολογισμού[61]

☒ **Άμεση διαχείριση** από την Επιτροπή

– ☐ από τις υπηρεσίες της, συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού της στις αντιπροσωπείες της Ένωσης

– ☐ από τους εκτελεστικούς οργανισμούς

☒ **Επιμερισμένη διαχείριση** με τα κράτη μέλη

☒ **Έμμεση διαχείριση** με ανάθεση καθηκόντων εκτέλεσης του προϋπολογισμού:

– ☐ σε τρίτες χώρες ή οργανισμούς που αυτές έχουν ορίσει

– ☐ σε διεθνείς οργανισμούς και στις οργανώσεις τους (να προσδιοριστούν)

– ☐ στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων

– ☒ στους οργανισμούς που αναφέρονται στα άρθρα 70 και 71 του δημοσιονομικού κανονισμού

– ☐ σε οργανισμούς δημοσίου δικαίου

– ☐ σε οργανισμούς που διέπονται από ιδιωτικό δίκαιο και έχουν αποστολή δημόσιας υπηρεσίας, στον βαθμό που τους παρέχονται επαρκείς οικονομικές εγγυήσεις

– ☐ σε οργανισμούς που διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο κράτους μέλους στους οποίους έχει ανατεθεί η εκτέλεση σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και στους οποίους παρέχονται επαρκείς οικονομικές εγγυήσεις

– ☐ σε οργανισμούς ή πρόσωπα επιφορτισμένα με την εφαρμογή συγκεκριμένων δράσεων στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας βάσει του τίτλου V της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα οποία προσδιορίζονται στην αντίστοιχη βασική πράξη

– ☐ σε οργανισμούς που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος, διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο κράτους μέλους ή το δίκαιο της Ένωσης και είναι επιλέξιμοι για να τους ανατεθεί, σύμφωνα με ειδικούς τομεακούς κανόνες, η εκτέλεση κονδυλίων της Ένωσης ή δημοσιονομικών εγγυήσεων, στον βαθμό που οι εν λόγω οργανισμοί ελέγχονται από οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή από οργανισμούς που διέπονται από ιδιωτικό δίκαιο επιφορτισμένους με δημόσια υπηρεσία και τους παρέχονται επαρκείς οικονομικές εγγυήσεις υπό μορφή από κοινού και εις ολόκληρον ευθύνης από τους ελέγχοντες οργανισμούς ή ισοδύναμες χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και οι οποίες μπορεί να περιορίζονται, για κάθε δράση, στο μέγιστο ποσό της στήριξης της Ένωσης.

---

[61] Οι λεπτομέρειες σχετικά με τις μεθόδους εκτέλεσης του προϋπολογισμού, καθώς και οι παραπομπές στον δημοσιονομικό κανονισμό είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο BUDGpedia: https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx.

2. ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

2.1. Κανόνες παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων

Να προσδιοριστούν η συχνότητα και οι όροι.

Η εφαρμογή και η λειτουργία του κανονισμού θα επανεξετάζεται και θα αξιολογείται περιοδικά μέσω υποβολής εκθέσεων.

Με βάση τα στατιστικά στοιχεία και τις πληροφορίες που συλλέγονται και τους μηχανισμούς διαφάνειας που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό, η Επιτροπή θα πρέπει να διενεργήσει αξιολόγηση του παρόντος κανονισμού εντός πέντε ετών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του και, στη συνέχεια, ανά πενταετία. Η Επιτροπή θα υποβάλει εκθέσεις όσον αφορά τα πορίσματα της αξιολόγησης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

Η χρηματοδότηση που διατίθεται μέσω άμεσης και έμμεσης διαχείρισης θα εκτελείται στο πλαίσιο του θεματικού μέσου του ΤΑΜΕ, το οποίο εμπίπτει επίσης στον γενικό μηχανισμό παρακολούθησης και αξιολόγησης του ΤΑΜΕ. Θα θεσπιστούν εξορθολογισμένα υποδείγματα και κανόνες για τη συλλογή δεικτών από τους δικαιούχους των συμφωνιών επιχορήγησης και συνεισφοράς με τον ίδιο ρυθμό όπως και για την επιμερισμένη διαχείριση, προκειμένου να διασφαλιστεί η δημοσιοποίηση συγκρίσιμων δεδομένων. Όταν η συνεισφορά της Ένωσης θα παρέχεται μέσω επιμερισμένης διαχείρισης, θα εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες: Η χρηματοδότηση που εκτελείται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης θα ακολουθεί τους κανόνες που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 της 24ης Ιουνίου 2021 (στο εξής: κανονισμός περί κοινών διατάξεων), στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/2016 (στο εξής: δημοσιονομικός κανονισμός) και στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1147, της 7ης Ιουλίου 2021, για τη θέσπιση του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (στο εξής: κανονισμός ΤΑΜΕ). Σύμφωνα με τον κανονισμό περί κοινών διατάξεων, κάθε κράτος μέλος έχει ήδη θεσπίσει σύστημα διαχείρισης και ελέγχου για το πρόγραμμά του, ώστε να διασφαλίζει την ποιότητα και την αξιοπιστία του συστήματος παρακολούθησης. Επομένως, για την επιμερισμένη διαχείριση υφίσταται ένα συνεκτικό και αποτελεσματικό πλαίσιο αναφοράς, παρακολούθησης και αξιολόγησης. Τα κράτη μέλη οφείλουν να συστήσουν επιτροπή παρακολούθησης στην οποία μπορεί να συμμετέχει η Επιτροπή με συμβουλευτικό ρόλο. Οι επιτροπές παρακολούθησης εξετάζουν όλα τα ζητήματα που επηρεάζουν την πρόοδο του προγράμματος όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του. Αναφορικά με τα κονδύλια για τις υποθέσεις HOME, τα κράτη μέλη θα υποβάλλουν στην Επιτροπή τις ετήσιες εκθέσεις επιδόσεών τους σχετικά με την υλοποίηση του προγράμματος και την πρόοδο ως προς την επίτευξη των οροσήμων και των στόχων. Στις εν λόγω εκθέσεις θα πρέπει επίσης να εγείρονται τυχόν ζητήματα που επηρεάζουν τις επιδόσεις του προγράμματος και να περιγράφονται τα μέτρα που ελήφθησαν για την αντιμετώπισή τους.

Όσον αφορά τον Frontex, η παρακολούθηση και η υποβολή εκθέσεων σχετικά με την πρόταση θα ακολουθούν τις αρχές που περιγράφονται στον κανονισμό για την

Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή[62] και στον δημοσιονομικό κανονισμό[63] και θα συνάδουν με την κοινή προσέγγιση για τους αποκεντρωμένους οργανισμούς. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής πρέπει ιδίως να αποστέλλει κάθε χρόνο στην Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενιαίο έγγραφο προγραμματισμού που να περιέχει πολυετή και ετήσια προγράμματα εργασίας, καθώς και προγραμματισμό πόρων. Το έγγραφο καθορίζει τους στόχους, τα αναμενόμενα αποτελέσματα και τους δείκτες επιδόσεων για την παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων και των αποτελεσμάτων. Ο Frontex πρέπει επίσης να υποβάλλει ενοποιημένη ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων στο διοικητικό συμβούλιο. Η εν λόγω έκθεση περιλαμβάνει ιδίως πληροφορίες σχετικά με την επίτευξη των στόχων και των αποτελεσμάτων που καθορίζονται στο ενιαίο έγγραφο προγραμματισμού. Η έκθεση πρέπει επίσης να διαβιβάζεται στην Επιτροπή, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

2.2. Συστήματα διαχείρισης και ελέγχου

2.2.1. Αιτιολόγηση των μεθόδων εκτέλεσης του προϋπολογισμού, των μηχανισμών εκτέλεσης της χρηματοδότησης, των όρων πληρωμής και της στρατηγικής ελέγχου που προτείνονται

Η στρατηγική ελέγχου θα βασίζεται στον δημοσιονομικό κανονισμό και στον κανονισμό περί κοινών διαδικασιών. Για το μέρος που εκτελείται μέσω άμεσης και έμμεσης διαχείρισης στο πλαίσιο του θεματικού μέσου, το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου θα βασιστεί στην πείρα που αποκτήθηκε κατά την εφαρμογή του τρέχοντος ΠΔΠ.

Για την επιμερισμένη διαχείριση, ο κανονισμός περί κοινών διαδικασιών βασίζεται στη στρατηγική διαχείρισης και ελέγχου για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, αλλά εισάγει ορισμένα μέτρα με στόχο την απλούστευση της υλοποίησης και τη μείωση του φόρτου ελέγχου τόσο σε επίπεδο δικαιούχων όσο και σε επίπεδο κρατών μελών.

Μέρος της παρούσας πρότασης θα υλοποιηθεί μέσω του προϋπολογισμού του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, μέσω έμμεσης διαχείρισης.

Σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, ο προϋπολογισμός του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής εκτελείται βάσει αποτελεσματικού και αποδοτικού εσωτερικού ελέγχου. Ως εκ τούτου, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής δεσμεύεται να εφαρμόσει κατάλληλη στρατηγική ελέγχου, η οποία θα συντονίζεται μεταξύ των κατάλληλων φορέων που συμμετέχουν στην αλυσίδα ελέγχου.

Όσον αφορά τους εκ των υστέρων ελέγχους, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, ως αποκεντρωμένος οργανισμός, υπόκειται κυρίως:

[62] Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1896 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2019, για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1052/2013 και (ΕΕ) 2016/1624.

[63] Ευρωπόλ: https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/decision_of_the_europol_management_board_on_the_adoption_of_the_financial_regulation_applicable_to_europol_.pdf

– σε εσωτερικό έλεγχο από την Υπηρεσία Εσωτερικού Λογιστικού Ελέγχου της Επιτροπής·

– στην έκδοση ετήσιων εκθέσεων από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, οι οποίες περιλαμβάνουν δήλωση αξιοπιστίας όσον αφορά τους ετήσιους λογαριασμούς, καθώς και δήλωση σχετικά με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των πράξεων στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί·

– στην ετήσια απαλλαγή που χορηγείται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο·

– σε πιθανές έρευνες που διεξάγει η OLAF για να διασφαλίσει, ιδίως, την ορθή χρήση των πόρων που διατίθενται στους οργανισμούς.

Η ΓΔ Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΓΔ HOME), ως Γενική Διεύθυνση-εταίρος του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, θα εφαρμόσει τη στρατηγική ελέγχου της για τους αποκεντρωμένους οργανισμούς, ώστε να διασφαλίζεται η αξιόπιστη υποβολή εκθέσεων στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσης δραστηριοτήτων της (ΕΕΔ). Παρά το ότι οι αποκεντρωμένοι οργανισμοί έχουν την πλήρη ευθύνη για την εκτέλεση του προϋπολογισμού τους, η ΓΔ HOME είναι υπεύθυνη για την τακτική πληρωμή των ετήσιων συνεισφορών που καθορίζονται από τις αρμόδιες για τον προϋπολογισμό αρχές της ΕΕ.

Τέλος, ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής αποτελεί ένα ακόμη επίπεδο ελέγχου και λογοδοσίας για τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής.

2.2.2. Πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους που έχουν εντοπιστεί και τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου που έχουν δημιουργηθεί για τον μετριασμό τους

Στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, οι γενικοί κίνδυνοι σε σχέση με την υλοποίηση των υφιστάμενων προγραμμάτων αφορούν τη μερική εκτέλεση του Ταμείου από τα κράτη μέλη και τα πιθανά σφάλματα που οφείλονται στην πολυπλοκότητα των κανόνων και τις αδυναμίες των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου. Ο ΚΚΔ απλουστεύει το ρυθμιστικό πλαίσιο μέσω της εναρμόνισης των κανόνων και των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου στα διάφορα Ταμεία που εκτελούνται υπό επιμερισμένη διαχείριση. Απλουστεύει επίσης τις απαιτήσεις ελέγχου (π.χ. επαληθεύσεις διαχείρισης βάσει κινδύνου, δυνατότητα ρυθμίσεων αναλογικού ελέγχου με βάση εθνικές διαδικασίες, περιορισμοί ελεγκτικών εργασιών όσον αφορά τον χρόνο και/ή ειδικές πράξεις).

Για τον προϋπολογισμό που εκτελείται από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής απαιτείται ειδικό πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου με βάση το πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το ενιαίο έγγραφο προγραμματισμού πρέπει να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου, ενώ η ενοποιημένη ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων πρέπει να περιέχει πληροφορίες σχετικά με την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου, μεταξύ άλλων όσον αφορά την εκτίμηση κινδύνου.

Επιπλέον, ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων και ο υπεύθυνος προστασίας δεδομένων (ΥΠΔ) του Frontex (ανεξάρτητη θέση που υπάγεται απευθείας στο διοικητικό συμβούλιο) εποπτεύουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον Frontex.

Τέλος, ως ΓΔ-εταίρος του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, η ΓΔ HOME πραγματοποιεί ετήσια άσκηση διαχείρισης κινδύνων με στόχο τον εντοπισμό και την αξιολόγηση πιθανών υψηλών κινδύνων που σχετίζονται

με τις πράξεις των οργανισμών. Οι κίνδυνοι που θεωρούνται κρίσιμης σημασίας επισημαίνονται στο ετήσιο σχέδιο διαχείρισης της ΓΔ HOME και συνοδεύονται από σχέδιο δράσης που καθορίζει τα μέτρα μετριασμού.

Σε επιχειρησιακό επίπεδο, εντοπίζονται οι ακόλουθοι κίνδυνοι:

– περιορισμένοι επιχειρησιακοί πόροι λόγω των αυξανόμενων επιχειρησιακών αναγκών των κρατών μελών·

– έλλειψη επαρκών χρηματοοικονομικών και ανθρώπινων πόρων για την κάλυψη των επιχειρησιακών αναγκών.

2.2.3. Εκτίμηση και αιτιολόγηση της οικονομικής αποδοτικότητας των ελέγχων (λόγος του κόστους του ελέγχου προς την αξία των σχετικών κονδυλίων που αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης) και αξιολόγηση του εκτιμώμενου επιπέδου κινδύνου σφάλματος (κατά την πληρωμή και κατά το κλείσιμο)

Όσον αφορά το σκέλος της επιμερισμένης διαχείρισης, το κόστος των ελέγχων αναμένεται να αυξηθεί ενδεχομένως για τα κράτη μέλη. Η εισαγωγή της προσέγγισης βάσει κινδύνου όσον αφορά τη διαχείριση και τους ελέγχους στον ΚΚΔ σε συνδυασμό με την ενίσχυση της προσπάθειας εφαρμογής απλουστευμένων επιλογών κόστους αναμένεται να μειώσουν το κόστος των ελέγχων για τα κράτη μέλη. Για τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, ο λόγος του κόστους του ελέγχου προς την αξία των σχετικών κονδυλίων που αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης αναφέρεται από την Επιτροπή. Στην ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της ΓΔ HOME για το 2023 αναφέρεται ότι ο λόγος αυτός ανέρχεται σε 0,08 % για τις εντεταλμένες οντότητες και αποκεντρωμένους οργανισμούς έμμεσης διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής.

2.3. Μέτρα για την πρόληψη περιπτώσεων απάτης και παρατυπίας

Η ΓΔ HOME θα συνεχίσει να εφαρμόζει τη στρατηγική της για την καταπολέμηση της απάτης σύμφωνα με τη στρατηγική της Επιτροπής για την καταπολέμηση της απάτης (στο εξής: CAFS), προκειμένου να διασφαλίζεται, μεταξύ άλλων, ότι οι εσωτερικοί της έλεγχοι που άπτονται της καταπολέμησης της απάτης συνάδουν πλήρως με την CAFS και ότι η προσέγγισή της για τη διαχείριση του κινδύνου απάτης είναι προσανατολισμένη προς τον εντοπισμό των τομέων στους οποίους υπάρχει κίνδυνος απάτης και προς την παροχή κατάλληλων απαντήσεων.

Όσον αφορά την επιμερισμένη διαχείριση, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών που περιλαμβάνονται στον λογαριασμό που υποβάλουν στην Επιτροπή. Σ’ αυτό το πλαίσιο, τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα απαιτούμενα μέτρα για την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση παρατυπιών.

Όσον αφορά την έμμεση διαχείριση, τα μέτρα που σχετίζονται με την καταπολέμηση της απάτης, της διαφθοράς και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας περιγράφονται, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 117 του κανονισμού για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή. Ο Frontex συμμετέχει ιδίως στις δραστηριότητες για την πρόληψη της απάτης τις οποίες αναλαμβάνει η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης, και ενημερώνει χωρίς καθυστέρηση την Επιτροπή σχετικά με περιπτώσεις εικαζόμενης απάτης και άλλων οικονομικών παρατυπιών — σύμφωνα με την εσωτερική στρατηγική της για την καταπολέμηση της απάτης.

Επιπλέον, η ΓΔ HOME, ως ΓΔ-εταίρος, έχει αναπτύξει και εφαρμόσει τη δική της στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης με βάση τη μεθοδολογία που παρέχει η OLAF. Οι αποκεντρωμένοι οργανισμοί, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της στρατηγικής.

3. ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

3.1. Τομείς του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται

- Υφιστάμενες γραμμές του προϋπολογισμού

<u>Κατά σειρά</u> τομέων του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμών του προϋπολογισμού.

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Γραμμή του προϋπολογισμού	Είδος δαπάνης	Συμμετοχή			
	Αριθμός	ΔΠ/ΜΔΠ[64]	χωρών ΕΖΕΣ[65]	υποψηφίων χωρών και δυνάμει υποψήφιων μελών[66]	άλλων τρίτων χωρών	άλλα έσοδα για ειδικό προορισμό
4	10 01 01 00	ΔΠ/ΜΔΠ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
4	10 02 01 00	ΔΠ/ΜΔΠ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
4	11 10 01 00	ΔΠ/ΜΔΠ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

64 ΔΠ = Διαχωριζόμενες πιστώσεις / ΜΔΠ = Μη διαχωριζόμενες πιστώσεις.

65 ΕΖΕΣ: Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών.

66 Υποψήφιες χώρες και, κατά περίπτωση, δυνάμει υποψήφια μέλη από τα Δυτικά Βαλκάνια.

3.2. Εκτιμώμενες δημοσιονομικές επιπτώσεις της πρότασης στις πιστώσεις

3.2.1. Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις επιχειρησιακές πιστώσεις

– ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση επιχειρησιακών πιστώσεων

– ☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση επιχειρησιακών πιστώσεων, όπως εξηγείται κατωτέρω.

3.2.1.1. Πιστώσεις από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό

σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου		4				
ΓΔ HOME			Έτος **2025**	Έτος **2026**	Έτος **2027**	**ΣΥΝΟΛΟ ΠΔΠ για την περίοδο 2021-2027**
Επιχειρησιακές πιστώσεις						
10 02 01 00	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(1α)	0,000	75,044	122,240	**197,284**
	Πληρωμές	(2α)	0,000	8,005	8,514	**16,519**
Πιστώσεις διοικητικού χαρακτήρα χρηματοδοτούμενες από το κονδύλιο ειδικών προγραμμάτων						
10 01 01 00		3	**0,000**	**0,832**	**1,610**	**2,442**
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων για τη ΓΔ HOME	Αναλήψεις υποχρεώσεων	=1α+1β+3	**0,000**	**75,876**	**123,850**	**199,726**
	Πληρωμές	=2α+2β+3	**0,000**	**8,837**	**10,124**	**18,961**

Οργανισμός: Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex)	Έτος **2025**	Έτος **2026**	Έτος **2027**	**ΣΥΝΟΛΟ για την περίοδο 2021-2027**
Γραμμή του προϋπολογισμού: 11 10 01 00 / συνεισφορά του προϋπολογισμού της ΕΕ στον οργανισμό	0,148	0,599	1,124	1,871

Προτείνεται να ενισχυθεί ο προϋπολογισμός του Frontex για τις επιστροφές, εάν χρειαστεί, το 2025, το 2026 και το 2027, με την εσωτερική διάθεση πόρων στο πλαίσιο του προϋπολογισμού του Frontex, ανάλογα με την πραγματική κατανάλωση. Η εσωτερική ανακατανομή μπορεί να αντισταθμιστεί με μείωση του κονδυλίου του επόμενου προγράμματος ΤΑΜΕ / της γραμμής του προϋπολογισμού: 10 02 01 00 / κατά τα έτη: 2025-2027.

			Έτος	Έτος	Έτος	**ΣΥΝΟΛΟ ΠΔΠ για την περίοδο 2021-2027**
			2025	**2026**	**2027**	
ΣΥΝΟΛΟ επιχειρησιακών πιστώσεων (συμπεριλαμβανομένης της συνεισφοράς στον αποκεντρωμένο οργανισμό)	Αναλήψεις υποχρεώσεων	4	0,148	75,643	123,364	**199,155**
	Πληρωμές	5	0,148	8,604	9,637	**18,390**
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα χρηματοδοτούμενων από το κονδύλιο ειδικών προγραμμάτων		6	0,000	0,832	1,610	**2,442**
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων του ΤΟΜΕΑ 4	Αναλήψεις υποχρεώσεων	=4+6	**0,148**	**76,475**	**124,974**	**201,597**
του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Πληρωμές	=5+6	**0,148**	**9,436**	**11,247**	**20,832**
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων των τομέων 1 έως 6	Αναλήψεις υποχρεώσεων	=4+6	**0,148**	**76,475**	**124,974**	**201,597**
του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (Ποσό αναφοράς)	Πληρωμές	=5+6	**0,148**	**9,436**	**11,247**	**20,832**

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	**7**	«Διοικητικές δαπάνες»			
ΓΔ HOME		Έτος **2025**	Έτος **2026**	Έτος **2027**	**ΣΥΝΟΛΟ ΠΔΠ για την περίοδο 2021-2027**
Ανθρώπινοι πόροι		0,958	1,146	1,334	**3,438**
Άλλες διοικητικές δαπάνες		0,000	0,000	0,000	**0,000**
ΣΥΝΟΛΟ ΓΔ HOME	Πιστώσεις	**0,958**	**1,146**	**1,334**	**3,438**
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων του ΤΟΜΕΑ 7 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	(Σύνολο αναλήψεων υποχρεώσεων = Σύνολο πληρωμών)	**0,958**	**1,146**	**1,334**	**3,438**

		Έτος **2025**	Έτος **2026**	Έτος **2027**	**ΣΥΝΟΛΟ ΠΔΠ για την περίοδο 2021-2027**
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων των ΤΟΜΕΩΝ 1 έως 7	Αναλήψεις υποχρεώσεων	**1,106**	**77,621**	**126,308**	**205,035**
του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Πληρωμές	**1,106**	**10,582**	**12,581**	**24,270**

3.2.2. Εκτιμώμενο αποτέλεσμα που χρηματοδοτείται από επιχειρησιακές πιστώσεις (δεν συμπληρώνεται για αποκεντρωμένους οργανισμούς)

Πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

Να προσδιοριστούν οι στόχοι και τα αποτελέσματα			**Έτος**		**Έτος**		**Έτος**		**ΣΥΝΟΛΟ για την περίοδο 2021-2027**	
ò			**2025**		**2026**		**2027**			
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ									
	Είδος	Μέσο κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος	Αριθ.	Κόστος
Ειδικός στόχος αριθ. 1 *Ενίσχυση της* ***ευρωπαϊκής διάστασης στη διαχείριση των επιστροφών και απλούστευση και αύξηση της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας επιστροφής***										
– Θέσπιση κοινού εντύπου για την ευρωπαϊκή εντολή επιστροφής						0,087			**0**	**0,087**
– Θέσπιση τυποποιημένου εντύπου για τις αιτήσεις επανεισδοχής						0,087				**0,087**

Μερικό σύνολο για τον ειδικό στόχο αριθ. 1	**0**	**0,000**	**0**	**0,174**	**0**	**0,000**	**0**	**0,174**
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ αριθ. 2 Εξορθολογισμός της διαδικασίας επιστροφής								
– Αύξηση του αριθμού των αναγκαστικών επιστροφών				17,070		34,140	**0**	**51,210**
Μερικό σύνολο για τον ειδικό στόχο αριθ. 2	**0**	**0,000**	**0**	**17,070**	**0**	**34,140**	**0**	**51,210**
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ αριθ. 3 Παροχή κινήτρων για συνεργασία του επιστρέφοντος								
– Κίνητρα για οικειοθελή επιστροφή				2,800		5,600	**0**	**8,400**
– Ικανότητα κράτησης				55,000		82,500	**0**	**137,500**
Μερικό σύνολο για τον ειδικό στόχο αριθ. 3	**0**	**0,000**	**0**	**57,800**	**0**	**88,100**	**0**	**145,900**
ΣΥΝΟΛΑ	**0**	**0,000**	**0**	**75,044**	**0**	**122,240**	**0**	**197,284**

3.2.3. Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις διοικητικές πιστώσεις

– ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα.

– ☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα, όπως εξηγείται κατωτέρω

3.2.3.1. Πιστώσεις από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό

ΕΓΚΡΙΘΕΙΣΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	Έτος **2025**	Έτος **2026**	Έτος **2027**	**ΣΥΝΟΛΟ για την περίοδο 2021-2027**
ΤΟΜΕΑΣ 7				
Ανθρώπινοι πόροι	0,958	1,146	1,334	**3,438**
Άλλες διοικητικές δαπάνες	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Μερικό σύνολο του ΤΟΜΕΑ 7	**0,958**	**1,146**	**1,334**	**3,438**
Εκτός του ΤΟΜΕΑ 7				
Ανθρώπινοι πόροι	0,000	0,805	1,610	**2,415**
Άλλες δαπάνες διοικητικού χαρακτήρα	0,000	0,027	0,000	**0,027**
Μερικό σύνολο εκτός του ΤΟΜΕΑ 7	**0,000**	**0,832**	**1,610**	**2,442**
ΣΥΝΟΛΟ	**0,958**	**1,978**	**2,944**	**5,880**

Οι απαιτούμενες πιστώσεις για ανθρώπινους πόρους και άλλες δαπάνες διοικητικού χαρακτήρα θα καλυφθούν από τις πιστώσεις της ΓΔ που έχουν ήδη διατεθεί για τη διαχείριση της δράσης και/ή έχουν ανακατανεμηθεί στο εσωτερικό της ΓΔ, οι οποίες θα συμπληρωθούν, αν χρειαστεί, με τυχόν πρόσθετα κονδύλια που μπορεί να χορηγηθούν στην αρμόδια για τη διαχείριση ΓΔ στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας κατανομής και λαμβανομένων υπόψη των υφιστάμενων δημοσιονομικών περιορισμών.

3.2.4. Εκτιμώμενες ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους

– ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση ανθρώπινων πόρων.

– ☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση ανθρώπινων πόρων, όπως εξηγείται κατωτέρω:

3.2.4.1. Χρηματοδοτούμενες από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό

Εκτίμηση η οποία πρέπει να εκφράζεται σε μονάδες ισοδυνάμων πλήρους απασχόλησης (ΙΠΑ)[67]

ΕΓΚΡΙΘΕΙΣΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	Έτος **2025**	Έτος **2026**	Έτος **2027**
• Θέσεις απασχόλησης του πίνακα προσωπικού (θέσεις μόνιμων και έκτακτων υπαλλήλων)			
20 01 02 01 (στην έδρα και στις αντιπροσωπείες της Επιτροπής)	4	5	6
20 01 02 03 (στις αντιπροσωπείες της ΕΕ)	0	0	0

[67] Διευκρινίστε κάτω από τον πίνακα πόσα ΙΠΑ, εντός του αναφερόμενου αριθμού, έχουν ήδη διατεθεί για τη διαχείριση της δράσης και/ή έχουν ανακατανεμηθεί στο εσωτερικό της ΓΔ και ποιες είναι οι καθαρές ανάγκες σας.

01 01 01 01 (έμμεση έρευνα)		0	0	0
01 01 01 11 (άμεση έρευνα)		0	0	0
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν)		0	0	0
• Εξωτερικό προσωπικό (σε ΙΠΑ)				
20 02 01 (AC, END από το «συνολικό κονδύλιο»)		2	2	2
20 02 03 (AC, AL, END και JPD στις αντιπροσωπείες της ΕΕ)		0	0	0
Γραμμή διοικητικής στήριξης [XX.01.YY.YY]	– στην έδρα	0	0	0
	– στις αντιπροσωπείες της ΕΕ	0	5	10
01 01 01 02 (AC, END — έμμεση έρευνα)		0	0	0
01 01 01 12 (AC, END — άμεση έρευνα)		0	0	0
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν) — τομέας 7		0	0	0
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν) — εκτός του τομέα 7		0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ		**6**	**12**	**18**

Οι ανθρώπινοι πόροι που απαιτούνται για την πρωτοβουλία αποτελούνται από 6 υπαλλήλους AD και 12 εξωτερικούς υπαλλήλους (10 AC και 2 SNE).

Επί του παρόντος, η ΓΔ HOME διαθέτει 4 υπαλλήλους AD και 2 εξωτερικούς υπαλλήλους (SNE) που εργάζονται (ΙΠΑ) στην παρούσα νομοθετική πρόταση για θέματα επιστροφής. Όπως έχει ήδη αναφερθεί και εξηγηθεί στην κατάσταση προβλεπόμενων εσόδων και εξόδων της ΓΔ HOME όσον αφορά το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2026, απαιτούνται 3 επιπλέον υπάλληλοι AD για τη συνέχιση των διαπραγματεύσεων και την παρακολούθηση της εφαρμογής αυτής της νέας πρωτοβουλίας και του μελλοντικού νέου οικοσυστήματος για την ψηφιοποίηση της διαδικασίας επιστροφής, επανεισδοχής και επανένταξης. Από τους 3 υπαλλήλους AD που ζητήθηκαν στο σχέδιο προϋπολογισμού για το 2026, χρειάζονται 2 υπάλληλοι AD για τη στήριξη των διαπραγματεύσεων/προετοιμασιών πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού και για την κατάρτιση εκτελεστικών / κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, οι οποίοι έχουν αναφερθεί στο νομικό οικονομικό και ψηφιακό δελτίο της παρούσας πρότασης. Η ΓΔ HOME διευκρίνισε στην κατάσταση προβλεπόμενων εσόδων και εξόδων της τους λόγους για τους οποίους οι εσωτερικές ανακατανομές δεν αποτελούν επί του παρόντος εφικτή επιλογή (η ΓΔ HOME τις έχει ήδη χρησιμοποιήσει, στο μέτρο του δυνατού, για να ευθυγραμμίσει τις προτεραιότητες με το αναγκαίο προσωπικό σε άλλους τομείς εργασίας). Η παρούσα πρόταση απαιτεί επίσης την τοποθέτηση 10 AC στις αντιπροσωπείες της ΕΕ σε τρίτες χώρες, οι οποίοι δεν μπορούν να ανακατανεμηθούν εντός της ΓΔ HOME και πρέπει να διατεθούν στη ΓΔ HOME επιπλέον της ετήσιας κατανομής.

Το προσωπικό που απαιτείται για την εφαρμογή της πρότασης (σε ΙΠΑ):

	Εν ενεργεία προσωπικό που είναι διαθέσιμο στις υπηρεσίες της Επιτροπής	**Πρόσθετο προσωπικό***			
		Θα χρηματοδοτηθεί από τον τομέα 7 ή από τη γραμμή για την έρευνα	**Θα χρηματοδοτηθεί από τη γραμμή BA**	**Θα χρηματοδοτηθεί από τέλη**	**Κατ' εξαίρεση, από την ομάδα ανακατανομής προσωπικού της Επιτροπής σύμφωνα με την καθοδήγηση του συμβουλίου εσωτερικής διοίκησης***
Θέσεις απασχόλησης στον πίνακα προσωπικού	4		Α.Α.		2
Εξωτερικό προσωπικό (AC, END, INT)	2		10 AC		

Περιγραφή των προς εκτέλεση καθηκόντων:

Μόνιμοι και έκτακτοι υπάλληλοι	– 2 υπάλληλοι: Στήριξη των διαπραγματεύσεων για τη νομοθετική πρόταση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο – 1 υπάλληλος: Σύνταξη κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικών πράξεων και διαπραγματεύσεις – 2 υπάλληλοι: Υποστήριξη των κρατών μελών και του Frontex κατά

	την εφαρμογή – 1 υπάλληλος: Σύνταξη εγχειριδίου
Εξωτερικό προσωπικό	– 1 SNE: Στήριξη των διαπραγματεύσεων για τη νομοθετική πρόταση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο – 1 SNE: Σύνταξη κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικών πράξεων και διαπραγματεύσεις, σύνταξη εγχειριδίου και υποστήριξη των κρατών μελών και του Frontex κατά την εφαρμογή – 10 AC: Υποστήριξη των κρατών μελών και του Frontex κατά την επανεισδοχή στις τρίτες χώρες

3.2.5. Επισκόπηση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις επενδύσεις που σχετίζονται με την ψηφιακή τεχνολογία

Υποχρεωτικά: στον πίνακα που ακολουθεί θα πρέπει να συμπεριληφθεί η βέλτιστη εκτίμηση των σχετικών με την ψηφιακή τεχνολογία επενδύσεων που συνεπάγεται η πρόταση/πρωτοβουλία.

Κατ' εξαίρεση, όταν απαιτείται για την εφαρμογή της πρότασης/πρωτοβουλίας, οι πιστώσεις του τομέα 7 θα πρέπει να παρατίθενται στην καθορισμένη γραμμή.

Οι πιστώσεις των τομέων 1-6 θα πρέπει να καταχωρίζονται στην ενότητα «Δαπάνες πολιτικών ΤΠ για επιχειρησιακά προγράμματα». Οι δαπάνες αυτές αφορούν τον επιχειρησιακό προϋπολογισμό που θα χρησιμοποιηθεί για την επαναχρησιμοποίηση/αγορά/ανάπτυξη πλατφορμών/εργαλείων ΤΠ που συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση της πρωτοβουλίας και τις συναφείς επενδύσεις (π.χ. άδειες, μελέτες, αποθήκευση δεδομένων κ.λπ.). Οι πληροφορίες στον παρόντα πίνακα θα πρέπει να συνάδουν με τα στοιχεία που παρατίθενται στο τμήμα 4 «Ψηφιακές διαστάσεις».

ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων ψηφιακού τομέα και πιστώσεων ΤΠ	Έτος **2024**	Έτος **2025**	Έτος **2026**	Έτος **2027**	**ΣΥΝΟΛΟ ΠΔΠ 2021-2027**
ΤΟΜΕΑΣ 7					
Δαπάνες ΤΠ (εσωτερικές)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Μερικό σύνολο του ΤΟΜΕΑ 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
Εκτός του ΤΟΜΕΑ 7					
Δαπάνες πολιτικών ΤΠ για επιχειρησιακά προγράμματα	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Μερικό σύνολο εκτός του ΤΟΜΕΑ 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
ΣΥΝΟΛΟ	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**

3.2.6. Συμβατότητα με το ισχύον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο

Η πρόταση/πρωτοβουλία:

– ☒ μπορεί να χρηματοδοτηθεί εξ ολοκλήρου με ανακατανομή εντός του οικείου τομέα του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ).

Οι δαπάνες που καλύπτονται από το ΤΑΜΕ και τον Frontex θα χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του υφιστάμενου ΠΔΠ.

– ☐ συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση του αδιάθετου περιθωρίου στο πλαίσιο του αντίστοιχου τομέα του ΠΔΠ και/ή τη χρήση ειδικών μηχανισμών, όπως ορίζεται στον κανονισμό για το ΠΔΠ.

Να εξηγηθούν οι απαιτούμενες ενέργειες και να προσδιοριστούν οι σχετικοί τομείς και οι σχετικές γραμμές του προϋπολογισμού, τα αντίστοιχα ποσά και οι μηχανισμοί που προτείνεται να χρησιμοποιηθούν.

– ☐ συνεπάγεται την αναθεώρηση του ΠΔΠ.

Να εξηγηθούν οι απαιτούμενες ενέργειες και να προσδιοριστούν οι σχετικοί τομείς και οι σχετικές γραμμές του προϋπολογισμού, καθώς και τα αντίστοιχα ποσά.

3.2.7. Συμμετοχή τρίτων στη χρηματοδότηση

Η πρόταση/πρωτοβουλία:

– ☒ δεν προβλέπει συγχρηματοδότηση από τρίτους

– ☐ προβλέπει τη συγχρηματοδότηση από τρίτους που εκτιμάται κατωτέρω:

Πιστώσεις σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

	Έτος **2024**	Έτος **2025**	Έτος **2026**	Έτος **2027**	Σύνολο
Προσδιορισμός του φορέα συγχρηματοδότησης					
ΣΥΝΟΛΟ συγχρηματοδοτούμενων πιστώσεων					

3.2.8 Εκτιμώμενοι ανθρώπινοι πόροι και χρησιμοποίηση των απαιτούμενων πιστώσεων σε αποκεντρωμένο οργανισμό

Απαιτήσεις προσωπικού (μονάδες ισοδυνάμου πλήρους απασχόλησης)

Οργανισμός: Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex)	Έτος **2025**	Έτος **2026**	Έτος **2027**
Έκτακτοι υπάλληλοι (βαθμοί AD)	2	4	7
Έκτακτοι υπάλληλοι (βαθμοί AST)	0	1	1
Μερικό σύνολο έκτακτων υπαλλήλων (AD+AST)	*2*	*5*	*8*
Συμβασιούχοι υπάλληλοι	0	1	1
Αποσπασμένοι εθνικοί εμπειρογνώμονες	0	1	2
Μερικό σύνολο συμβασιούχων υπαλλήλων και SNE	*0*	*2*	*3*
ΣΥΝΟΛΟ προσωπικού	**2**	**7**	**11**

Πιστώσεις που καλύπτονται από τη συνεισφορά του προϋπολογισμού της ΕΕ σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

Οργανισμός: Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex)	Έτος **2025**	Έτος **2026**	Έτος **2027**	**ΣΥΝΟΛΟ για την περίοδο 2021-2027**
Τίτλος 1: Δαπάνες προσωπικού	0,148	0,599	1,124	**1,871**
Τίτλος 2: Δαπάνες υποδομών και λειτουργίας				**0,000**
Τίτλος 3: επιχειρησιακές δαπάνες				**0,000**
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων που καλύπτονται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ	**0,148**	**0,599**	**1,124**	**1,871**

Επισκόπηση/συνοπτική παρουσίαση των ανθρώπινων πόρων και των πιστώσεων (σε εκατ. EUR) που απαιτούνται για την πρόταση/πρωτοβουλία σε αποκεντρωμένο οργανισμό

Οργανισμός: Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex)	Έτος **2025**	Έτος **2026**	Έτος **2027**	**ΣΥΝΟΛΟ για την περίοδο 2021-2027**
Έκτακτοι υπάλληλοι (AD+AST)	**2**	**5**	**8**	
Συμβασιούχοι υπάλληλοι	**0**	**1**	**1**	
Αποσπασμένοι εθνικοί εμπειρογνώμονες	**0**	**1**	**2**	
Συνολικό προσωπικό	**2**	**7**	**11**	
Πιστώσεις που καλύπτονται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ	0,148	0,599	1,124	**1,871**
Πιστώσεις που καλύπτονται από τέλη	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Συγχρηματοδοτούμενες πιστώσεις (κατά περίπτωση)	0,000	0,000	0,000	**0,000**
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων	**0,148**	**0,599**	**1,124**	**1,871**

Προτείνεται να ενισχυθεί ο προϋπολογισμός του Frontex για τις επιστροφές, εάν χρειαστεί, το 2025, το 2026 και το 2027, με την εσωτερική διάθεση πόρων στο πλαίσιο του προϋπολογισμού του Frontex, ανάλογα με την πραγματική κατανάλωση. Η χρηματοδότηση πέραν του έτους 2027 εμπίπτει στις διαπραγματεύσεις του επόμενου ΠΔΠ.

3.3. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στα έσοδα

– ☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν έχει δημοσιονομικές επιπτώσεις στα έσοδα.

– ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία έχει τις δημοσιονομικές επιπτώσεις που περιγράφονται κατωτέρω:

– ☐ στους ιδίους πόρους

– ☐ στα λοιπά έσοδα

– ☐ Να αναφερθεί αν τα έσοδα προορίζονται για γραμμές δαπανών

σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

Γραμμή εσόδων του	Διαθέσιμες	Επιπτώσεις της πρότασης/πρωτοβουλίας[68]

[68] Όσον αφορά τους παραδοσιακούς ιδίους πόρους (δασμούς, εισφορές ζάχαρης), τα αναγραφόμενα ποσά πρέπει να είναι καθαρά ποσά, δηλ. τα ακαθάριστα ποσά μετά την αφαίρεση του 20 % για έξοδα είσπραξης.

προϋπολογισμού:	πιστώσεις για το τρέχον οικονομικό έτος	Έτος **2024**	Έτος **2025**	Έτος **2026**	Έτος **2027**
Άρθρο ….					

Ως προς τα έσοδα για ειδικό προορισμό, να προσδιοριστούν οι γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται.

[…]

Άλλες παρατηρήσεις (π.χ. μέθοδος/τύπος για τον υπολογισμό των επιπτώσεων στα έσοδα ή τυχόν άλλες πληροφορίες).

[…]

4. ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

4.1. Απαιτήσεις ψηφιακής σημασίας

Η πρωτοβουλία αυτή συνδέεται στενά με άλλη χωριστή επικείμενη πρωτοβουλία για την ψηφιοποίηση της διαχείρισης υποθέσεων στον τομέα της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης (νέα κοινή προσέγγιση για τις επιστροφές). Αυτή η χωριστή επικείμενη πρωτοβουλία θα εξετάσει διεξοδικά την ψηφιοποίηση των διαδικασιών που θεσπίζονται με την παρούσα πρωτοβουλία.

Αναφορά στην απαίτηση	**Περιγραφή απαίτησης**	**Παράγοντες που επηρεάζονται ή καλύπτονται από την απαίτηση**	**Διαδικασίες υψηλού επιπέδου**	**Κατηγορίες**
Άρθρο 42 παράγραφος 1 στοιχείο δ)	Το κοινό σύστημα της Ένωσης για τις επιστροφές πρέπει να περιλαμβάνει ψηφιακά συστήματα για τη διαχείριση της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών.	Κράτη μέλη	Εφαρμογή ψηφιακών συστημάτων	Ψηφιακές λύσεις
Άρθρο 7 παράγραφος 7	Υποχρέωση διάθεσης στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν της ευρωπαϊκής εντολής επιστροφής που περιέχει τα κύρια στοιχεία της απόφασης επιστροφής.	Κράτη μέλη	Καταχώριση δεδομένων	Δεδομένα
Άρθρο 21 παράγραφος 5	Τα κράτη μέλη πρέπει είτε να θεσπίζουν στο εθνικό δίκαιο τη μέθοδο	Κράτη μέλη	Κοινοποίηση	Δεδομένα

	επικοινωνίας με τους υπηκόους τρίτων χωρών και το χρονικό σημείο κατά το οποίο θεωρείται ότι η επικοινωνία λαμβάνεται από τον υπήκοο τρίτης χώρας και κοινοποιείται σε αυτόν είτε να χρησιμοποιούν το ψηφιακό σύστημα που έχει αναπτυχθεί και/ή υποστηρίζεται από την ΕΕ για τους σκοπούς της εν λόγω επικοινωνίας.			
Άρθρο 36 παράγραφος 4	Οι πληροφορίες σχετικά με την έκβαση του αιτήματος επιβεβαίωσης της ιθαγένειας και το ταξιδιωτικό έγγραφο που λαμβάνεται πρέπει να αναφορτώνονται στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν από την οικεία αρμόδια αρχή. Οι εν λόγω πληροφορίες και το ταξιδιωτικό έγγραφο πρέπει να τίθενται στη διάθεση των αρμόδιων αρχών άλλων κρατών μελών κατόπιν αιτήματος.	Κράτη μέλη	Καταχώριση δεδομένων	Δεδομένα

4.2. Δεδομένα

Τύπος δεδομένων	**Αναφορά της απαίτησης**	**Πρότυπο και/ή προδιαγραφή (κατά περίπτωση)**
Δεδομένα απαραίτητα για την εφαρμογή της παρούσας πρωτοβουλίας με στόχο τη θέσπιση κοινού συστήματος της ΕΕ για την επιστροφή των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν παράνομα στην ΕΕ	Άρθρο 42 παράγραφος 1 στοιχείο δ)	Άνευ αντικειμένου
Κοινό έντυπο επιστροφής που περιέχει τα κύρια στοιχεία της απόφασης επιστροφής (ευρωπαϊκή εντολή επιστροφής)	Άρθρο 7 παράγραφος 7	Άνευ αντικειμένου
Δεδομένα που κοινοποιούνται	Άρθρο 21 παράγραφος 5	Άνευ αντικειμένου

μεταξύ αρμόδιων αρχών και υπηκόων τρίτων χωρών		
Πληροφορίες σχετικά με την έκβαση της αίτησης επιβεβαίωσης της ιθαγένειας και του ταξιδιωτικού εγγράφου	Άρθρο 36 παράγραφος 4	Άνευ αντικειμένου

Ευθυγράμμιση με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δεδομένα

Λόγω του είδους των δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία και του γεγονότος ότι τα εν λόγω δεδομένα θα υποβληθούν σε επεξεργασία για πολύ συγκεκριμένους σκοπούς, η προτεινόμενη πρωτοβουλία έχει πολύ περιορισμένη σημασία για την επίτευξη μιας πραγματικής ενιαίας αγοράς δεδομένων, η οποία αποτελεί τον βασικό στόχο της ευρωπαϊκής στρατηγικής για τα δεδομένα.

Ευθυγράμμιση με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δεδομένα

Λόγω του είδους των δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία και του γεγονότος ότι τα εν λόγω δεδομένα θα υποβληθούν σε επεξεργασία για πολύ συγκεκριμένους σκοπούς, η προτεινόμενη πρωτοβουλία έχει πολύ περιορισμένη σημασία για την επίτευξη μιας πραγματικής ενιαίας αγοράς δεδομένων, η οποία αποτελεί τον βασικό στόχο της ευρωπαϊκής στρατηγικής για τα δεδομένα.

Ευθυγράμμιση με την αρχή «μόνον άπαξ»

Η αρχή «μόνον άπαξ» θα εξεταστεί στο πλαίσιο χωριστής πρωτοβουλίας για την ψηφιοποίηση της διαχείρισης υποθέσεων στον τομέα της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης. Αυτή η χωριστή πρωτοβουλία θα εξετάσει το ζήτημα της αυτοματοποίησης της παραγωγής αξιόπιστων και λεπτομερών στατιστικών, με σκοπό τη βελτίωση της χάραξης πολιτικής. Θα ασχοληθεί επίσης με το ζήτημα της διαλειτουργικότητας των υφιστάμενων και μελλοντικών ψηφιακών συστημάτων στον τομέα της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης.

Ροές δεδομένων

Τύπος δεδομένων	**Αναφορά της απαίτησης**	**Φορέας που παρέχει τα δεδομένα**	**Φορέας που λαμβάνει τα δεδομένα**	**Έναυσμα για την ανταλλαγή δεδομένων**	**Συχνότητα (κατά περίπτωση)**
Δεδομένα απαραίτητα για την εφαρμογή της παρούσας πρωτοβουλίας με στόχο τη θέσπιση κοινού συστήματος της Ένωσης για τις επιστροφές των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν παράνομα στην	Άρθρο 42 παράγραφος 1 στοιχείο δ)	Κράτη μέλη	Κράτη μέλη	Υποχρέωση συμμόρφωσης με διαδικαστικές απαιτήσεις	Άνευ αντικειμένου

ΕΕ.					
Κοινό έντυπο επιστροφής που περιέχει τα κύρια στοιχεία της απόφασης επιστροφής (ευρωπαϊκή εντολή επιστροφής).	Άρθρο 7 παράγραφος 7	Τα κράτη μέλη μέσω του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν	Τα κράτη μέλη μέσω του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν	Υποχρέωση συμμόρφωσης με διαδικαστικές απαιτήσεις	Άνευ αντικειμένου
Δεδομένα που κοινοποιούνται μεταξύ αρμόδιων αρχών και υπηκόων τρίτων χωρών	Άρθρο 21 παράγραφος 5	Κράτη μέλη	Υπήκοοι τρίτων χωρών	Ανάγκη επικοινωνίας με υπηκόους τρίτων χωρών	Άνευ αντικειμένου
Πληροφορίες σχετικά με την έκβαση της αίτησης επιβεβαίωσης της ιθαγένειας και του ταξιδιωτικού εγγράφου	Άρθρο 36 παράγραφος 4	Τα κράτη μέλη μέσω του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν	Τα κράτη μέλη μέσω του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν	Υποχρέωση συμμόρφωσης με διαδικαστικές απαιτήσεις	Άνευ αντικειμένου

4.3. Ψηφιακές λύσεις

Ψηφιακές λύσεις	**Αναφορά της απαίτησης**	**Κύριες απαιτούμενες λειτουργίες**	**Αρμόδιος φορέας**	**Πώς εξυπηρετείται η προσβασιμότητα;**	**Πώς εξετάζεται η δυνατότητα περαιτέρω χρήσης;**	**Χρήση τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης (κατά περίπτωση)**
Ψηφιακά συστήματα για τη διαχείριση της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης υπηκόων τρίτων χωρών	Άρθρο 42 παράγραφος 1 στοιχείο δ)	Τα συστήματα αυτά θα πρέπει να διαχειρίζονται την επιστροφή, την επανεισδοχή και την επανένταξη υπηκόων τρίτων χωρών	Κράτη μέλη	Τα συστήματα αυτά θα πρέπει να είναι προσβάσιμα στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών	Η κοινοχρησία και η περαιτέρω χρήση δεδομένων θα περιγράφονται λεπτομερώς στη χωριστή πρωτοβουλία για την ψηφιοποίηση της διαχείρισης υποθέσεων στον τομέα της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης	Άνευ αντικειμένου

Ψηφιακά συστήματα για τη διαχείριση της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης υπηκόων τρίτων χωρών

Ψηφιακή και/ή τομεακή πολιτική (κατά περίπτωση)	**Επεξήγηση του τρόπου ευθυγράμμισης**
Πράξη για την τεχνητή νοημοσύνη:	Άνευ αντικειμένου — Όπου αρμόζει, θα παρέχεται επεξήγηση στη χωριστή πρωτοβουλία για την ψηφιοποίηση της διαχείρισης υποθέσεων στον τομέα της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης

Πλαίσιο κυβερνοασφάλειας της ΕΕ	Άνευ αντικειμένου — Όπου αρμόζει, θα παρέχεται επεξήγηση στη χωριστή πρωτοβουλία για την ψηφιοποίηση της διαχείρισης υποθέσεων στον τομέα της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης
eIDAS	Άνευ αντικειμένου — Όπου αρμόζει, θα παρέχεται επεξήγηση στη χωριστή πρωτοβουλία για την ψηφιοποίηση της διαχείρισης υποθέσεων στον τομέα της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης
Ενιαία ψηφιακή θύρα και IMI	Άνευ αντικειμένου — Όπου αρμόζει, θα παρέχεται επεξήγηση στη χωριστή πρωτοβουλία για την ψηφιοποίηση της διαχείρισης υποθέσεων στον τομέα της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης
Άλλες	Άνευ αντικειμένου — Όπου αρμόζει, θα παρέχεται επεξήγηση στη χωριστή πρωτοβουλία για την ψηφιοποίηση της διαχείρισης υποθέσεων στον τομέα της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης

4.4. Αξιολόγηση διαλειτουργικότητας

Ψηφιακή δημόσια υπηρεσία ή κατηγορία ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών	**Περιγραφή**	**Αναφορά της απαίτησης**	**Λύσεις για τη διαλειτουργική Ευρώπη (ΑΝΕΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ)**	**Άλλες λύσεις διαλειτουργικότητας**
Υπηρεσίες μετανάστευσης	Αρμόδιες αρχές που είναι υπεύθυνες για την επιβολή των κανόνων σχετικά με την επιστροφή	Άρθρο 42 παράγραφος 1 στοιχείο δ), άρθρο 7 παράγραφος 7, άρθρο 21 παράγραφος 5 και άρθρο 36 παράγραφος 4	Άνευ αντικειμένου	Η διαλειτουργικότητα του ψηφιακού συστήματος διαχείρισης υποθέσεων που αναφέρεται στην παρούσα πρωτοβουλία θα αναλυθεί σε χωριστή πρωτοβουλία για

				την ψηφιοποίηση της διαχείρισης υποθέσεων στον τομέα της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης.

Ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες #1: Ψηφιακά συστήματα για τη διαχείριση της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης υπηκόων τρίτων χωρών.

Αξιολόγηση	**Μέτρα**	**Πιθανοί εναπομείναντες φραγμοί (κατά περίπτωση)**
Ευθυγράμμιση με τις υφιστάμενες ψηφιακές και τομεακές πολιτικές. Η διαλειτουργικότητα του ψηφιακού συστήματος διαχείρισης υποθέσεων που αναφέρεται στην παρούσα πρωτοβουλία θα εξεταστεί σε χωριστή πρωτοβουλία για την ψηφιοποίηση στον τομέα της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης	Άνευ αντικειμένου	Άνευ αντικειμένου
Οργανωτικά μέτρα για την ομαλή διασυνοριακή παροχή ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών Η διακυβέρνηση του ψηφιακού συστήματος διαχείρισης υποθέσεων που αναφέρεται στην παρούσα πρωτοβουλία θα εξεταστεί σε χωριστή πρωτοβουλία για την ψηφιοποίηση στον τομέα της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης	Άνευ αντικειμένου	Άνευ αντικειμένου
Μέτρα που λαμβάνονται για τη διασφάλιση κοινής κατανόησης των δεδομένων. Η κοινοχρησία και περαιτέρω χρήση των δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία στο ψηφιακό σύστημα διαχείρισης υποθέσεων που αναφέρεται στην παρούσα πρωτοβουλία θα εξεταστεί σε χωριστή πρωτοβουλία για την ψηφιοποίηση στον τομέα της	Άνευ αντικειμένου	Άνευ αντικειμένου

επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης		
Χρήση από κοινού συμφωνημένων ανοικτών τεχνικών προδιαγραφών και προτύπων	Άνευ αντικειμένου	Άνευ αντικειμένου

4.5. Μέτρα στήριξης της ψηφιακής εφαρμογής

Ο ρόλος της Επιτροπής και άλλων φορέων (π.χ. οργανισμοί της ΕΕ) θα εξεταστεί σε χωριστή πρωτοβουλία για την ψηφιοποίηση στον τομέα της επιστροφής, της επανεισδοχής και της επανένταξης